

శ్రీ దుర్గామల్లేశ్వర శతకము

గ్రంథకర్తః
చల్లా పిచ్చయ్యశాస్త్రిగారు.

ప్రకటనకర్తలు :

దేశవాళి దుర్గామల్లేశ్వర వేంకటేశ్వర

శ్రీ దుర్గామల్లేశ్వర ప్రముఖ దేవాలయ సంస్థాపకులు

1. (చల్లా కోటయ్యగారి భార్య) పోషిత కనకదుర్గాంబ

2. బేత పూర్ణిమేశ్వర భయ్య

అమృతమ

విజ్ఞప్తి

సోదర మహాశయులారా !

ఉభయ వాఙ్మయమందును గద్య పద్యాత్మకములయిన గ్రంథముల కంటెను, చెవులకు కనులకును బండువొనరింపఁ జాలిన “దృశ్య ప్రపంచముల కంటెను” శతకములు కవియొక్క ప్రతిభా విశేషమును, స్వాంత్యమున, భగవద్భక్తిని, లోకజ్ఞానమును బ్రస్తుతముగాఁ జెలియఁజేయును. కావుననే నీశతకరచనకు దొంకొంటిని.

శేషాక సమయమున దుగ్గావల్లేశ్వరాలయమును దుగ్గాపురమునం జత్రాశ్వముగా విర్మింపఁబడి యున్నదని విని, తిద్దస్థవార్తయు చెని సందర్శించితిని. తెంటనే “దుగ్గావల్లేశ్వర! యను మఱి.”తో, గొన్ని పద్యములు దుగ్గావల్లేశ్వరులు రచియింపఁజేసిరి. వానిని తదాలయ ధర్మకర్తలఁడు, చేత పూడి వీరభాధ్యుగారు విని, భగవత్ప్రేమమునకుఁ గడుఁగడు సంతసపడి శతకముగా రచియింపుఁడనిప్రేరేపించిరి. తరువాత గతవత్సర దేవీ శరన్నవరాత్రోత్సవములందు విద్యోక్తవి సభావధ్యమున విని పదవిభాగ ప్రతి పదార్థ తాత్పర్యములను గూడ వ్రాయుఁడని కోరిరి. నాకు విక్కిలి సంతసము కలిగి యట్లే వ్రాసి యిచ్చితిని. వారును ముద్రింపించిరి. సంగీత సాహిత్య కవిత్వాది కళలను పూర్వ సంస్థానాధి పక్షలట్లు నానాటి కభివృద్ధి జేయుచున్న, ధామిత కనకదుర్గాంబగాదిని శ్రీ సీరశరణయ్య గాదిని దుగ్గావల్లేశ్వరులు జీర్ణాయువులు గలవాఁలనిగా నొనర్చుచు గాత.

ప్రస్తుతు

21-4-47

ఇట్లు

గ్రంథ కర్త.

“ పంథి తాధి ప్రియము. ”

శ్రీ దుర్గామల్లేశ్వర శతకము

ప్రాచీన ధర్మములు బోధించుటలో నేని, నూతన భావములఁ బ్రోత్సహించుటలో నేని, మిక్కిలి ప్రశంసనీయమై యున్నది. ఇది సలపునక్షిప్త నెలకొల్పుచున్న యది. త్యాగ బాణయొక్క భక్తి ప్రపత్తిని సమంజసముగా జర్పించెను. శ్రీరామచంద్రమూర్తి. శ్రీ హనుమంతుడు, గాయత్రి మొదలగు దేవీలయొక్క పాదుభ్యునుచక్కగాఁ జేర్చినెను. గోమాదీశ్వరుల యొక్కయు, నక్షత్రముల యొక్కయు వర్ణనను ప్రమాదావహమై యున్నది. మంత్రశత్రువు వనోహర భావములతో విశదీకరింపఁ బడిన “ఘావంబెక్కడ న్నియుక్కడ” మొదలగు మాతృతచేటను సులభపదధిని వ్యామభావము విస్తరింపబడినది.

దేవస్థానములు, ధర్మకర్తలు, భిక్షులు, పుణ్య, నేరలు, మున్నగు వారల పూజలను విప్రులముగా జర్పించెను. దీనియందు సంపాదనయొక్క యావశ్యకతయును, సరియగు విచారమున బాగుగా సమర్థుడైపడినది. దేవాలయము మానవులకును బాగు సమాన ధర్మము నయుక్తముగా క్షిరీకరింపబడినది. ఈశ్వరులకును శక్తికిని, శంధ్రీనిలలికిని నన్నో వ్యానుకూల్యము ప్రజల కవలంబితిని సమర్థునిచిత్తులు బాగుగా నిరూపింపబడినవి. ఇది ఛందసస్థిని మత్తెను స్థాపించింది. దీని మకుటము “దుర్గామల్లేశ్వర! స్వాదేవ పరివార! హోహీరాస్పతి” అనియున్నది. ప్రతిపద్యము నందును నిట్లుండుటచే నియతిస్థానము “రా” అను వర్ణమును, బ్రాసస్థానము “మ” అను వర్ణమును ననుగణముగా వచ్చుచుండుట మిక్కిలి సమంజసము. ఈ నియమము స్వాభావికములగు పదములతో నముష్మనిల్లి వైశిష్ట్యమును నుద్దేశించుచున్నది. ఈ యది పూర్వశకములవలె బోలి ధర్మపులస; గ్రాంతి శతములనువలె నియమములను తెదఁబడుచున్నది. సంస్కృతపద భూమిస్థమైనను తేటతెనుకులలె చిక్కిలి చిని అపక్తిని కలిగించుచున్నది. శబ్దములలోనివియు, శాస్త్రములలోనివియు బహు విషయములు మిక్కిలి తేట తెల్లముగా విశదీకరింపబడినవి. దుర్గామల్లేశ్వరులు ధర్మకర్తలను గ్రంథకర్తలను భిక్షులను బాలికలను బాలరను నేరలను స్వకాలము పరిక్షించుచుండుటగావుత.

విద్వాన్ కథావధాని, భమిడిపాటి అయ్యప్పకావ్య.

విషయ సూచిక

1. పరివార దేశాలు
2. చతుర్వేదములు
3. షట్సాస్త్రములు
4. ధర్మకర్తృప్రశంస
5. గోప్రశంస
6. అరి వడ్వర్గము
7. పురుషార్థములు
8. లోకోపదేశము
9. అఖండ సమాసములు
10. కతక సమర్పణము

శ్రీ దుర్గా మల్లేశ్వర శతకము

కా॥ శ్రీమంతంబగు నీమహామహిమ వర్ధిష్టుత్వముక్కొక్కచో
శ్రీమంతుంటొనరించె నొక్కొకని ముఖశ్రేయస్వరూపమునన్
స్వామీ! నేడటె “కోటవీరశరభ ప్రజ్ఞాబ్ధులన్” బేర్చి దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హరహీరాకృతీ!

౧ ప॥ శ్రీమంతము-అగు నీ మహామహిమ వర్ధిష్టుత్వము-ఒక్కొక్క
చోత - శ్రీమంతు - పొనరించె - ఒక్కొక్కని - ముఖ - శ్రేయ
స్వరూపమున - స్వామీ! - నేడు - అటు - ఎ - కోట వీరశరభ
ప్రజ్ఞాబ్ధుల - బేర్చి - దుర్గా! మల్లేశ్వర! - సర్వ దేవపరివారా! -
హరహీరాకృతీ!-

ప్రతి॥ దుర్గా=కష్టపడితెలుసుకోదగినతల్లి; మల్లేశ్వర=మల్లలరూపము
ధరించిన రాక్షసుల సంహరించిన జగత్ప్రభూ! సర్వదేవ పరివారా! = వివ
యక సుబ్రహ్మణ్యేశ్వర గాయత్రీ సీతారామలక్ష్మణ హనుమదాది సకల
దేవతలతో గూడియుండు మహాదేవా! హరహీరాకృతీ; హర = నర
రత్న మాలిక యందు, హీరాకృతీ=నాయకమడియైన వజ్రమట్లు, సర్వజీవుల
హృదయముల లోపలఁ బ్రధానులై ప్రకాశించు తల్లిదండ్రులారా! వినెడు.

శ్రీమంతము = సంపదలకు ప్రకాశమునకు సానము = అగు నీ మహా
మహిమ వర్ధిష్టుత్వము = అగు = వియొప్పు = నీమహామహిమ = నీయొక్క
గొప్పమహిమయొక్క = వర్ధిష్టుత్వము = వృద్ధియగు స్వభావము = ముఖ =
పూర్వము=ఒక్కొక్కచోత = ఒకానొకసల విశేషమునందు = ఒక్కొక్క
ని = ఒకానొక పురుషుని = శ్రేయస్వరూపమున = శ్రేయః =
మోక్షమనే=స్వ = ధనము రూపమునన్ = కలుగుటయందు=శ్రీమంతు
అదృష్టము కలవానినిగా - పొనరించె = చేసెను = స్వామీ = ఓ!
సర్వేశ్వరా! నేడు = ఇప్పుడు = అటె = అవిధముగానే = కోటవీరశరభ
ప్రజ్ఞాబ్ధుల = పుచ్చాకోటయ్య బేతపూడి వీరశరభయ్య యను ధీనిధులను
బేర్చి = వర్ణింపవలెముచే = పొనరించె = చేసెను.

దుర్గా! మల్లేశ్వర!

లోకమలకు సంపదలను గలిగించుచు వృద్ధిజేందు స్వభావము గల నీమహిమ మొక్కొక సమయమున నొక్కొకని నుద్ధరించును. అట్లే చేడును “బెజవాడ” దుర్గాపురమునందు పుచ్చాకోటయ్య, బేతపూడి వీరభరథయ్య యను భక్తులను నిజకరుణాసదనమునకు వాత్సులనుగా నొనర్చితిరి.

శా. శ్రీమించు ల్గల నీపురి న్నలుగడఁ జేబూని ఖడ్గంబరి
స్తోమమ్ము నివదలించి భైరవ తను జ్యోతుల్పొదిపింపఁగా
యామమ్ముల్కనిపెట్టు దిస్సమొలదీవ్యతేత్రపాలుండు దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హోరహారాకృతీ!

ప॥ శ్రీమించుల్ - కలనీపురిక్ - నలుగడఁ - చే - పూని -
ఖడ్గంబు - అరిస్తోమమ్ము - విదలించి - భైరవతను జ్యోతుల్ - పొదిపింపఁ
పఁ - కా - యామమ్ముల్ - కనిపెట్టు - దిస్సమొల దీవ్యతేత్ర
పాలుండు.

శ్రీమించుల్ = శుభమలను తగుమలుకుములు = కలనీపురిక్ = ఉన్నట్టి
దుర్గాపుంమందు = ఖడ్గంబు = కత్తిని = చే = హస్తమందు = పూని =
ధరించి నలుగడఁ = నాలుగుచైపుల = అరిస్తోమంబుక్ = అరి శత్రువుల
యొక్క = స్తోమంబుక్ = సయాహమును = విదలించుచు = చీల్చి
చెండాడుచు = భైరవతనుజ్యోతుల్ = భైరవభయంకరమయిన = తను =
శరీరమయొక్క = జ్యోతుల్ = కాంతులు = పొదిపింపఁగా = పృథ్వి
శించుచుండగా = దిస్సమొలదీవ్యతేత్ర పాలుండు = దిగంబరుడయిన
తేత్రపాలకుఁడు; యామంబుల్ = ఎరిమిదిజాములును = కనిపెట్టుక్ =
కాపాడుచుండును.

దుర్గాపురమున నాలుగు గవసులను ఖడ్గము చేబూని యధర్మమార్గ
మున సంఘరించు దుర్గార్గులను ఖండించుచు తన శరీరకాంతులు రాత్తు
లందు దీపమువలె బ్రకాశింప తేత్రపాలకుఁడు దిగంబరుడై రేబవళ్లును
మీతేత్రమును కంట వత్తులు వైచుకొని కాపాడుచుండును.

శా॥ ఓమాకారము వక్రతుండమును దంతోద్భూత కాంతిచ్ఛటల్
మైమై త ద్యమునా సరస్వతుల శుంభద్రేఖఁగాన్వింపఁ ద్వ
త్ప్రేమస్థానము “సిద్ధి బుద్ధిపతి సేవించునజాన్యుండు దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ!

ప॥ ఓమాకారము-వక్రతుండమును - దంతోద్భూతి కాంతిచ్ఛటల్ -
మై - మై - తద్యమునాసరస్వతులశుంభద్రేఖఁ - కాన్వింపఁ - త్వత్ప్రేమ
స్థానము - సిద్ధిబుద్ధిపతి - సేవించు - గజాన్యుండు.

ఓం ఆకారము = ఓంకారమువంటిదైన = వక్రతుండమును = వంక
రయైన తొండమును = దంతోద్భూతి కాంతిచ్ఛటల్ = దంతి = కొమ్మ
నుండి = ఉద్భూత = పుట్టిన = కాంతి = ప్రకాశముయొక్క = చ్ఛటల్
సమాహములు = మైమై = ఒకదానితోనొకటి కలిసి = తద్య.....రేఖఁ
తల్ = ప్రసిద్ధమయిన = యమునా = యమునానదియొక్క = సరస్వతుల
సరస్వతీనదియొక్క = శుంభత్ = ఒప్పదమయిన = రేఖఁ = మాదిరిగా
కాన్వింపఁ = గోచరింపఁ జేయుచుండఁగా = త్వత్ప్రేమస్థానము త్వత్ =
నీయొక్క = ప్రేమ = గారామునకు = స్థానము = నివాసమైనవాడును=
సిద్ధి బుద్ధి పతి = సిద్ధి దేవికి బుద్ధిదేవికి ధర్మయైనవాడునగు గజాన్యుండు =
వినాయకుండు = సేవించు = శోల్చుచుండును.

మీకు మద్దుచిడ్డయైన విఘ్నేశ్వరుండు నల్లని వంకరతొండమునందు
తెల్లనిదంతము యమునాప్రవాహమున సరస్వతీనది పాయకలఁ బ్రకాశింప
“సిద్ధి బుద్ధుల”ను నిర్వగుపత్నులును సుధయపార్శ్వములసేవింప, నిత్యమును
మిమ్ము సేవించుచుండును.

కా॥ చామంతీ నవమల్లికాది సుమగు చ్చస్వచ్ఛసౌగంధ్య మి
 మ్మామూర్తింబ్రకటించుచు సకలకాస్త్రామ్నాయసంధాతశో
 భామధ్యందినభాస్కరుండెనగు సుబ్రహ్మణ్యుడొఁజెంత దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ!

చామంతీ నవమల్లికాది సుమగుచ్ఛస్వచ్ఛ సౌగంధ్యము - ఇమ్ము -
 డౌమూర్తి - ప్రకటించుచు - సకలకాస్త్రామ్నాయసంధాత -
 శోభామధ్యందినభాస్కరుండు - ఎసగు - సుబ్రహ్మణ్యుడు - డౌ -
 చెంత - దుర్గామల్లేశ్వర!

ప్ర॥ చామంతీ.....సౌగంధ్యము = చామంతీ = చేమంతి
 పూలు = నవమల్లికాది = అప్పుడు వికసించిన మల్లెపూవులు మొద
 లైన = సుమగుచ్ఛ = పూలగుత్తులయొక్క = స్వచ్ఛ = స్థితిమయిన =
 సౌగంధ్యము = ఓరిమళమును = ఇమ్ము = ఇంపుతనము = డౌమూర్తి =
 అయిన తిలశరీరముచేత = ప్రకటించుచు = తెలియజేయుచు = సకల
సంధాత = సకల = సమస్తమయిన = కాస్త్రము = కాస్త్ర
 ములను = అమ్నాయ = వేదములను = సంధాత = తన్నుపాసించెడు
 భక్తులకు సమకూర్పువాఁడును = శోభా.....భాస్కరుండు; శోభా =
 కాంతియందు = మధ్యందిన = మట్టమధ్యాహ్నమందైన = భాస్కరుండు =
 సూర్యనివంటి వాడయిన = సుబ్రహ్మణ్యుడు = వల్లి నీనా సహితుడైన
 సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరుండు = చెంత నీసమీపమునందు = ఎసగు =
 ఓప్పును = డౌ = శత్యము...

వల్లిసేనాధిపతియగు సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరుండును తానుకదలనంతచేమంతి
 మల్లె, సంపెంగ, గులాబి, మొగలి మొదలైన పుష్పముల పరిమళములు నలు
 దెసల వ్యాపింపఁగా నిజమహామహిమచేత న్నుపాసించు భక్తులకు కాస్త్ర
 ములయందు, వేదములయందు, సంపూర్ణ ప్రవేశము నిపుణత్వము ననుగ్ర
 హించుచు మిట్టమధ్యాహ్నమందు సూర్యమండలమువలె మీ సమీపమునందు,
 ప్రకాశించుచుండును.

శా॥ ధీమాంద్యమ్మదొలంచి సన్మకుట పంక్తిస్థిత ముక్తాఫల
శ్రీమద్విద్యుమహేమనీలనితరో చిఃక్రాంతకాంతాస్యమూర్
భూమానందమొసంగ నీదరిని పొల్పుంగూర్చుగాయత్రి దు
రామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ :

॥ ధీమాంద్యమ్మ - తొలంచి - సన్మకుట పంక్తిస్థితముక్తాఫలశ్రీ
మద్విద్యుమహేమనీలనితరోచిః క్రాంత కాంతాస్యమూర్ భూమానందము -
ఒసంగ - నీదరి - ఇ - పొల్పు - కూర్చు - గాయత్రి.

ధీమాంద్యమ్మ = ధీ = బుద్ధియొక్క - మాంద్యమ్మ = బండ
తనమును; తొలంచి = వాగొట్టి సన్మకుట..... కాంతాస్యమూర్ =
సత్ = లెస్సయిన; మకుట = కిరీటములయొక్క, పంక్తి = సమాహ
మంగు - స్థిత = ఒప్పుచున్న = ముక్తాఫల = నుంచిముత్యములయొక్క
శ్రీమత్ = నిగనిగలాడు; విద్యుమ = పగడములయొక్క, హేమ = బంగ
రముయొక్క నీల = ఇంద్రనీల ములయొక్క, నిత = స్వచ్ఛమయిన, =
రోచిః = కాంతులచేత; క్రాంత = క్రిముక్కొనబడిన, కాంతి = నుంద
రములయిన, ఆస్యమూర్ = ముఖములు, భూమానందము = భూమి = అధి
కమయిన, ఆనందము = సంతోషమును ఒసంగ = కలిగించుచుండిగా,
నీదరి = నీసమీపమందు, గాయత్రి = తన్ను గొనియాడువారలను రక్షించు
తల్లి; పొల్పు = ఆలంకారమును, కూర్చు = చేర్చుచుండును.

నిరంతరము తెలుపులేని భక్తివిశేషముచే హృదయమును రత్న సౌధము
నందు తన్ను నెలకొల్పి యుపాసించు భక్తులకు నీకులను గూర్చుకాలి యెఱుఱు,
పసుపు, నలుపు, తెలుపు రంగులు కల పగడములు. బంగారము, ఇంద్రనీల
ములు, ముత్యములును కూర్చిన కిరీటములతోఁ బ్రకాశించు శిరస్సులతో
మహానంద మొసంగుచు, బుద్ధిమాంద్యమును వాగొట్టి చుఱుకుడనము గలి
గించు గాయత్రీమాత మీసమీపమున విరాజిల్లుచుండును.

కా॥ మై మించుల్ గలవల్వ కైవిలు తలన్ భాస్వత్కీరీటంబు వీ
 జ్జమాగ్గమ్మును నిల్ప నీడయు భుజాస్కంధంబులొప్ప గుణ
 గ్రామశ్రీనిధి రామచంద్రుడు శుభాకారుండునిన్గొల్చు దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ!

మై - మించుల్ - కలవల్వ - విలు - తలన్ భాస్వత్కీరీటంబు -
 వీజ్జమాగ్గమ్ము - ఉ - నిల్పన్ - నీడ - ఉ - భుజాస్కంధంబులు -
 ఒప్పు - గుణగ్రామ శ్రీనిధి - రామచంద్రుడు - శుభాకారుండు - నిన్ -
 గొల్చున్.

మై = శరీరమందు, మించుల్ = నిగనిగలు, కలవల్వ = ఒప్పు
 చున్న వస్త్రము, కై = చేతియందు, విలు = ధనుస్సు, తలన్ = శిరము
 నందు, భాస్వత్ కీరీటంబు = పృథ్వికాశించుచున్న కీరీటమును, వీజ్జమా
 గ్గంబును = చూపులతోడను, నిల్పన్ = ఆపుచుండ, నీడ = తోడునీడ
 యయిన సీతాదేవియు, భుజాస్కంధంబులు = బుజములన్ని సహాయము
 చేయు అక్షుణధరత శతఃస్పృలు, ఒప్పున్ = తనర్చుచుండుగా, గుణగ్రా
 మశ్రీనిధి = గుణ = శౌర్యధైర్య గాంభీర్యవార్యములు మొదలయిన సద్గు
 ణములయొక్క గ్రామ = సమాహమయొక్క, శ్రీ = లక్ష్మీకి, నిధి =
 గనివంటివాడును, శుభాకారుడు = శుభ = మంగళప్రదమయిన, ఆకా
 రుండు = ఆకారముకలవాడును నగు, రామచంద్రుడు = చంద్రునివలె
 నెల్లవారి కావ్లాదము గలిగించు రామప్రభువును = నిన్ను, గొల్చున్ =
 సేవించును.

మేఘమవంటి శరీరమందు మెఱుంగుదీగవలె కట్టు పుట్టమును; చేతి
 యందు ధనుస్సును. శిరమునందు రత్నకీరీటమును, కనులకు పండువొసర్ప
 దన యంకమనందు సీతయు, నిరుప్రక్కలయందు అక్షుణ ధరత శతఃస్పృ
 లును సేవింప సమస్తకల్యాణగుణములకు గలియైన శ్రీరామచంద్రుడు
 మిమ్ము నిరంతరము జపించుచుండును.

శా|| హేమంబుంగురియించు మేనిసిరి హాయింగూర్చుచు సర్వదా
యామోదంబు ఘటింప రామవిభు నిత్యానందరూపంబు భా
మా ముంగొంగుపసిండి నినొలుచు సంపద్వల్లిగోపుత్త్రి దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ!

హేమంబుక్ - కురియించు మేనిసిరిక్ - హాయిక్ - కూర్చుచుక్
సర్వదా - ఆమోదంబు - ఘటింపక్ - రామవిభు నిత్యానంద రూపంబు -
భామాముంగొంగుపసిండి - నిక్ - కొలుచుక్ - సంపద్వల్లి - గోపుత్త్రి.

హేమంబుక్ = బంగారును, కురియించు మేనిసిరిక్ = వర్ణించునట్టి
శరీర కాంతిచే, హాయిక్ = చూచువారికన్నులకు సుఖమును కూర్చుచుక్ =
కలిగించుచు, సర్వదా = ఎల్లప్పుడు, ఆమోదమ్ము = సంతోషమును,
ఘటింపక్ = కూర్చుచుండగా, రామవిభునిత్యానందరూపంబు, రామవిభు=
ప్రాణనాథుడైన శ్రీరామచంద్రునియొక్క, నిత్యానందరూపంబు
నిత్య = ఎల్లప్పుడు తుల్య నిండియుండు, ఆనంద = ఆనందముయొక్క,
రూపంబు=ఆకారమయినదియు, భామా.....పసిండి = భామా =
కాంతికిని, మా = లక్ష్మికిని, ముంగొంగు = పర్యోదచేటగునందు,
పసిండి = మాటగట్టిన బంగారమయినదియు; సంపద్వల్లి = సంపత్ =
వివిధములయిన సంపదలకు, వల్లి = తీగెవంటిదియు; గోపుత్త్రి = భూదేవి
కుమారియైన సీతాదేవి, నిక్ = నిన్ను; కొలుచుక్ = భజించుచుండును.

బంగారమునకు బంగారమైన తన శరీరచ్ఛాయ లోకములకు హాయి
గూర్చు శ్రీరామచంద్రునకు తన్నెలవలె హాయిగలిగించుచు స్త్రీలకు సమస్త
సుఖములను గలిగించుటకు కారణమై భక్తుల గృహంగణములందు సంపద
లను పూడిగల నల్లిబిల్లిగానల్లకొనజేయు భూపుత్త్రి మహాలక్ష్మీరూపాంత
రము సీతాదేవి మిమ్ము సర్వదా సేవించుచుండును.

శ్రీ దుర్గామల్లేశ్వర శతకము

కా॥ భీమాకారపరాక్రమక్రమము జూపింపం గడుం జాలియున్
 భూమి మించినకాంతి జాలియును నెమ్మొ మొత్తి తెల్పెన్ రఘు
 స్వామి స్వచ్ఛయశంబు వెల్లగొడుగొ సౌమిత్రిని న్నొల్పు దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ!

ప॥ భీమాకార పరాక్రమ క్రమమున్ - చూపింపన్ - కడున్ -
 చాలి - యున్ - భూమిన్ - మించినకాంతి - జాలి - యున్ - ఉ -
 నెమ్మొము - ఒత్తి - తెల్పెన్ - రఘుస్వామి స్వచ్ఛయశంబు - వెల్ల
 గొడుగు - ఓ సౌమిత్రి - నిన్ - కొల్చున్ - దుర్గా మల్లేశ్వర!

భీమా.....క్రమమున్ = భీమ = భయంకరమయిన, ఆకార =
 శరీరముకల, పరాక్రమక్రమము = భుజబలమును = చూపింపన్ =
 ప్రదర్శించుటను, కడున్ = మిక్కిలి, చాలియున్ = సమర్థుడయ్యెను,
 భూమిన్ = భూదేవి; మించినకాంతి = అతిశయించిన యొప్పు, జాలి =
 దీనులయందలి దయాగుణమును, నెమ్మొము = నిండైనముఖము, ఒత్తి =
 గట్టిగా. తెల్పెన్ = తెలియజేయుచుండగా, రఘుస్వామి స్వచ్ఛయశంబు =
 రఘుస్వామి = శ్రీరామచంద్రునియొక్క, స్వచ్ఛ = నిర్మలమయిన, యశంబు
 కీర్తివంటివాడును. వెల్లగొడుగు = శ్వేతాతిపత్త్రమువంటివాడును నగు
 సౌమిత్రి = సుమిత్ర కుమారుడయిన లక్ష్మణస్వామి, నిన్ = నిన్ను,
 కొల్చున్ = నిత్యమును నేవించుచుండును.

శత్రువులకు భయంకరమయిన రూపము రణరంగమునందు మాత్రిమే
 చూపించుచు, సర్వకాలము మిక్కిలి సహనముకలిగి బీదలయందు కనికర
 మును ప్రదర్శింపజేయుచు, శ్రీరామచంద్రునకు కీర్తివంటివాడును వెల్ల
 గొడుగువంటివాడును నగు లక్ష్మణస్వామియు మిమ్ము ధ్యానించుచుండును.

శా॥ భూమికాకృతి భ్రాతృభక్తి యువరూపుఁగాన్లు వైరాగ్యమౌ
రామప్రేమనుదాల్చి చంద్రముఁడు ధర్మప్రాణ మౌదార్య వి
ద్యామర్త్యత్వము యోగిరాష్ట్రరతుఁడుద్యద్భక్తి నిస్సౌల్యుఁడు
రామలక్ష్మణ సర్వదేవపరివారా! హరహరకృతీ!

ప॥ భూమికాకృతి- భ్రాతృభక్తి - యువరూపుఁ - కొన్న - వైరా
గ్యము-వై-రామప్రేమనుదాల్చి చంద్రముఁడు-ధర్మప్రాణము - వైదార్య
విద్యామర్త్యత్వము-యోగిరాష్ట్రరతుఁడు-ఉద్యద్భక్తి - ని - కొన్ను -

భూమికాకృతి = రాజరూపమును ధరించిన, భ్రాతృభక్తి = యన్న
గారిని తండ్రికిమారుగా జూచుకొను భక్తియగువాడును, యువరూపుఁ =
పిన్నవాని రూపమును, కొన్న వైరాగ్యము = ధరించినవిరాగిభావమయినవాఁడును
వైరామప్రేమనుదాల్చి చంద్రముఁడు = వై = అయినటువంటి, రామ =
శ్రీరామచంద్రునియొక్క, ప్రేమ = వాత్సల్యమును, నుదాల్చి = పాల
సముద్రమునకు, చంద్రముఁడు = పోషకకళాపరివ్రాజుడైన చంద్రునివంటి
వాడును, ధర్మప్రాణము = ధర్మ = రాజధర్మమునకు; ప్రాణము = ప్రాణము
వంటివాడును, వైదార్యవిద్యా మర్త్యత్వము = వైదార్య = దానగుణము
యొక్క; మర్త్యత్వము = మనుష్యరూపమైనవాఁడును నగు, యోగిరాష్ట్ర
రతుఁడు = యోగిరాజయిన భరతుఁడు, దశరథుని కుమారుడైన భరతుఁడు, ని -
నిన్ను = ఉద్యత్ = కలిగిన = భక్తి = భక్తిచేత, కొన్ను = సేవించు
చుండును.

భ్రాతృభక్తి రాజకుమారుడైనట్లు వైరాగ్యము యువకుని రూపము
ధరించినట్లును త్యాగగుణము మనుష్యరూపము వహించినట్లును నెల్లవారికి
తోచుచు ధర్మప్రాణము యోగియు శ్రీరామునిప్రేమ మను పాలసముద్ర
మును చంద్రునివలె నుప్పొంగ జేయువాడునునగు భరతుఁడును మిమ్ము
సేవించుచుండును.

శా॥ సీమస్థానమతిక్రమించువిషదోషిఁ వార్ధిరామక్రియఁ
 సీమస్థానమతిక్రమించువిషదో పిం దున్మిపేర్గన్న ని
 ర్థమాతిప్రతిమప్రతాపరవిశ తున్నుండునిన్గొల్చుదు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ:

ప॥ సీమస్థానము - అతిక్రమించు విషదోషిఁ - వార్ధి - రామ
 క్రియఁ - సీమస్థానము - అతిక్రమించు విషదోషిఁ - తున్మి - పేర్ -
 గన్న - నిర్థమాతి ప్రతిమప్రతాపరవి - శతున్నుండు - నిన్ గొల్చుదు.

ప॥ సీమస్థానము = చెలియలికట్టను, అతి.....దోషిఁ అతిక్ర
 మించు = దాటివచ్చు, విషదోషిఁ = నీటియందు దోషముకల, వార్ధి =
 పముద్రుని, రామక్రియఁ = రామచంద్రునియొక్క, సీమస్థానము = ధర్మము
 యొక్క పాలిమేరను, అతి.....దోషిఁ = అతిక్రమించు = ఉల్లంఘించు
 విషదోషిఁ = లవణాసురుని తున్మి = సంహరించి, పేర్ = గొప్పవా
 డను పేరును; కన్న.....రవి = కన్న = పొందిన, నిర్థామ = నివృత్తగపి
 నదియు, అతిప్రతిమ = వాలికలేనిదియనగు; ప్రతాప = శత్రువులను
 తరింపఁ జేయుటయందు రవి = మండువేసవియందలి మార్పుడైన, శత్రు
 ఘ్నుండు = బాహ్యశత్రువులను. అంతిశ్యత్రువులను సంహరించిన శ్రీరామ
 చంద్రుని సోదరఁడు నిన్ = నిన్ను గొల్చుదు = సేవించును.

చెలియలికట్టను దాటివచ్చునహంకార దూషితునిసముద్రుని శ్రీరామ
 ప్రభు వెట్టుశిక్షించెనో యట్లే ధర్మస్థానముయొక్క వాద్దనల్లంఘించి
 లోకములందు దుర్మార్గమునఁ జెలఁగెను లవణాసురుని జయించి ప్రతాపమున
 మట్టమధ్యాన్న మూర్ఖుడగుశత్రుఘ్నుండును మిమ్మునిత్యముభజించుచుండు.

శా॥ శ్రీమద్రామ కథామృతం బిల నవిచ్ఛిన్నంబుగాఁగోల్పుచుకా
రామద్యాననిమగ్నతఁ మొగిఁబరబ్రహ్మమ్ముగాఁజూచుచుకా
మైహాంజీ ముఖచిహ్నముల్ గల హనూమంతుడు నిన్గోల్పుదు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హరహీరాకృతీ!

ప॥ శ్రీమద్రామ కథామృతంబు - ఇలన్ - అవిచ్ఛిన్నంబు - కా
గోల్పుచుకా - రామద్యాన నిమగ్నతఁ - మొగి - పరబ్రహ్మంబు -
కా - చూచుచుకా - మై - హాంజీ ముఖచిహ్నముల్ - కలహనూమంతుడు -
నికా - గోల్పుకా.

ప॥ శ్రీమద్రామ కథామృతంబు = శ్రీమత్ = సంపదగలిగించు = రామ =
శ్రీరామచంద్రుని యొక్క కథా = చరిత్రయైన రామాయణమును, ఆమృ
తంబు = ఆమృతమును, ఇలన్ = భూమియందు, అవిచ్ఛిన్నంబుగాకా =
తెంపులేకుండునట్లు గోల్పుచుకా = ఎల్లవారిచేద్రాగించుచు (ఆశుభవింప
జేయుచు) రామ తకా = రామ = శ్రీరామచంద్రునియొక్క, ద్యాన
యోగమును నిశ్చలముగా భావించుటకుండున నిమగ్నతకా = ఇతిరవిషయ
ములు తలచూపకుండు తన్మయత్వముచే, మొగి = చీమమొదలు బ్రహ్మ
వఱకు. పరబ్రహ్మంబుగా = పరమాత్మ శక్తిస్వరూపమ్ముగా, చూచుచుకా
పరామర్శించుచు మై = శరీరమందు, హాంజీ ముఖచిహ్నముల్ = హాంజీ
దర్శనమొలత్రాడు ముఖ = మొదలయిన, చిహ్నముల్ = బ్రహ్మచారిలక్ష
ణములు, కల హనూమంతుండు = కల = ఒప్పుచున్న, హనూమంతుండు, =
అంజనేయస్వామి. నిన్ = నిన్ను = గోల్పుకా = నేవించును.

శ్రీమద్రామాయణమును నమృతము నెల్లవారికి పంచిపెట్టెను సర్వ కాలమును
శ్రీరామచంద్రుని నిత్యమంగళహస్తాని యోగదృష్టియందు కనులపండువు
గాను జూచుచు వస్తున్నప్పటివదలి సర్వమును పరబ్రహ్మమయముగా భావించు
నంతర్ముఖుండు సకల దేవతాః శ సంధాతుండు హనుమంతుండు మిమ్ము
భజించుచుండును.

కా॥ పామిన్కుల్గ్రతనాలపేటిజగతీ భాగ్యప్రబోధంబు తే
జోమూలంబు సువర్తులాకృతిమహ స్తోమంబు బాహ్యంతర
వ్యామోహగ్రీ తమోనివర్తకము భాస్వన్నూర్తినిన్గొల్చు దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ!

పామిన్కుల్గ్రతనాలపేటి-జగతీ భాగ్యప్రబోధంబు - తేజోమూ
లంబు - సువర్తులాకృతి - మహస్తోమంబు - బాహ్యంతర వ్యామోహా
గ్రీత మోనివర్తకము - భాస్వన్నూర్తి - నిక - కొల్చుట.

ప్ర॥ పామిన్కుల్గ్రతనాలపేటి = పామిన్కుల్ = వేదములకు, రత
నాలపేటి = రత్నముల వికారమయిన పెట్టెవంటివాడును, జగ.....
బోధంబు = జగతీ = ప్రపంచములకు = భాగ్య = ఆప్తైశ్వర్యములను,
ప్రబోధంబు = తెలియజేయువాడును, తేజోమూలంబు = తేజః =
లోకములయొక్క ప్రకాశమునకు, మూలంబు కారణమయినవాడును,
సువర్తులాకృతి = సు = మిక్కిలి, వర్తుల = గుండ్రనయిన, అకృతి =
అకారముకలవాడును, మహస్తోమంబు = మహా = చక్కచతువులకు గోచ
రముగాని గొప్ప జెలుగులయొక్క, స్తోమంబు = సమాహమయినవాడును
బాహ్యంతర.....నివర్తకము = బాహ్య = బెలపలయందైనాయు,
అంతర = లోపలనైనదియునగు, తమః = చిహ్మచీఁటిని. నివర్తకముపోగొ
ట్టువాడునునగు, భాస్వన్నూర్తి = సూర్యభగవానుడు, నిక = నిన్ను
కొల్చుట. నేపించును.

వేదములకు స్థానమయినవాడును సర్వప్రపంచమునకు నిత్యోగ్య
భాగ్యము గలిగించువాడును, ప్రకాశమునకు కారణమైనవాడును గుండ్రని
మండలముకలవాడును, నగు సూర్యుడు మిమ్ము సదాభజించుమందు

కా॥ వ్యోమాలంకృతినిర్మలాకృతికలా పూర్ణండుసర్వాషధీ
భూమానందము కౌముదీనిధి భవ స్మార్థప్రసూనంబు నం
భోమంజూషదృగుత్పలప్రసవక రూపంబునిన్గొల్చు దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హరహీరాకృతీ॥

వ్యోమాలంకృతి - నిర్మలాకృతి - కలాపూర్ణండు - సర్వాషధీ
భూమానందము - కౌముదీనిధి - భవస్మార్థ ప్రసూనంబు - అంభోమంజూష -
దృగుత్పల ప్రసవ కర్పూరంబు - నిక - కొల్చుకొ

వ్యోమాలంకృతి = వ్యోమ = ఆకాశమునకు = ఆలంకృతి = ఆలం
కారమునవాడును నిర్మలాకృతి = నిర్మల = స్వచ్ఛమయిన ఆకృతి =
ఆకారము కలవాడును, కలాపూర్ణండు = కలా = పరియాలుక శీతో,
పూర్ణండు, నిండియుండువాడు సర్వా.....దము, సర్వ = సమస్త
మయిన ఓషధీ = ఘనపాకాంతములు (పండటయే ఆంతముగా గలవి)
అయిన వరి - జొన్న - మొదలయినవానికి రావి మొదలయిన వృక్షము
లకును = భూమి = ఆధిపతియైన; ఆనందము = చల్లని యవ్వంతి కిరణములు
ప్రసరి: పడేయటచే సంతోషము కలిగించువాడును = కౌముదీనిధి =
కౌముదీ = సర్వపదార్థములను తెలియజేయు పండువెన్నెలలకు, నిధి స్థాన
పైనవాడును, భవ.....నంబు భవత్ = నీయొక్క, మార్గ = తలమీద,
ప్రసూనంబు = పూజైనవాడును, అంభోమంజూష = ఆంధీ = ఉదకము
నకు, మంజూష పెట్టెటవటివాడును దృగుత్పల.....రంబుదృక్ కన్ను
లను, ఉత్పల = నెల్లకటవలను ప్రసూన పుష్పములకు కర్పూరంబు = పచ్చ
కప్పురముపంటివాడును (లేక) ఆత్మమునినేత్రమునందు పుట్టినవాడును నగు
చందుడ్రు, నిక = నిన్ను, కొల్చుకొ = నేవించును

ఆకాశమున లంక రమై; స్వచ్ఛమయిన యాకారముకలిగి పరియాలు
కశీతోఁ గూడినవాడును, నెల్లపైరులను పోషించువాడును, మీకు తలపూ
వగువాడును, నీటికి స్థాన మైనవాడును, కన్నులకు పండువగువాడును న్రగు
చందుడ్రు మిమ్ము కొల్చుచుండును.

శా॥ భూమిప్రేమనిదానభూమి నిధిసం పూర్ణప్రమోదావహ
 స్థేమస్థానవదాన్యమాళి, విలస త్సిందూరమందార తే
 జోమీమాంస కుజుంకు నిన్నుమదినెంచున్ భక్తియుక్తాత్మ దు
 రామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ :

భూమిప్రేమనిదానభూమి - నిధిసంపూర్ణ ప్రమోదావహ స్థేమస్థానవ
 దాన్యమాళి - విలసత్సిందూర మందార తేజోమీమాంస - కుజుంకు -
 నిన్ను - మది - ఎంచు = భక్తియుక్తాత్మక.

భూమి.....భూమి, భూమి = భూదేవియొక్క, ప్రేమ =
 వాత్సల్యమునకు నిదానభూమి = స్థానమైనవాడు, నిధి.....న దాన్యమాళి
 నిధి = రత్నములు, బంగారము, వెండి. మెదలయినవానితో, సంపూర్ణ =
 నిండిన, ప్రమోద = సంతోషమును, అవహ = కలిగించుటయందు,
 స్థేమ = నిలుకడగల, స్థాన = ప్రదేశములను, వదాన్య = ఇచ్చువారిలో,
 మాళి = శ్రేష్ఠుడైనవాడును, విలసత్.....మీమాంస, విలసత్ = పృథా
 కించుచున్న, సిందూర = ఎఱ్రవయిన ధాతురసముయొక్క, మందార = జపా
 పుష్పములయొక్క, తేజః = కాంతివిశేషమును, మీమాంస = శరీరచ్ఛాయచే
 విమర్శించు వాడునునగు, కుజుంకు = అంగారకుడు, భక్తియుక్తాత్మక =
 భక్తి = నిలుకడగలభక్తితో, యుక్త = కూడుకొనిన, ఆత్మ = మానసముకల,
 మది = చిత్తమునందు, నిన్ను = నీనుక, ఎంచు = భావించు
 చుండును.

భూమికి కుమారుడును, రత్నాలగులను భూములను మనుజులకు
 గలిగించువాడును, ఎఱ్రని కాంతికలవాడును నగు సంగారకుడు నిత్యము
 మిమ్ము భజించుచుండును.

శా|| సామానూనవచఃప్రదాతమిధునా శాస్యప్రియుక్తాస్యఁడో
జోమైత్రీలతికాలవాలముకలా స్ఫూర్తిస్ఫురన్మూర్తి మే
ధామాకందము సౌమ్యఁడంచితఁడు చెంతంగొల్పునిత్యంబుదు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హరహీరాకృతీః

సామానూనవచః ప్రదాత - మిధునాశాస్య ప్రయుక్తాస్యఁడు -
ఓజోమైత్రీలతికాలవాలము - కలాస్ఫూర్తి స్ఫురన్మూర్తి - మేధామా
కందము - సౌమ్యఁడు - అంచితఁడు - చెంత - కొల్పు - నిత్యంబు.

సామ.....దాత, సామ = ఇంపయినవియు, అహన = తెచ్చు
లేనివియు, నగు, వచః = నీకులను ధర్మమును తెలియజేయు పలుకుబడులను
కలుగజేయువాఁడును, మిధున.....క్తాస్యఁడు, మిధున = దంపతుల
కందమును, అశాస్య = మేలాసంగు దీక్షనలతో, ప్రయుక్త = కూడు
కొనిన, అస్యఁడు = ముఖముకలవాఁడును, ఓజో...లకు ఓజః = బుద్ధి
బలముతో గూడిన, మైత్రీ = స్నేహమును, లతికా=తీగను, అలవాలము =
పాదువంటివాఁడును, కలా.....మూర్తి, కలా = చతుష్పద్మి (అరువదిపాల్లు)
కళలయొక్క, మూర్తి, ప్రకటనలతో, స్ఫూర్త = గోచరించుచున్న,
మూర్తి = ఆకారముకలవాఁడును, మేధా మాకందము = మేధా = ధోహ
లను ననలుతోడుగు బుద్ధివిశేషమును తీగెను, మాకందము తియ్యకూమిడింటి
వాఁడును, అంచితఁడు = తగిన వాఁడును నగు, సౌమ్యఁడు బుధుఁడు.
నిత్యంబు = ఎల్లప్పుడును, చెంత = సీసమీపమందు, కొల్పు =
సేవించుచుండును.

చల్లగానింపుగా మాటలాడించువాఁడును, దాహతులను పెంపు గలి
గించుచు దీక్షనలిచ్చువాఁడును, బలమును స్నేహమును గలిగించువాఁడును,
ప్రకటమైన కలాకాంతులు కలవాఁడును, బుద్ధికి మరుగుదనము కలిగించు
వాఁడును, శాంతిగుణమునకు కారణమైనవాఁడునునగు బుధుఁడును మియ్య
నిత్యము నుపాసించుచుండును.

కా సామంజస్య గుణప్రశంస్యఁడు సదాచార ప్రచార స్థిర
 తేమాకారుఁడు వీక్షణప్రణుదితా శేషప్రదోషుండు ధీ
 సామగ్రిప్రతిపాదకుండు విబుధా చార్యుండు నిన్గొల్పుదు
 ద్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హరహారాకృతీ!

సామంజస్య గుణప్రశంస్యఁడు - సదాచార ప్రచార స్థిర తేమా
 కారుఁడు - వీక్షణప్రణుదితా శేషప్రదోషుండు - ధీసామగ్రి ప్రతిపాద
 కుండు - విబుధాచార్యుండు - నిఁ - కొల్చుకొనుదురా! మల్లేశ్వర! - సర్వ
 దేవ పరివారా! - హరహారాకృతీ! -

సామంజస్య.....స్యఁడు, సామంజస్య = మంచితనముచేతను,
 గుణ = సదాధారము, శాంతి, ఓర్పు మొదలగు గుణములచేతను, ప్రశం
 స్యఁడు = కొనియాడుటకు తగినవాఁడును, సదాచార.....కుఁడు, సదా
 చార = మంచిని యాచరించుటను, ప్రచార = వ్యాపింపజేయుటయును,
 స్థిర = నిలకడగలదియు, తేమ = లోకములకు మేలు కలిగించునదియునగు
 తేమాకారుఁడు = శరీరము కలవాఁడును వీక్షణ.....వుండు వీక్షణ =
 చూచుటచేతనే, ప్రణుదిత = మిగులులేకుండునట్లుగా నశింపజేయుబడిన,
 ప్రదోషుండు గొప్పదోషములకలవాఁడును. ధీ.....కుఁడు, ధీ = బుద్ధి
 విశేషమునకు తగిన, సామగ్రి = పరికరమును, ప్రతిపాదకుండు = కలుగఁ
 జేయువాఁడునునగు, విబుధాచార్యుండు = దేవతలకు గురువయిన బ్రహ్మసృతి,
 నిఁ = సర్వమును పోషించు నిన్ను, కొల్చుకొనుదురా = భావించుచుండును.

మంచి గుణములచేత కొనియాడఁదగినవాఁడును నెల్లప్పుడును, మంచి
 యాచారమున నడపించువాఁడును, ప్రపంచమునకు నిలకడగల మేలు గలి
 గించువాఁడును, చూచునంతనే యెల్లదోషములను పోగొట్టువాఁడును, బుద్ధి
 బలమునకు తగినంత పరికరమును సమకూర్చువాఁడును, దేవతలకు గురువున
 నగు బ్రహ్మసృతి మిమ్ము నిత్యము భజించుచుండును.

శా|| గోమాణిక్య కలావిశేషము వచో గుంధప్రియం భావుక
 శ్రీమేదః పరిపుష్టి సర్వసుకలా సిద్ధాంత ఘంటాపథ
 గ్రామాధ్యంతర సేమ కావ్యుడు శుభాకారుండు నిన్గొల్చు దు
 ర్గాదుల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహారాకృతీ:

ప|| గోమాణిక్య కలావిశేషము - వచోగుంధప్రియం భావుక శ్రీమేదః పరి
 పుష్టి - సర్వసుకలా సిద్ధాంత ఘంటాపథ గ్రామాధ్యంతరసీమ - కావ్యుడు -
 శుభాకారుండు - నిన్ - కొల్చున్

ప|| గోమాణిక్య కలావిశేషము; గో = చెంద్రదాది గ్రహమండలముల
 యగు, మాణిక్యము = విశేష కాంతికలవాడును, వచో.....పుష్టిఃవచః =
 వాక్కులను, గుంధ = గుప్పించుటయును, ప్రియంభావుక = ఇంపుడనము
 కలిగించునట్టిదియు, శ్రీ = శుభములను సంపదలను గలిగించునదియునగు,
 మేదః = మెదడుయొక్క, పరిపుష్టి = బలము కలిగించువాడును,
 సర్వ.....సీమ, సర్వ = సకలమయిన, సుకలా = ఆరువది
 నాల్గు కలలను, సిద్ధాంత = నిరూపించుటయును, ఘంటాపథ = రాజమార్గ
 మనను, గ్రామాధ్యంతరసీమ = గ్రామములోని మధ్యప్రదేశము వంటివా
 డును, శుభాకారుండు = శుభ = మేలును గలిగించు, ఆకారుడు =
 మూర్తి కలవాడును నగు, కావ్యుడు = కవియైన శుక్రుడు, నిన్ = పురా
 తన కవియైన నిన్ను, కొల్చున్ = భజించుచుండును.

నూర్వేతరములయిన గ్రహమండలములలో మిక్కిలి కాంతికలవా
 డగుట సన్నని వెన్నెల గాయువాడును, ఇంచైన పలుకుబడులను గుప్పించు
 మెదడునకు బలము గలిగించువాడును, చతుష్పతి కలలను స్థిరపఱచి నడ
 పించువాడును నగు శుక్రుడు మిమ్మువేడుచుండును.

శా|| ద్యౌమార్గాంతరమందగామి, యథు యాదోరాశి, నిర్మగ్న చే
తోమంథానము, తావకీనగళవిద్యోతప్రమేయాత్మ శో
భా మూర్తిస్ఫుర, సౌరి కొల్చు నిను శుంభ దృక్తిసంయుక్తి దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహిరాకృతీ!

ప|| ద్యౌమార్గాంతర మందగామి - అథుయాదోరాశి నిర్మగ్న చేతో
మంథానము - తావకీనగళవిద్యోత ప్రమేయాత్మ - శోభామూర్తిస్ఫుర -
సౌరి - కొల్చు - నిను - శుంభదృక్తి సంయుక్తి.

ప్ర|| ద్యౌ.....గామి, ద్యౌ=అకాశముయొక్క, మార్గ=
తోవయందు, అంతర = మధ్యప్రదేశమునందు, మంద = మిక్కిలి నిమ్మల
ముగా, గామి=నడచువాడును, అథు.....నము. అథు = సాపము
లను, యాదోరాశి = సమాద్రమునందు, నిర్మగ్న = మనింగిన, చేతః =
మనస్సును, మంథానము = కలతపెట్టువాడును, తావ.....స్ఫుర,
తావకీన = నీసంబంధమున, గళ = కంఠభాగముయొక్క, విద్యోత =
నల్లనికాంతి విశేషముతో, ప్రమేయ = వోల్పుదగిన, ఆశ్మ = తన
యొక్క, మూర్తి=కాంతిగల శరీరముయొక్క స్ఫుర = నీలవణిచ్చాయ
కలవాడును, నగు, సౌరి=సూర్యుని కుమారుడయిన శని, శుంభక్తి
శుంభత్=ఒప్పుచున్న, దక్తి = భక్తియొక్క, సంయుక్తి = పొందికతో,
నిను = నీలకంఠుడైన - నిను - కొల్చు = పూజించుచుండును.

అకాశమునడిచు గ్రహమండలములలో మిక్కిలి నిదానముగానడచు
వాడును, పాపముచేసినవారి మనస్సులనే కలఁగిపెట్టువాడును, మికంతము
వలె నల్లని కాంతికలవాడును నగు శని మీకు దోసిలాగుచుండును

శా|| భూమిశక్త్య మఖ ప్రకృష్ట పదవీ భూయస్త్య సంపాదనో
ద్దామప్రఖ్యుడు రాహు భోగమకుబోద్యద్ద్యోత రత్నప్రభా
స్తోమద్రావిత రోదసీ తిమిర సందోహుండు నిన్గొల్పు దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హరహీరాకృతీ!

౧|| భూమిశక్త్య మఖ ప్రకృష్ట పదవీ భూయస్త్య సంపాద నోద్దా
మ ప్రఖ్యుడు - రాహు - భోగమకు బోద్యద్ద్యోత రత్నచ్ఛటాస్తోమ
ద్రావితరోదసీ తిమిర సందోహుండు .. నిన్ - కొల్పున్.

౨|| భూమి.....ప్రఖ్యుడు = భూమిశక్తి = ప్రభుత్వము
మఖ = మొదలు గాగల, ప్రకృష్ట = మిగుల గొప్పవైన, పదవీ = స్థాన
ముల యొక్క, భూయస్త్య = అధిక్యమును, సంపాదన = కలిగించుట
యందు, ఉద్దామ = మిక్కిలి గొప్పదయిన, ప్రఖ్యుడు = పేరుగాంచిన
వాడును, భోగ.....సందోహుండు, భోగమకుట = కిరీటము
వంటి పడగయందు గలవియు, ఉద్యోత = బయట జేటుచున్న, ద్యోత =
ప్రకాశము కలవియునగు, రత్న = మణుల యొక్క, ప్రభా = కాంతి
సమూహము యొక్క, స్తోమ = పఠంపఠలచే, ద్రావిత = పరుగులెత్తించిన,
రోదసీ = భూమ్యాకాశముల మధ్య యందలి, తిమిర = చిమ్మ చీకట్లు
యొక్క, సందోహుండు = సమూహము కలవాడును, నగు, రాహు =
రాహువు, నిన్ = నాగభూషణుడైన నిన్ను, కొల్పున్ = నేన సలుపు
చుండును.

ప్రభుత్వము మొదలయిన గొప్ప పదవులను గలిగించుట యందు
పేర్వడనిన వాడును, కిరీటము వంటి తన పడగమీది రత్న కాంతులచే
భూమికి నా కాశమునకు మధ్యగల చీకట్రిని పోగొట్టు వాడును నగు
రాహువు మీకు నమస్కార మొనర్చు చుండును.

శా: పేమం దా సమస్తకంబున సదా వీక్షించుచు రాహువు
 సోము సూర్యుని మిత్రదృష్టిగనుచు శుద్ధాంతరంగముతో
 తేమంబు మదిఁగోరి కేతువును నీసేవం బ్రవర్తించు దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివార హారహీరాకృతీ!

ప|| పేమం - తాం - సమస్తకంబున - సదా - వీక్షించు
 చు - రాహువు - సోము - సూర్యుని - మిత్రదృష్టి - కనుచు -
 శుద్ధాంతరంగముతో - తేమంబు - మది - కోరి - కేతువు -
 నీసేవ - ప్రవర్తించు.

ప|| తాం = తాను, పేమం = స్నేహముచే, సదా = ఎల్లవేళ
 లందును, రాహువు = రాహువును, సమస్తకంబున = ఒకరునొకరు,
 వీక్షించుచు = చూచుచు, సోము = చంద్రుని, సూర్యున్ = సూర్యు
 నిని, మిత్రదృష్టి = ఏమిపడుట సమత్వముచేసిన స్నేహదృష్టిచేత,
 కనుచు = చూచుచు, శుద్ధాంతరంగముతో, శుద్ధ = కోపము,
 అనూయ మొదలగువాని వదలిన, అంతరంగముతో = హృదయముతో,
 తేమంబు = కుశలమును, మది = మనస్సునందు, కోరి = కాంక్షించి,
 కేతువు = కేతువుగూడ, నీసేవ = నీకొలుపునందు, ప్రవర్తించు =
 మొలగుచుండును.

రాహువు తన్నుజూచునట్లు తానుగూడ రాహువు నేడింట జూచు
 వాఁడును, మీసమక్షమన నుపాజకశక్తిత్వమును గూడ వదలి సూర్యచంద్రాది
 గ్రహములను మిత్రులనుగాఁ జూచువాఁడునునగు కేతువును మీ ధ్వజపతా
 కలను గొనియాడుచుండును.

శా॥ తా మేలాయవధూతయయ్యు మహిశా స్త్రా లోఁబరీక్షింప నే
మేమో వింతలుపన్ని లంపటునియట్లే తోచి మూర్తిత్రయో
ద్ధామప్రస్ఫుటధామమై వెలయుఁదత్తాత్రేయుఁడొమ్మోల దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హారహీరాకృతీ!

ప॥ తా - మేలు - డౌ యవధూత - ఆయుక్త - మహిశాస్త్ర -
లో - పరీక్షింప - ఏమి - ఏమి - ఓ - వింతలు - పన్ని - లంపటు
నియట్లు - ఏ - తోచి - మూర్తిత్రయోద్ధామ ప్రస్ఫుటధామము - ఆయి -
వెలయు దత్తాత్రేయుడు - డౌన్, మోల -

ప॥ తా = తాను, మేలు = లోకమునకు తేమము గలిగించుటకు,
డౌయవధూత - ఆయింతునంటి యతిసార్వభౌముడు (దిగంబరస్వామి)
ఆయుక్త = ఆయియుండియు, మహిశాస్త్ర = కార్తవీర్యార్జునుని, లో
= హృదయమునందు, పరీక్షింప = పరీక్ష చేయుటకు, ఎమేమే =,
చెప్పటకు వీలుపడిని, వింతలు = వినోదములందలి యత్యాశ్చర్యములను,
పన్ని = కల్పించి, లంపటునియట్లే = కామమోహములతోఁ గూడినవాని
యట్లే, తోచి = వ్రేకినట్లించి, మూర్తి.....ధామము, మూర్తి
త్రయ = బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులయొక్క, ఉద్దామ - గొప్పదియు,
ప్రస్ఫుట = ఎల్లలోకములవారికి ప్రకటవైనదియైనగు, ధామము = లేజన్సు,
వి = ఆయి, వెలయు = ఆవశించిన, దత్తాత్రేయుడు = దత్తాత్రేయ
స్వామి, మోల = నీయందు, డౌన్ = ఒప్పుచుండును.

తాను లోకమునకు తేమముగలిగించువధూతయయ్యు నుపదేశార్థమై
తనకడకు వచ్చిన కార్తవీర్యార్జునుని పరీక్షించుటకై నిజయోగమహిమ చే
దివ్యాపుర స్త్రీగోఘృల మెలగుచున్నట్లును కైపురస్తువులసేవించుచున్నట్లును
మఱియు నెన్నియో వినోదములను బన్ని బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రాంశుఁడయిన
దిగంబరుడు దత్తాత్రేయుడు మీమ్మోల వెలసియుండును.

శా॥ ఔమాడంబరముఁ సృజింపఁగల దుశ్చారిత్రి దుస్తంత్ర మి
 థ్యా మూలంబుల దుర్మతేభముల వాదస్ఫార సింహధ్వనిన్
 ద్రామిస్కుల్వైలయించు శంకర పరివ్రాట్పొంద్రుఁడీ వొడు దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ :

ప. ఔమాడంబరముఁ - సృజింపఁ - కలదుశ్చారిత్రి దుస్తంత్ర
 మిథ్యా మూలంబులఁ - దుర్మతేభములఁ - వాదస్ఫార సింహధ్వ
 నిఁ - ద్రామిస్కుల్ - వెలయించు శంకర పరివ్రాట్ - ఈవు -
 డొడు.

ప్ర. ఔమాడంబరముఁ, ఔమ, కలవుయొక్క, ఆడంబర
 ముఁ = లోకములను భయపెట్టు పద్ధతిని, సృజింపఁ = కలిగించుటకు,
 కల.....మూలంబులఁ = కల = సమర్థములయినవియు, దుశ్చా
 రిత్రి = దుష్టమయిన నడవళ్లు కలవియు, దుష్టా = చెడ్డకయిన పన్ను
 గడ్డలు కలవియు, మిథ్యా మూలంబులఁ = మానుషే (తెలియ కుండు
 బుద్ధి) కారణముగాఁ గలవియునగు, దుర్మతేభములఁ, దుర్మతి =
 నీ కాసనము నుల్లంఘించు మతములను, ఇభ్యులఁ = మదపు టేతగులను,
 ఉద్దేశించి, ప్రత్యక్షమునందు, వాద.....ధ్వనిఁ, వాద = శాస్త్ర
 యుక్తమయిన యుక్తితో వాదించుటయను, స్ఫార = ఆడులేని, సింహ
 ధ్వనిఁ = సింహ గర్జనముచే, పామిస్కుల్ = వేదములను, వెలయించు
 శంకర పరివ్రాట్పొంద్రుడు, వెలయించు = లోకములను నెలకొల్పిన,
 శంకరపరివ్రాట్ = శంకరాచార్యస్వామి, ఈవు = నీవు, డొడు =
 వి యున్నావు.

లోకములకు కటిక కలవును గలిగించు దుష్ట మతములను మదపు
 టేనుగు లడలిసాటి పోవునట్లు శాస్త్ర వాద మను సింహ గర్జన మొనర్చు
 శంకరాచార్య పరమహంస జగద్గురువు మీ యపరావతారము మీమందు
 నెలకొని యుండును.

కా॥ సామోద్భూతము నాదరూపమును నౌ సంగీత రత్నాకరం
బామాలంబు మధించి సత్కృతుల గేయంతౌ సుధాధార శ్రీ
రామ బ్రహ్మముఁ దన్ను త్యాగయ సదారంజిల్లు మీమ్రోల దు
ర్గామ జ్యోత్స్వర సర్వదేవ పరివారా! హరహారార్చితీ!

ప॥ సామోద్భూతము - నాదరూపము - ఉ - డౌ - సంగీత రత్నా
కరంబు - అమాలంబు - మధించి - సత్కృతుల - గేయంబు - సుధా
ధారణ - శ్రీరామ బ్రహ్మము - తన్ను త్యాగయ - సదా - రంజిల్లు -
నీమ్రోల.

ప॥ సామోద్భూతము, సామ = సామవేదమునందఁగి, ఉద్భూతము =
జనించినందు, నాదరూపమును = నాదమే రూపముగాఁ గలదియు,
డౌ = సంగీత రత్నాకరంబు = అయిన సంగీతమునకు నముద్రమువంటి దయిన
గర్వంకమును, మధించుదు భరితుఁడు, మొదలగు బ్రాహ్మణాక్షిణీకుల మతములు
పరిశీలించి కాన్డేవునిచే న్నయ్యఁబడినది అమాలంబు = అంతు తెలియు
వలెను, మధించి = పఠామృతించి శోధించి. (బాగుగ విచారించి)
సత్కృతుల = మంచి కీర్తనల పాఠములయందు, గేయంబు = పాట
యను రూపములది, డౌ = సుధా ధారణ = అయిన యమృతంపు సోపచే,
శ్రీరామ బ్రహ్మము = పరమాత్మ స్వరూపమైన రామచంద్రుని (తేక)
తన్నుత డ్రేయయిన రామబ్రహ్మమును. తన్నుత్యాగయ = తృప్తిఁబడు
త్యాగయ, సదా = ఎల్లప్పుడు, నీమ్రోల = నీయగుటను, రంజిల్లు =
సంతోషించుచుండును.

సామవేదమునందుఁబుట్టి లోపల వెలపల వంతట నిండియున్న నాద
బ్రహ్మ స్వరూపమును చెలియఁజేయు సంగీత రత్నాకరమును తఱచి తఱచి
మంచి కృతులనుగేయరూపముగ నమృతముచే లోకముల నన్నిటి
నిరంతరము దనియఁ జేయుచు శ్రీరామ చంద్రునే తనకు శ్రోతగాఁ
జేసికొనిన మహాయోగి త్యాగరాజు సర్వదా మిమ్ము సేవించుచున్నాడు.

కా॥ సామర్థ్యంబున శృంగ శబ్దధృతి పాశ్రస్త్యంబు బోధింపఁగా
 భీమంచొ నిజ కంఠనాదమున దుర్వీరు ల్చయంబందఁగా
 నీమందే నివసించి నిన్నుఁ గొలుచు నిర్జిద్రుడౌ నంది దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ॥

ప॥ సామర్థ్యంబునఁ - శృంగశబ్ద ధృతి - పాశ్రస్త్యంబునఁ -
 బోధింపఁ - కాఁ - భీమంబు - డౌనిజ కంఠనాదమునకుఁ - దుర్వీ
 రుల్ - భయంబు - అందఁ - కాఁ - నీమందు - ఏ - నివసించి -
 నినుఁ - గొలుచుఁ = నిర్జిద్రుడు - డౌనంది.

ప్ర॥ సామర్థ్యంబునఁ = సమర్థత్వముచేత, శృంగశబ్దధృతి=శృంగ=
 శృంగమును, శబ్ద = శబ్దముయొక్క, ధృతి=ధరించుట, పాశ్రస్త్యంబునఁ=
 గొప్ప తనమును, (శృంగ శబ్దమునను, కొమ్ము, గొప్పతనము; అను రంధ్ర
 ములు కలవు) బోధింపఁగాఁ = తెలియఁ జేయుచుండగా, భీమంబు =
 శత్రువులకు భయంకరమైన, డౌ.....మునకుఁ, డౌ = తగినది, నిజ =
 స్వకీయ మయినదియు నగు, కంఠ = కంఠము యొక్క, నాదమునఁ =
 ఘణిల్లుమును అంకచే, దుర్వీరుల్ = నీతికూలిన పరాక్రమము కలవాఁడ్రు,
 భయంబునఁ = వెఱచును, అందఁ = చెందఁగా, నిర్జిద్రుడు = నిరంత
 రము జాగ్రత్తి కలవాడు, డౌనంది = ఆయిన కృష్ణభేష్వరుడు, నీ
 మందే = నీ ముంగిటి యందే, నివసించి = కనిపెట్టుకొని యుండి,
 నిన్నుఁ = పనునాల్గు భవనములు కలనిన్ను, గొలుచుఁ. వ్రయాణముల
 యందు నిన్ను మోయుచు నిరంతరము నీ పాదారవిందములను భజించుచుం
 డును.

తలమీది కొమ్ములచే నన్నిటియందు సమరుడను విషయమును
 తెలియఁజేయుచు భయంకరమై ఘణిల్లుమును తన పెద్దఅంకెను నీతి
 కూలిన పరాక్రమము జూపించు దుష్టులు పరుగులెత్త మిక్కిలి మెలకు
 వతో కృష్ణభేష్వరుడు (నందిశ్వరుడు) సర్వకాలము మీ పాదనేవన
 మొనర్చు చుండును.

శా॥ బూమెల్వన్నెడు చెట్టరక్కసులు వాపోవంగ గర్జిల్లుచున్
బాముల్వెట్టెడు కిల్చిషేభవితతిం బాదాహతిన్ వ్రచ్చుచున్
నేమందొప్పగ సింహవాహనము నిన్నిత్యమ్ము సేవించు దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హరహిరాకృతీ!

ప॥ బూమెల్ - పన్నెడు చెట్టరక్కసులు - వాపోవన్ - కన్ -
గర్జిల్లుచున్ - బాముల్ - పెట్టెడు కిల్చిషేభ వితితిన్ - పాదాహతిన్ -
వ్రచ్చుచున్ - నేమంబు - ఒప్పున్ - కన్ - సింహవాహనము - నిన్ -
నిత్యంబు - సేవించున్.

బూమెల్ = మాయవేషములను, పన్నెడు.....సులు-పన్నెడు=
కల్పించుకొను, చెట్ట = చెడ్డవాండ్రయిన, రక్కసులు = రాక్షసులు,
వాపోవన్ = భయముచే బిగ్గరిగా నేచ్చునట్లు, గర్జిల్లుచున్ = దిక్కులు
పగిలి పోవునట్లు ధ్వనిజేయుచు, బాముల్ = కప్పములను, పెట్టెడు.....
వితితిన్, పెట్టెడు = కలిగించెడు, కిల్చిష = పాపములనెడు, ఇధ =
మదపు టేనుగులయొక్క, వితితిన్ = సమూహమును, పాదాహతిన్,
పాద = కాలియొక్క, అహతిన్ = కొట్టుదుచే, వ్రచ్చుచున్ = చీల్చుచు,
నేమంబు = నియమును, ఒప్పుగన్ = ఒప్పుచుండగా, సింహవాహనము=
మృగరాజవాహనము, నిన్ = మహిమను మన్నించెనిన్ని నిత్యంబు=సర్వ
కాలమును, సేవించున్ = శుద్ధసత్త్వగుణముతో నన్నువహించుచు
భజించుచుండును.

భయంకరమైన తనగర్జనముచే గపటవేషధారులగు చెడ్డరక్కసుల
నేడ్చించుచు లోకములను కప్పపెట్టెడు పాపులను మదపు టేనుగులను
కొనవ్రేలి గోటిచేఁ జీల్చి చెండాడు సింహవాహనము నిత్యము మీ పాద
సంసేవనము జేయుచుండును.

కా॥ ఐమాకారము దుర్గయందుఁగల యయ్యహ్లాక్షరీ సారమున్
 భా మల్లేశపదంబున నె్వలయు త త్పంచాక్షరీ సారమున్
 దామేకత్విముఁజెంది యిక్కలిని భక్తత్రాణముఁబూనె దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ;

ప॥ ఐం ఆకారము-దుర్గయందున్ - కల - ఆహ్లాక్షరీ సారమున్ -
 భా మల్లేశపదంబునన్ - జెలయు-తత్పంచాక్షరీ సారమున్ - తాము - ఏక
 త్వమున్ - చెంది - ఇక్కలిన్ - భక్తత్రాణమున్ - పూనెన్,

ప్ర॥ ఐమాకారము = జ్ఞానస్వరూపమయిన, దుర్గయందున్ = దుర్గా
 శబ్దమున దు, కల.....మున్, కల = ఒప్పుచున్న, ఆహ్లాక్షరీ =
 సుప్రసిద్ధమయిన నారాయణయను ప్రధానాక్షరములకుఁగల మంత్రము
 యొక్క, సారమున్ = సారమయిన “రా” యను బీజమును, భా = ప్రకా
 శముగల, మల్లేశపదంబునన్ = మల్లేశ్వర పదమునందు, జెలయు.....
 మున్; జెలయు = ఒప్పుచున్న, తత్ = సుప్రసిద్ధమయిన నమశ్శివాయ
 యను రూపము ప్రధానముగా గల, పంచాక్షరీ = పంచాక్షరీ మంత్రము
 యొక్క, సారమున్ = సారమయిన “మ” యను బీజమును తాము దేవతా
 స్వరూపమలయిన “రా” “మ” యను రెండు బీజములు, ఏకత్వమున్ రామ
 యను నొక స్వరూపమే ధరించి, ఇక్కలిన్ = ఈలియును దు, భక్త
 త్రాణమున్; భక్త = భజించు భక్తులయొక్క త్రాణమున్ = రక్షణమును,
 పూనెన్ = వహించెను.

దుర్గా యనుపదమునుండి “యహ్లాక్షరీ” సారమయిన, రా యనునక్ష
 రంబును మల్లేశ్వరపదమునుండి “పంచాక్షరీ” సారమయిన “మ” కారమును
 నుభయము త్రిసార మై యేర్పడి తారకమంత్రర్రాజమై స్థిరమౌచుమాత్రమున
 నాబాలగోపాలమును దుర్గామల్లేశ్వరయను సంబోధనము తరింగఁ జేయు
 చున్నది.

శా॥ నీమస్తంబువలెఁ జడల్ గల తలల్ నెమ్మేన భస్మం బెదఁ
నీమంత్రంబుసతంబు నిందుకొనఁ బూన్కి న్ని సమక్షంబునన్
గోహూమూర్తుల శృంగిభృంగిరిటి ముఖ్యులొక్కొక్క రెల్లప్పు దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహిరాకృతీ :

ప॥ నీమస్తంబు వలెఁ - జడల్ కల - తలల్ - నెమ్మేనఁ - భస్మంబు -
ఎదఁ - నీమంత్రంబు - సతంబు - నిందుకొనఁ - బూన్కి - నీసమ
క్షంబునఁ - గోమ - ధౌమూర్తులఁ - శృంగిభృంగిరిటి - ముఖ్యుల్ -
కొల్తురు - ఎల్లప్పు -

ప్ర॥ నీమస్తంబువలెఁ = నీశిరస్సుమాదిరిగా, జడల్ = అడపలుగట్టిన
కేశములు, కలతలల్ = ఒప్పుచున్న శిరస్సులకు, నెమ్మేనఁ = నిండయిన
శరీరమునందు, భస్మంబు = విభూతిఘాతయ్యు, ఎదఁ = హృదయమునందు
నీమంత్రంబు = పంచాక్షరియు, సతంబు = సర్వకాలమాను, నిందుకొనఁ =
వ్యాపింపఁగా, నీసమక్షంబునఁ = నీసమీపమునందు, గోమ = కోమల
త్వము, ధౌమూర్తులఁ = ఒప్పునట్టి విగ్రహములతో, శృంగి భృంగిరిటి
ముఖ్యుల్ = శృంగి భృంగిరిటి, మహాకాళ చండీశ్వరుడు మొదలగువారు,
ఎల్లప్పు = ప్రత్యేకమును, కొల్తురు = నిన్ను సేవించుచుందురు.

ప. తలలయందు జటా జూటములు, శరీరమందు భస్మము ప్రకాశింప
నిన్ను దలపించుచు హృదయమున నీ మంత్రము (పంచాక్షరి) జపించుచు
శృంగి, భృంగి రిటి, మహాకాళ. చండీశ్వరులు మొదలయిన ప్రముఖులు
సర్వేశ్వరి మిమ్ము భజించుచుందురు.

కా॥ నీమోగించెడుధక్క కారణముగా నిష్పన్నమై సర్వదా
 స్వామిత్యప్రతిపాదకత్వమునకౌ శబ్దప్రధానమ్మునై
 నీమూలస్థితిదెల్పు వ్యాకరణము నిన్దెల్పు నిత్యంబుదు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహారాకృతీ:

ప॥ నీమోగించెడుధక్క - కారణము - కాన్ - నిష్పన్నము -
 వి, సర్వదా - స్వామిత్య, ప్రతిపాదకత్వమునకు - శబ్దప్రధానమున్ -
 వి - నీమూలస్థితిన్ - తెల్పువ్యాకరణమున్ - నిన్ - కొల్పున్ - నిత్యంబున్.

ప్ర॥ నీమోగించెడుధక్క=నీవు మోగించెడు ధక్కయను వాద్య
 విశేషము, కారణము = ఆ మొదలు శ వలకుగల యచ్చులకు, హల్లులకు
 జననీస్థానము, కాన్ = అగుచుండఁగా, నిష్పన్నమై = కలిగినదై, సర్వదా =
 ఎల్లవేళలయందును, స్వామిత్య.....నకు, స్వామిత్య = ప్రభుత్వము నిలువ
 బెట్టుటకు, శబ్ద.....నై, శబ్ద = అయినటువంటి. శబ్దప్రధానమ్మున్ =
 శబ్దమే ప్రధానముగాఁగలిదియును, వి = అగుచు, నీ.....స్థితిన్ =
 నీ = నీయొక్క, మూల = ప్రధానమయిన, స్థితిన్ - ఉనికివి, తెల్పువ్యాక
 రణమున్ = స్ఫుటముగాఁజెలియఁజేయు, వ్యాకరణమున్ = వ్యాకరణశాస్త్ర
 మును, నిత్యము = నిరంతరమును, నిన్ = వాచామగోచరుడవగు నిన్ను,
 కొల్పున్ = వాదసిద్ధాంతములచే, భజించుచుండును.

నీచేతిధక్కనుండి “అ ఇ ఉ ఊ” మొదలయిన వర్ణమాతృకామాలి
 కను తెలియఁజేయు నూత్రిమలుగా జలవడి లోకములందు మీ ప్రభుత్వ
 శక్తిని శబ్దప్రమాణముచే విశదపరచుచు సర్వకారణములకు కారణమైన మిమ్ము
 శబ్దార్థరూపముగా మిమ్ముఁజెలియఁజేయుటకే వ్యాకరణశాస్త్రము ప్రవర్తించు
 చున్నది.

శా॥ నేమం దొప్పగఁ జండశాసనమున న్నిరేజ జాండంబులన్
సామర్థ్యంబున మంచిచెడ్డలను విశ్వాసోక్తి బోధించుచున్
నీ మాహాత్మ్యము దెల్పుచును బూన్కి నిశ్చయసంరక్షదు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా ! హరిహరాకృతీ!

ప॥ నేమంబు-ఒప్పగ-కన్-చండశాసనమునన్-నిరేజజాండంబులన్-
సామర్థ్యంబునన్ - మంచిచెడ్డలన్ - ఉ-విశ్వాసోక్తిన్ - బోధించుచున్,
నీమాహాత్మ్యమున్ - తెల్పున్ - శిక్షయున్ - పూన్కిన్ - నిశ్చయసంరక్ష

ప్ర॥ నేమంబు = నియమము, ఒప్పగన్ = తనరుచుండఁగా, చండ
శాసనమునన్, చండ = భయంకరమయిన, శాసనమునన్ = శిక్షచేతను,
సామర్థ్యంబునన్ - అన్నిటియం దాటిలేటియుండుట చేతను, నిరేజ
జాండమ్మలన్ = బ్రహ్మాంధి గోళములయందు, మంచిచెడ్డలన్ = విధి
నిషేధములను, విశ్వాసోక్తిన్ = వేదములయందు నీయందు పెద్దలయందు
ప్రమాణముగల పలుకుబడిచే, నీమాహాత్మ్యమున్ = నీమహిమ విశేషమును
శిక్షయును వేదాంగమును, దీనినిశ్చయసంరక్ష! = విశ్వమంతయును పరిపాలించు
తండ్రి! పూన్కిన్ = పట్టుదలచే, తెల్పున్ = విశదపఱచును.

తీవ్రమయిన శాసనముతో “ధర్మంచర” “సత్యంబద”యను విధిని
“నకశంజం భక్షయేత్” “నాపునిష్ఠీకయేత్తను” నిషేధమును లోకములకు
బోధించుచు మీయందు, వేదములయందు, గురువులయందు ప్రమాణబుద్ధి
కలిగించుచు వేదాంగమయిన శిక్షయు మిమ్ము కొనియాడుచుండును.

కా॥ ధూమంబెచ్చట నన్నియచ్చటను సూక్తుల్ చూపికార్యాత్మకం
బౌ మాయా శబలంబు విశ్వమున ముఖ్యంబౌ నుపాదాన మీ
వే ముమ్మాటికటంచుఁ దర్కమును నెంతేఁ దెల్పు సర్వత్ర దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవపరివారాః హారహీరాకృతీః

ప॥ ధూమంబు - ఎచ్చటన్ - ఆగ్ని - ఆచ్చటన్ - ఆననూకుల్ -
చూపి-కార్యాత్మకంబు - డౌమాయా - శబలంబు - విశ్వమునన్ - ముఖ్యం
బు - డౌ నుపాదానము - ఈవు - ఏ - ముమ్మాటికి - ఆటు - అంచున్
తర్కమున్ - ఉ - నిన్నున్ - ఏ - తెల్పున్ - సర్వత్ర.

ప॥ ధూమంబు=పొగ, ఎచ్చటన్=ఎచోటు నందుండునో, ఆగ్ని =
నిప్పు, ఆచ్చటన్=ఆచోటునందుండున, ఆన నూకుల్ = ఆననట్టి మంచి
యుక్తి యుక్తములగు పలుకులన, చూపి = ఉదాహరించుచు, కార్యాత్మ
కంబౌ = కార్య స్వరూపమయినదియు, మాయా శబలంబు, మాయా =
మాయచేతి, శబలంబు = కిమ్మి, కీటక, పశు, పక్షి, వృక్ష. పర్వత, నది,
దేవాది వివిధ రూపములుగా గనపించునదియును, విశ్వమునన్ = ప్రపం
చ విషయమనందు, ముఖ్యంబు = ప్రధానము, డౌ నుపాదానము = ఆగు
కారణము, ముమ్మాటికి = తప్పక, ఈవే = నీవే, అటంచున్ = అనచు,
తర్కమున్ = తర్కశాస్త్రమును ఎంతేన్ ఎంతయును, సర్వత్ర =
ఎల్ల లోకములయందును, తెల్పున్ = అనమితి (ఉహ) యన ప్రమాణ
ముచే గట్టిగా బోధించుచుండును.

ఇంటి కప్పునుండి శివలింగపొగను జూచి యింటిలో పొయ్యి రాజ
శివినారని గుర్తించినట్లు చిత్ర విచిత్రములయిన యాకారములతో వివిధ
మగా గొనరించు సర్వ ప్రపంచమునకును కర్త మిశ్రయనచు, తెలియఁ
జేయుచు తర్క శాస్త్రమును మీకే ఫారా యిచ్చుచున్నది.

శా. భూమింజేసిన యజ్ఞసాధనము రూపుకవీడినక సంస్కృతిక
 దీమంబై న యపూర్వమే ననుచు నందించుక ఫలంబుంచు వా
 క్సామర్థ్యంబును జూపుగర్మవిధి విశ్వాసంబు మీమాంస దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ!

ప|| భూమి - చేసిన యజ్ఞ సాధనము - రూపుక - వీడినక -
 సంస్కృతిక - దీమంబు - విస యపూర్వము - నేను - అనుచుక - ఆం
 దించుక - ఫలంబు-ఆంచుక -వాక్సామర్థ్యంబుక ఈ - చూపున్ -కర్మ
 విధి - విశ్వాసంబు - మీమాంస.

ప|| భూమిన్ = కర్మభూమియందు, చేసిన యజ్ఞ సాధనము, చేసిన =
 ఆచరించినట్టి, యజ్ఞ = యజ్ఞ మొలయుక్క, సాధనము సుక్తు సుక్తము
 మొదలయిన వర్ణపరికరములు, రూపున్ = స్వరూపమును, వీడినక =
 విడచినప్పటికిని (నశించినప్పటికిని) సంస్కృతిన్ = సంస్కారరూపమునందు,
 దీమంబు = స్థాయి విస, యపూర్వము = అయినట్లువంటియూర్వము (కంటికి
 మాత్రము కన్పింపక గాలివలె ఫలమును క్రియాకూపమున జూపునది)
 నేను = సోమయాజికి ఫలము కలిగించువాడను నేనని కర్మత్వము
 బానుకొన్నాను, అనుచు = తెలియజేయుచు, ఫలంబున్ యజ్ఞ ఫలమును,
 అందించున్ = సాందించును, అనుచున్ = అనుచు, కర్మవిధి, కర్మ =
 సమస్తకర్మకలాపమునకు, విధి = శాసకమును విశ్వాసంబు = ప్రమాణము
 (నమ్మకము) రూపముగా కలదియునగు, మీమాంస = మీమాంసశాస్త్రము
 (విషయమును సహేతుకముగా విమర్శించునది) వాక్సామర్థ్యంబున్,
 వాక్ = వేదములయుక్క, సామర్థ్యమున్ = గొప్పతనమును,
 చూపున్ = తెలియజేయుచుండును.

కర్మభూమియందు చేసిన యజ్ఞసాధనములగు ప్రజాసుక్తములు, హో
 మసాధనములు ని మయాజి మొదలయినవి నశించినను సంస్కార రూప
 వయిన యపూర్వమే చే ర్మలోకమున నెవ భవింపఁదగిన ఫలమును తప్పక
 యనుభవించేయునని మీమాంసశాస్త్రమును కర్మాధారి మిమ్ము గొని
 యాడుచుండును.

శా॥ లోమాఘైన యథార్థతత్త్వముననౌ లోతుల్ ప్రబోధించుచు
 సామోదంబుగ సర్వశబ్దముల నీయందే సమర్పించి నీ
 ప్రామాణ్యంబు దృఢంబుజేయ భువినెప్పటన్ నిరుక్తంబు దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవపరివారాః హరహీరాకృతీః

లోన్ - మాటు - అయిన యథార్థతత్త్వమునన్ - డౌలోతుల్
 ప్రబోధించుచున్ - సామోదమ్ము - కన్ - సర్వ శబ్దములన్ - నీ
 యందు - ఏ - సమర్పించు - నీ ప్రామాణ్యంబున్ - దృఢంబున్ -
 చేయున్ - భువిన్ - ఎప్పటన్ - నిరుక్తంబు.

లోన్ = శబ్దములోపల, మాటు = కన్వింపక, ఐనయథార్థతత్త్వము
 నన్. ఐన = ఉండునట్టి, యథార్థ = నిజమయిన, తత్త్వమునన్ = హృదయ
 మునన్ = హృదయమునందు, డౌలోతుల్ = ఒప్పుచున్న గొప్పవిషయము
 లను, ప్రబోధించుచున్ = బాగుగఁజెల్పియుపలచుచు, సామోదమ్ముగన్ =
 సంతోషాతిశయముతో గూడుకొనియుండునట్లుగా, సర్వశబ్దముల్ = పైకి
 వివిధదేవతల పేరులుగా గనుపించుశబ్దముల నన్నిటిని, నీయందే = సర్వాధార
 మైన నీయందే, సమర్పించి = ధాతువృత్తిచే సమర్పించి, భువిన్ =
 స్థానమందు. (భూమియందు) నిరుక్తము = నిరుక్తము శాస్త్రమును, ఎప్ప
 టన్ = అన్నివిధములచేతను, నీప్రామాణ్యంబునన్ = సర్వశీవులకు, నీయం
 దగు విశ్వాసమును, దృఢంబున్ = తొలగకుండునట్లుగా, చేయున్ =
 ఒనర్చుచుండును.

శబ్దములోపల మాటుపడియున్న యథార్థమయిన యర్థమును
 వృత్తిచే వివరించి ప్రకటించుచు ప్రతి శబ్దమును మీపరముగా బోధిం
 చుచు నిరుక్తమును మిమ్మే నుతించుచుండును.

కా॥ ఆమూలాగ్రము సర్వకాఖిలను నిత్యాచారసంపత్తి న

య్యైమార్గంబుల నిల్పుపొందె విధులకా వ్యాపింపఁగాఁజేసి ది
వ్యామోదంబగు కల్పకల్పకము నీ యాహ్లాదమోఁగాదె దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవపరివారా! హారహారాకృతీ!

ప॥ ఆమూలాగ్రము - సర్వకాఖిలక - ఉ - నిత్యాచారసంపత్తిక -
అయామార్గంబులన్ - నిల్పుపొందెక - విధులన్ - వ్యాపింపన్ - కాక
చేసి - దివ్యామోదంబు - అగు కల్ప కల్పకము - నీయాహ్లాదము - ఔక -
కాదు - ఎ.

పు॥ ఆమూలాగ్రము, = మొదలు మొదలుకొని, సర్వకాఖిలను,
సర్వ=సమస్తమయిన, కాఖిలక = ఋక్సామయజుర్నామ మొదలయిన తెగ
లయందు, నిత్యాచార సంపత్తిక, నిత్య = చేదని, ఆచార = మంచి
యాచరణము యొక్క, సంపత్తిక = సంపదను, అయామార్గమ్ములక =
అయాహ్రోవలయందు, నిల్పుపొందెన్ = నిలువఁబెట్టుటకొఱకు, విధులన్ =
కాస్త్రీయములయిన నియమములను, వ్యాపింపఁగాన్ = వ్యాపించునట్లు,
చేసి = చేసి, దివ్యామోదంబు, దివ్య = పుకాశించు, ఆమోదంబు =
సంతోషమును కలిగించునది అగు, కల్ప కల్పకము = కల్పరూక్షమువలె.
సంకల్పనీధి గలిగించు కల్పకాస్త్రము, నీయాహ్లాదము = నిన్ను సంతోష
పెట్టునది ఔకాదె = అయియున్నది కదా.

తరుస తిప్పకుండ నాయకాభీముల సదాచారము లిట్లనివిధించి కర్మ
కాండమును కాపాడుచు లోకములకు నుభయకల్పించు కల్పమును కాస్త్ర
మును మిక్కిల పొగడుచుండును.

కా॥ శ్రీమించు ల్కల నిల్వబద్ధమున మూర్తిస్ఫూర్తులట్టుల్ జగ
ద్వ్యామిశ్రంబగు జీవికర్మము గ్రహ వ్యావృత్తి బోధించుచున్
నీమన్నిందగు జ్యోతిషంబు తెలుపున్ నీసాక్షిభావంబు దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా ! హారహారాకృతీ!

ప|| శ్రీ మించుల్ - కలనిల్వబద్ధమునన్ - మూర్తిస్ఫూర్తులు - అట్టుల్ -
జగద్వ్యామిశ్రంబు - అగు జీవికర్మమున్ - గ్రహవ్యావృత్తి - బోధించు
చున్ - నీమన్ని - తగు జ్యోతిషంబు - తెలుపున్ - నీసాక్షిభావంబున్

[ప్ర|| శ్రీమించుల్, శ్రీ = కాంక్షియొక్క, మించుల్ = మెలుగులు, కల
నిల్వబద్ధమునన్ = ఒప్పుచున్న రత్నవికారమయిన యద్దమునందు, మూర్తి
స్ఫూర్తులట్టుల్, మూర్తి = ఎరుటనున్న వివిధములయిన విగ్రహములయొక్క,
స్ఫూర్తులట్టుల్ = స్ఫురణలవలె, జగద్వ్యామిశ్రంబు, జగత్ = పదునాల్గు
భువనములయందును, వ్యామిశ్రంబు = పుణ్యము, పాపమునొంటివో
గూడి పృథ్విక్షముగాకయుండి, అగు జీవికర్మమున్, అగు = ఒప్పుచున్న,
జీవి = ఎనుబడినాల్గులక్షల రకముల ప్రాణులయొక్క, కర్మమున్ = జనుకటి
జన్మమందలిది రాజోవుజన్మమందలిది యగు నాచరణమును, గ్రహవ్యా
వృత్తి, గ్రహ = నూర్యుడు మొదలయిన గ్రహములయొక్క, వ్యా
వృత్తి = ఆశ్వని మొదలయిన నక్షత్రములసంబంధము కల మేషము మొద
లయిన పండ్రెండురాసుల యందుగల సంచారముచే, బోధించుచున్ =
తెలియజేయుచు, నీమన్ని = నీయొక్క యాధారముచే, తగు
జ్యోతిషంబు = నిలిచియున్న జ్యోతిశ్శాస్త్రము (భగోళభూగోళ సంబంధమును
తెలియజేయునది), నీసాక్షిభావంబు, నీ = నీయొక్క, సాక్షిభావంబున్ =
అన్నిటిని కనిపెట్టియుండుటను, తెలుపున్ = తెలియజేయుచుండును.

మిక్కిలి స్వచ్ఛమయిన నిల్వబద్ధమనందు నెరుటనున్నవి గ్రహిం
పఁడునట్లు సర్వజీవుల పుణ్యపాపములను జాతకచక్రియను నవగ్రహ సం
చారము కలన తూ. చా, తప్పక ప్రబోధింపఁజాలిన జ్యోతిషమును మిమ్ము
పార్థింపుచుండును.

శా॥ నేమంబొప్పఁగమాత్రలున్ గురువులున్నిండన్ గణమ్మల్ మహా
 శ్రీమాన్యంబులువృత్తముల్ వెలయఁగాఁ ద్రిష్టుమ్ముఖమ్మల్ సదా
 ధీమల్లిన్విరియించు ఛందమును వర్ధిష్టుత్వ సంపాది దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ :

ప॥ నేమంబు - ఒప్పఁ-కఁ- మాత్రలు - గురువులు - నిం
 డఁ - గణమ్మల్ - మహా శ్రీమాన్యంబులు - వృత్తముల్ - వెలయఁ-
 కా - త్రిష్టుమ్ముఖమ్మల్ - సదా - ధీమల్లిక్ - విరియించుఛందము - త్త -
 వర్ధిష్టుత్వ సంపాది.

ప॥ నేమంబు = నియమము, ఒప్పఁగఁ, ఒప్పుచుండునట్లు, మాత్రలు =
 లఘువులు (కుటుచలు) గురువులు - దీర్ఘాక్షరములు (పాడువైనవి; వత్తు
 లతోఁ గూడినవి. పూర్ణబిందువుతోఁ గూడినవి) ను, నిండు = పద్యము
 నందంతటను కృమ్మకొని యుండునట్లును, మహా శ్రీమాన్యంబులఁ,
 మహా = గొప్పయైన, త్రి = కళావిశేషముచే, మాన్యంబులు = పూజింపఁ
 దగిన, త్రిష్టుమ్ముఖమ్మల్ = త్రిష్టుఁగు మొదలయిన, వృత్తముల్ = పద్య
 ములుగా, వెలయఁగా = ఒప్పుచుండఁగా, ధీమల్లిక్ = బుద్ధి విశేషమును
 మల్లెత్తివీయును, విరియించుఛందము = పూలతోనిండునట్లు చేయఁగల ఛంద
 శ్శాస్త్రము, సదా = ఎల్లప్పుడు, వర్ధి + ష్టుత్వ సంపాది వర్ధిష్టుత్వ = వక్త
 పతి చుంపుడు మిక్కిలి యింపుగా నుండుటచే వినువారికి మహానందము
 వృద్ధిచేయు స్వభావమును, సంపాది = కలిగించుచున్నది.

ధగ్గులులను శ్రోత శ్రద్ధగలిగి చెవియొగ్గి వినుటకాసక్తి నెలకొల్పటకై
 గణ యతిపాదయిన నియమముల రకరకములయిన వృత్తముల గేము
 ములుగా గూర్చి సర్వజీవులకు మహానందము గలిగించు ఛందశ్శాస్త్రమును
 మిక్కిలి స్తోత్రించుచుండును.

క॥ భూమికా ద్యోతలమందునం జెలగు జీవుల్ పుట్టుటల్ పుట్టితా
మే మాదిరింజరియింపగా వలయునో, యేజీవికాహారమే
ట్లోమేలోషధులెట్లా సర్వమునుదెల్పున్ బుక్కునీయూర్పు దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హరహీరాకృతీ!

ప॥ భూమికా - ద్యోతలమందునం - జెలగు జీవుల్ - పుట్టుటల్ -
పుట్టి - తాము - ఏమాదిరి - చరియింపగా - కా - నలయున్
ఓ - ఏ జీవికి - ఆహారము - ఎట్లు - ఓ - మేలోషధులు - ఎట్లు - ఒ -
సర్వమున్ - ఉ - తెల్పున్ - బుక్కు - నీయూర్పు - దుర్గా - మల్లేశ్వర -
సర్వదేవపరివారా - హరహీరాకృతీ -

ప॥ భూమికా = భూమియందును, ద్యోతలమందునం = ఆస్వర్గము
నందును, జెలగుజీవుల్ = ఒప్పుచున్న ప్రాణికోట్లు, పుట్టుటల్ = జన
నముజెందు ప్రకారమును, తాము = ఆ సమస్తప్రాణులును, పుట్టి =
జన్మించి, ఏ మాదిరి = ఏరీతిగా, చరియింపగా వలయునో = ప్రవర్తించ
వలయునో, ఏజీవికి = ఏ ప్రాణికి, ఆహారము = ప్రాణమును నిలుపునది,
ఎట్లో = ఏవిధమయినదో, మేలోషధులు = రోషయైన వైరులు
తరుగుల్యులతాదులు, ఎట్లో = ఏదిదేని కుపయోగించునో, సర్వమును =
అవిషయము లన్నింటిని. నీయూర్పు = నీవలన సర్వదేవ ఊపిరి, బుక్కు =
బుక్కుదము, తెల్పున్ = తెలియజేయు చుండును,

స్వేదజములు (పురుగులు) అండజములు (పక్షులు మొదలైనవి) ఉద్భి
జములు (చెట్లు - పర్వతములు) జరాయుజములు (మనుజులు - మృగములు)
అను నాల్గు విధములయిన జీవకోట్లు ప్రకర్తించుట. వానికి వలయు నాహార
ములు. ఓషధులు (ధాన్యపు వైరులు చెట్లు పెరిగిపండెడు విధానములు.
సర్వమును దెలియజేయుచు మాయాధారమునఁ బ్రకర్తించు బుక్కుదము.
మిమ్మే గొనియాడు చుండును.

శా॥ ద్యోమేది న్యనుబంధముందెలుపు విద్యుక్తాధ్వరశ్రేణి సు
త్రామాదుల్ తనియంగఁ జేయునది కర్మ బ్రహ్మరూపంబుగా
నామంత్రించు యజ్ఞస్సూక్ష్మముశిరంబశ్రాంతమున్నిన్ను దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారాః హారహారాకృతీ!

ప॥ ద్యోమేదిన్యనుబంధముక - తెలుపు విద్యుక్తాధ్వరశ్రేణి - సుత్రా
మాదుల్ - తనియంగ - కర్మ - చేయునది - కర్మ - బ్రహ్మరూపంబు -
కాక - అమంత్రించు యజ్ఞస్సు - సూక్ష్మము శిరంబు - అశ్రాంతముక -
నిన్నుక -

ప॥ ద్యో.....ముక, ద్యో = స్వర్గముయొక్క, మేదిని = భూమి
యొక్క, అనుబంధముక = అన్యోన్యసంబంధమును, తెలుపు
శ్రేణి. తెలుపు = తెలియజేయునట్టి, విధి = శాస్త్రనియమములచే,
ఉక్త = విధింపబడిన, అధ్వర = యజ్ఞములయొక్క, శ్రేణి = పరంపర,
సుత్రామాదుల్, సుత్రాప = ఇందుడు, అదుల్ = మొదలయిన దేవతల
నందఱను, తనియంగ = తృప్తిపడునట్లుగా, చేయునది = చేయఁగల
దనియు, కర్మ = పైజెప్పిన యజ్ఞములు మొదలయినది, బ్రహ్మరూపంబు
గాక = నీ స్వరూపముగాను, సూక్ష్మము శిరంబు, సూక్ష్మము = లింగశరీ
రము యొక్క, శిరంబు = శిరస్సు (ప్రధానము) అయిన, యజ్ఞస్సు =
యజ్ఞార్చనము, అశ్రాంతముక = నిరంతరమును, నిన్నుక = జ్ఞానకర్తృత
కాధారమైన నిన్ను, అమంత్రించును = తెలియజేయుచుండును.

మన ఘ్యులొనరించు యజ్ఞముల యందలి హవిర్భాగము అందుకొని
యింద్రాది దేవతలు పైరులు పెంచు వానల గరిపించుట యొటిగించుచు, కర్మ
కాండము నీ స్వరూపముగాఁ జెలియఁ జేయుచు లింగశరీరమునకు శిరస్సు
తుంటిది యైన యజ్ఞార్చనమును మిమ్ము స్తుతించుచుండును.

కా॥ భూమాశ్చర్యకరంబులై తగి నభో భూభాగమున్నిండి సం
 ధామూలమ్ముల నస్త్రశస్త్రముల మంత్రస్త్రీయశక్తిక ఖల
 స్తోమమ్మాపు నధర్వవేదమును నిన్. ధ్యానించు మోదించు దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహారాకృతీ!

స॥ భూమాశ్చర్యకరంబులు - వి - తగి - సభోభూభాగమున్ - నిండి -
 సంధామూలమ్ముల - అస్త్రశస్త్రముల - మంత్రస్త్రీయశక్తి - ఖల
 స్తోమమ్మ - అపునధర్వవేదము - ఉ - నిన్ - ధ్యానించున్ మోదించున్.

ప్ర॥ భూ.....బులు, భూమ = అధికమయిన, ఆశ్చర్యకరంబులు =
 అద్భుతమును కలిగించునవిగా, వి = అగుచు, తగి = ఒప్పి, సభో.....
 గమున్, సభో = అకాశముయొక్క, భూ = భూమియొక్క, భాగమున్ - ప్రదే
 శమును, నిండి = వ్యాపించి, సంధామూలమ్ముల, సంధా = ప్రతిజ్ఞలకు,
 మూలమ్ముల - కారణములయినయట్టి, అస్త్రశస్త్రముల, అస్త్ర =
 మంత్రము ప్రధానముగాగల వానిని, శస్త్రముల - లోహప్రధానము
 లయిన వానిని (అయుధములను) మంత్రస్త్రీయశక్తి, మంత్ర = మంత్ర
 ముల యొక్క, స్త్రీయ = స్వకీయమైన, శక్తిన్ = సామర్థ్యముచే, ఖలస్తో
 మంబు, ఖల = దుర్గాగలయొక్క, స్తోమంబు = సమాహమును, అపు
 నధర్వవేదమును = అపునట్టి యధర్వవేదమును, నిన్ = నిన్ను, ధ్యాని
 చున్ = నిలకడతో భజించును, మోదించున్ = నిరంతరము సంతోషించు
 చుండును.

చూచువారి కాశ్చర్యము కలిగించు చిత్ర విచిత్రములయిన యస్త్ర
 ములు (మంత్రశక్తిచే సంభవించునవి) శస్త్రములు (లోహములచే నేర్పడునవి)
 తెలియఁజేయుచు దుష్టులను నశింపజేయుట కుపయోగించు సర్వమును.
 మిక్కిలి భజించుచుండును.

కా॥ పాముల్ జంతులు బాలకుల్ తనియ శ్రావ్యంబైన నీరూపు వీ
జా మధ్యంబునఁదంతులందిరుగురాణంజూపిచొక్కించుచుకా
సామందెప్పును నీమహామహిమ విశ్వాసాత్మగీర్తించు దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహారాకృతీ!

ప॥ పాముల్ - జంతులు - బాలకుల్ - తనియ - శ్రావ్యంబు - విన
నీరూపు - వీణామధ్యంబునక - తంతులక - తిరుగురాణక - చూపి -
చొక్కించుచుక - సామంబు - ఎప్పుడుక - నీ మహామహిమక -
విశ్వాసాత్మక - కీర్తించుక -

[ప॥ పాముల్ = సర్పములు. జంతులు = పశువులు, బాలకుల్ = పసిపిల్ల
వాండు, తనియక = తృప్తినొందునట్లుగా, శ్రావ్యంబు = వినఁగనిది,
విన నీరూపు = అయినట్టి నీస్వరూపమును, వీణామధ్యంబునక, వీణా =
వీణయొక్క, మధ్యంబునక = నడిభాగమునందు, తంతులక = తీగెల
యందు, తిరుగు రాణక, తిరుగునట్టి పద్ధతిని, చూపి = ప్రకటించి,
చొక్కించుచుక = సర్వప్రపంచమును నిత్యానందముచేఁ గఱగించుచు,
సామంబు = సామవేదము, ఎప్పుడు = ఎల్లవేళలయందును, నీ మహామహిమ =
నీయొక్క గొప్పదయిన మహిమమును, విశ్వాసాత్మక, విశ్వాస = నమ్మ
కముతోఁ గూడిన, అత్మక = హృదయముతో, కీర్తించుక = గానరూప
మునఁ గొనియాడుచుండును.

దృశ్యము (విగ్రహములు) శ్రావ్యము (వాగ్దేయరూపమైనది).
అను మిఠియరూపములలో నొకటియైన గానము. పాములు. పశువులు.
శిశువులు; విన్నంతన తలదిప్పించునట్టిది. దానిని వీణతీగెలయందు మంత్ర
రూపమును మధురముగా వినఁజేయుచుఁ బ్రకర్తించు సామవేదమును మిక్కి
పాడుచుండును.

కా॥ సోమందై జనదృ కృకోరికలమెచ్చుల్ కోరికల్ దేర్చుచున్
 వేమాఱున్ దృఢధర్తిలోదలఁచునీవిశ్వాత్మ మాహాత్మ్యమున్
 సామోక్తింగొనియాడు నిత్యమును పుచ్చాకోటయాభ్యుండుదు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ!

ప॥ సోమండు - వి - జనదృకృకోరికలమెచ్చుల్ - కోరికల్ -
 తీర్చుచున్ - వేమాఱున్ - దృఢధర్తి - లో - తలఁచున్ - నీవి
 శ్వాత్మమాహాత్మ్యమున్ - సామోక్తి - కొనియాడున్ - నిత్యమున్ -
 ఉ - “పుచ్చాకోటయాభ్యుండు” - దుర్గా! మల్లేశ్వర! - సర్వదేవ పరి
 వారా! - హారహీరాకృతీ -

ప॥ సోమండు = పనియాఱు కలఁగనిండిన శక్త్యాఁలచంద్రుఁడు,
 వి = ఆశ్రయ, జనదృక్.....మెచ్చుల్, జన = ఎల్ల ప్రజలయొక్క,
 దృక్ = చూపులకుడు, చకోరికల = చెన్నలపిట్టల యొక్క, మెచ్చుల్ =
 గొప్పదయిన, కోరికల్ = ఇష్టములను, తీర్చుచున్ = నెఱవేర్చుచు, వేమా
 ఱున్ = మాటినాటికి, దృఢధర్తి, దృఢ = నిలకడగల. ధర్తి =
 ధర్తిచే, నీవిశ్వాత్మ మాహాత్మ్యమున్, నీ = నీయొక్క, విశ్వాత్మ = విశ్వ
 రూపముగానున్న. మాహాత్మ్యమున్ = గొప్పదనమును, పుచ్చా కోటయా
 భ్యుండు, పుచ్చా = పుచ్చా వంశమునఁబడిన, కోటయాభ్యుండు =
 కోటయ్యయను పేరుగల నిజధర్మిఁడు. సామోక్తిన్ = ఇంపయిన పలుకు
 బడితో, నిత్యమున్ = నిరంతరమును, కొనియాడున్ = పొగడుచుండును.

పున్నమనాటి చంద్రుడు చకోరములను (చెన్నల పిట్టలను) బలె
 జనుల కాహ్లాదముఁ గలిగించుచు, మనోభీష్టముల నెఱవేర్చుచు జలింపనిధర్తితో
 నెల్లవేళల విశ్వరూపముయిన నీమాహాత్మ్యమును మృదు మధుర పదముల
 “పుచ్చాకోటయ్య” యను మీనిజకరుణా సదనము కొనియాడుచుండును.

శా॥ భూమిఁ జీవుల జీవితంబును సతంబుఁ బూతముంజేయ నొ
గోమూర్తుల్ కపిలాకృతుల్ వలయుకోర్కుల్గార్పఁ బోషించు
చున్
శ్రీమాల్యంబులగొల్పుచుండ్రుముపురుంజి తమ్ములుప్పొంగదు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహారాకృతీ :

ప॥ భూమిఁ - జీవులజీవితంబుఁ - ఉ - సతంబుఁ -
పూతముఁ - చేయుఁ - ఔగోమూర్తుల్ - కపిలాకృతుల్ - వలయు
కోర్కుల్ - కూర్పఁ - పోషించుచుఁ - శ్రీమాల్యంబులఁ - కొల్పు
చుండు - ముపురుఁ - చిత్తంబులు - ఉప్పొంగఁ -

ప్ర॥ భూమిఁ = భూమండలమునందు, జీవులజీవితంబుఁ = ప్రాణుల
యొక్క జీవయాత్రను, సతంబున్ = ఎల్లవేళలయందును. పూతమున్ =
పవిత్రమయిన దానినిగా, చేయున్ = చేయుటకు, ఔగోమూర్తుల్, ఔ =
అయినటువంటి, గో = అవులయొక్క, మూర్తుల్ = స్వరూపములు, కపిలా
కృతుల్ = నల్లనిమణిచాయవంటి యాకారముకలవి, వలయుకోర్కుల్ =
కావలసిన మనస్సులోని కోరికలను, కూర్పన్ = సమకూర్చుచుండగా,
పోషించుచున్ = వానిని భక్షిశ్రద్ధలతో రక్షించుచు, ముపురున్ = పైకి
ప్పబడిన మూగురునిజభక్తులును, చిత్తంబులు = మనస్సులు, ఉప్పొంగన్ =
పైకి ఉబుకుచుండగా, శ్రీమాల్యంబులన్, శ్రీ = సంపదలతోఁ గూడుతా
నిన, మాల్యంబులన్ = పూలదండలతో, కొల్పుచుండు - పూజించు
చుండురు.

భూలోకమునఁగల జీవకోట్లను పరిత్యజింప జేయఁజాలి కోర్కులు
ఫలింపజేయు, కపిఁ ధేనువులనుమహానందముతో నీ మూపురు నిత్యము పూ
దండలు మెడనిడి పూజించుచుండురు. కీరము మిమ్మభిషేకించుచుండురు.

శా॥ నీమెచ్చందగు వారలందనువుచుకా నిన్ బూజించుచుకా
 నీమీదంగల కబ్బముల్ నలుగడన్ నిండించుచుంద్రచ్చుచున్
 నీమంత్రంబు జపింతు రీముపురుబూన్కిన్ సర్వకాలంబుదు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ!

ప॥ నీమెచ్చకా - తగువారలన్ - తనువుచున్ - నిన్ - పూజిం -
 పూజించుచుకా - నీమీదన్ - కల కబ్బముల్ - నలుగడన్ - నిండించు
 చున్ - త్రచ్చుచున్ - నీమంత్రంబు - జపింతురు - ఈముపురున్ -
 పూన్కిన్ - సర్వకాలంబున్ - దుర్గా! మల్లేశ్వర! సర్వదేవపరివారా! హార
 హీరాకృతీ!

ప॥ నీమెచ్చందగు వారలన్ = నీవు మెచ్చుకొండగిన గుణగణము కల
 వారలను, తనువుచున్ = తృప్తిపడఁజేయుచు, నిన్ = నీమూర్తిని, లోపల కల
 పల నిండియున్నదానిని, పూజిం = గుప్తసిద్ధులయిన పుష్పవిశేషముల
 చేత, పూజించుచున్ = త్రికరణశుద్ధిగా గుఱినిలిపి పూజించుచు,
 నీమీదన్ = నీయంకితమునందు, కలకబ్బముల్ = ఉన్నటువంటి వాగ్గ
 చనా విశేషములను, నలుగడన్ = నాలుగు దిక్కులయందు, నిండించు
 చున్ = నిండునట్లుగాఁ జేయుచు, త్రచ్చుచున్ = అరచనావిశేషములను
 పరామర్శించుకొనుచు, ఈముపురున్ = ఈప్రసిద్ధులయిన ముగ్గురు నిజభక్తులు
 నీమంత్రంబు = పఠితులనుసరితము పవిత్రులనుజేయఁ జాలిన తారక మంత్ర
 మ్మను, జపింతురు = నియమముతో త్తఱుమేనియు వదలక జపము చేసికొను
 చుందురు.

మీకు నచ్చిన భక్తులకు సంకృప్తి గలిగించుచు మీయంకితముకలపుస్త
 కముల నెల్ల యెడల వ్యాపింపఁజేయుచు వానిలోఁగల విశేషముల నొకరి
 తొకరు తలచి తలచి చెప్పుకొనుచు మీ మంత్రమును సదా జపించుచుందురు.

శా॥ నీమూలంబుననే సమస్తజగముల్ నిర్దిద్రతం గాంచుటల్
 నీమాహాత్మ్యమె పండువెన్నెలవలెన్ నీరంద్రమైనిండుటల్
 నీమించే జగమాటలీముపురు లో నేర్పొప్ప భావింతు దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ!

ప॥ నీమూలంబునన్ - ఏ - సమస్తజగముల్ - నిర్దిద్రతన్ - కాం
 చుటల్ - నీమాహాత్మ్యము - ఎ - పండువెన్నెలవలెన్ - నీరంద్రము - వి -
 నిండుటల్ - నీమించు-ఏ - జగము - ఔటలు - ఈమపురున్ - లోన్ -
 నేర్పు - ఒప్పున్ - భావింతు.

ప్ర॥ నీమూలంబుననే = నీయాధారముచేతనే, సమస్త జగముల్ =
 పమనాలుగు భువనములును, నిర్దిద్రతన్ = నిరంతరము నిత్యనిత్య విచారణచే
 జాగ్రత్తకరియించుటను, నీమాహాత్మ్యమే = నీ గొప్పదైన ప్రభావమే,
 పండువెన్నెలవలెన్ = శరత్కాలమందలి పదియ ఋకళలతోనిండిన పండు
 వెన్నెలరీతి, నీరంద్రమై = క్రిక్కిరిసినదై, నిండుటల్ = వ్యాపించియుండు
 టను, నీమించే = పరిశుద్ధము సర్వాక్షర్ణమును నొ నీ ప్రకాశమే, జగము =
 వివిధములయిన యాకారములతో మిక్కిలి యశ్చర్యము కలిగింపజాలిన
 సర్వప్రపంచముగాఁ గన్పించుటను, ఈమపురు = ప్రసిద్ధులయిన ముగ్గురు నిజ
 భక్తులు, నేర్పు = శాస్త్రవచనమునకు యుక్తిని సరిపడరీతి, ఒప్పున్ = ఒప్పు
 నట్లు, భావింతు = తలంచుచుండురు.

వఱియు మీయాధారముచేతనే సమస్తలోకములు మేల్కొనుచున్న
 దనియును, శరత్కాలమునాటి పూర్ణచంద్రికవలె మీ మహత్తు సర్వదేశముల
 నిండియున్నదనియును, మీ లేజున్న ప్రపంచరూపమునఁ గన్పించుచున్న
 దనియు నీ మవుపురు వివర్ణచే నిరంతరమును తెలియుచుండురు.

౯॥ బామల్వేలకొలంది యెత్తి భువినంపాదించుకొన్నట్టి మే
 లొమానుష్యఫలంబునిన్ దెలియుచేయంచున్ సదాయెంచుచున్
 ప్రామాణ్యంబునఁ గొల్పుచుండ్రు మువ్వకున్ బాహ్యంతరా
 వృత్తి దు
 రామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివార హారహారాకృతీః

ప॥ బామల్ - వేలకొలంది - ఎత్తి - భువిన్ - సంపాదించు
 కొన్నట్టి - మేలొ మానుష్యఫలంబు - నిన్ - తెలియుట - ఏ - అంచున్ -
 సదా - ఎంచుచున్ - ప్రామాణ్యంబునన్ - కొల్పుచుండు - మువ్వకున్ -
 బాహ్యంతరావృత్తి -

ప్ర॥ బామల్ = పుట్టుకలు, వేలకొలంది = లెక్కించుట కలవిగాని
 వానిని, ఎత్తి = పొంది, భువిన్ = మనుష్య లోకమునందు, సంపాదించు
 కొన్నట్టి = కలుగఁజేసికొని నట్టివియు, మేలు = మంచియును, సా =
 అగునట్టి, మానుష్య = మానవ జన్మయొక్క, ఫలంబు - ప్రయోజనము,
 నిన్ = నీయరూపమును, తెలియుచే = విపరీతముగాఁగాక యున్నదన్నట్లు
 తెలిసికొనుటయే, అంచున్ = అనుచు, సదా = ఎల్లవేళలయందును,
 ఎంచుచున్ = తలపోయుచు, ప్రామాణ్యంబునన్ = ప్రమాణబుద్ధితో,
 మువ్వకున్ = వైదెప్పఁబడిన నిజభక్తులు ముగ్గురును, బాహ్యంతరావృత్తి,
 బాహ్య = వెలపల, అంతర = లోపలనునైన, రవృత్తి = పరామర్శతో,
 కొల్పుచుండురు, భజించుచుండురు.

అనేక శరీరములు ధరించి ధరించి తాను పుణ్యవిశేషముచే భూమండ
 లమున మనుష్యుడై పుట్టివందుకు ప్రయోజనము వెలపల లోపల మిగిల
 వురు నిండియుండుట తెలిసికొనుటయే యని భావించుచు ప్రమాణబుద్ధితో
 మువ్వకు నేవించుచుండురు.

కా॥ సామేనై యలకోటయాభ్యునకు భాషాదేవియు న్మెచ్చనా
 శ్రీ మేధానిధియై గుణప్రతికిం జెల్వొందులేదీవెయై
 రామారత్నము కొల్చు నిన్ కనకదుర్గాంబాయశఃపేటి దు
 ర్గామల్లేవర సర్వదేవ పరివారా హారహారాకృతిః

ప॥ సామేను - వి - అలకోటయాభ్యునకు - 'భాషాదేవి - ఉకా -
 మెచ్చనా - యో శ్రీ మేధానిధి - వి - గుణప్రతికి - చెల్వొ-ఒందులే
 దీవె - వి - రామారత్నము - కొల్చున్ - నిన్ - కనకదుర్గాంబాయశఃపేటి.

[ప॥ అలకోటయాభ్యునకున్, అల = పునీద్భుద్రయన, కోటయాభ్యున
 కున్ = ఆ కోటయ్యయను నామముకల నిజభక్తునకు, సామేనై = సగము
 శరీరమయి, భాషాదేవి యున్ = సగస్వప్రదేవియును, మెచ్చనా = మెచ్చుకొ
 దగిన, శ్రీమేధానిధియై, శ్రీ = ఆపుటిః పృథు వలయు విషయములను
 మురింపజేయు నాన్పదగల, మేధానిధియై, మేధా = బుద్ధివిశేషమునకు,
 నిధియై = గనివంటిదై, గుణ ప్రతికిన్, గుణ = సద్గుణములయొక్క,
 ప్రతికిన్ = సమానమునకు (గుణములను పుష్పసమానమునకు) చెల్వొ =
 అందము, ఒందు = పొందునట్టి, లేదీవెయై = లేక తీగవంటిదయి,
 రామారత్నము, రామా = శ్రీ సమానమునందు, రత్నము = శ్రేష్ఠురాలగు,
 కనకదుర్గాంబాయశఃపేటి, కనకదుర్గాంబా = కనకదుర్గాంబయను పేరు
 గల, యశఃపేటి = నీకీర్తిని భద్రపఱచునట్టిది. నిజభక్తురాలు. నిన్ = నిన్ను,
 కొల్చున్ = త్రికరణములతో నేవించుచు చూను.

ఆ పుచ్చా కోటయ్యయను భక్తున కర్ధాంగమై సుగ్రహిమెచ్చ దగిన
 భాషా ప్రావీణ్యము కలిగి గుణములను తావిల్పావులకు లేదీవయై శ్రీలకు
 తోమజీయైన "పాషితి కనకదుర్గాంబ" సర్వదా మిమ్ము భజించుచుండు,

కా॥ శ్రీమంతంబగు బేతపూడి కులవార్ధిం చంద్రుడై ధీబల.
 స్థేమాకారము నామముందలచి దుశ్శిత్తుల్పయంబంద నీ
 స్వామిత్వమ్ము గణించు వీరశరభ ప్రభుుండు నిత్యంబు దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హారహీరాకృతీ!

ప॥ శ్రీమంతంబు = అగు బేతపూడి కులవార్ధి - చంద్రుడు వి -
 స్థేమాకారము - నామమున్ - దలచి - దుశ్శిత్తుల్ - భయంబు-అందన్ -
 నీ స్వామిత్వమ్మున్ - గణించున్ - వీరశరభ ప్రభుుండు - నిత్యంబున్ -

ప్ర॥ శ్రీమంతంబు - సర్వసంపదలు సంపూర్ణముగా గలది, అగు
 బేతపూడి కులవార్ధిన్, అగు = అయినటువంటి, బేతపూడి కుల = బేత
 పూడి యను పేరుగల వంశమును, వార్ధిన్ = పాలసముద్రమునందు, చం
 ద్రుడై = శరత్కాల పూర్ణిమా చంద్రుడయి, స్థేమాకారము, స్థేమ = ధీర
 త్వముచే నిలుకడగల, ఆకారము = స్వరూపమును, నామము = సింహ
 ములకు గూడ జుకుకలిగిపగల పేరును తలచి = స్మరించి, దుశ్శిత్తుల్ =
 చెడ్డతలంపు గలవారు, భయంబు = బెటము, అందన్ = చెందుమనిగా,
 నిత్యంబు = ఎల్లప్పుడును, వీరశరభ ప్రభుుండు = వీరశరభయ్యయను పేరుగల,
 విజభక్తుడు, నీ స్వామిత్వము = ఎల్లచోట నెల్లవారలయందు నీవే
 ప్రభువుయై యుండుటను, గణించున్ = ఎల్లచోట్ల నెల్లసభలయందును నియ
 మముగాఁ బేర్కొనుచుండును.

సిరులుగల బేతపూడి వంశమును పాలసముద్రమునకు చంద్రుడై,
 చుఱుకయిన బద్ధిలమును తెలియజేయు తనపేరు దలచుకొన్నంత దుష్టు
 లకు భయముకలగ సర్వకాలము సర్వమునకు మీరే ప్రభువులుగా “వీర
 శరభయ్య” యను భక్తపీరుడును భావించుచుండును ప్రబోధించుచుండును.

శా॥ నీమూర్తింగనుదోయి గప్పురముగా నీపాదసంస్పర్శముగా
మైమీదకా హరిచందనమ్ముగను నామమ్ముగా మరందమ్ముగా
వీమూవుర్తలపోయుచుండు రెద హాయికానిత్యముకాభక్తిదు
రామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ :

ప॥ నీమూర్తికా - కనుదోయికా - కప్పురము - కాకా - నీపాద
సంస్పర్శముకా - మైమీదకా - హరిచందనమ్ముకా - కకా - ఉ - నామ
మ్ముకా - మరందమ్ము - కాకా - ఈమూవుర్ - తలపోయుచుండుగు -
ఎదకా - హాయికా - నిత్యముకా - భక్తికా -

[ప॥ నీమూర్తికా = నీస్వరూపమును, కనుదోయికా = రెండుకన్ను
లయందు, కప్పురముగా = పచ్చకర్పూరమువలెను, నీపాదసంస్పర్శముకా,
నీపాద = నీచరణముల యొక్క, సంస్పర్శముకా = సోకుటను, మైమీదకా,
శరీరమునందు, హరిచందనమ్ముగను = మంచిగండపుర బూతవలెను,
నామమ్ముకా = నీనామమును, మరందమ్ముగాకా = పూజేనెవలెను, ఈ
మూవుర్ = పుచ్చాకోటయ్య పోషితకనకదుర్గాంబ, బేతపుడి వీరభద్రయ్య
యను నామములగు యీ ముగ్గురును; ఎదకా = హృదయారవింజము
లందు, భక్తికా = భక్తి విశేషముచేత, హాయిన్ = గుభస్వరూపమును,
నిత్యమున్ = దేశకాలాభేదములవలనఁ గలుగు వికారములు చెందక
యెల్ల వేళలయందు నొక్కటిగా నుండు నిన్ను, తలపోయుచుండురు =
మిక్కిలిగా భావించుచుండురు.

ఈ మత్సర భక్తులను మీ స్వరూపసందర్శనము కన్నులను పచ్చ
కప్పురముగాను మీ పాదములను స్పృశించుట మంచిగండపుర బూతగాను
నాలుకయందు మీ నామస్మరణము పూజేనియ సోనగాను నిరంతరమును
భావించుచుండురు.

కా॥ నేమంటొప్పగ వేదరూపముననొ నీశాసనంబందు నీ
 వేమార్గంబులఁ జూపినావొయటహాయింగాంచుచున్నిత్యముగా
 వేమాటుంగనుచుందురీముపురు భావిం తోలి నేవింతు దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవపరివారా! హరిహారాకృతీ!

ప॥ నేమంటు - ఒప్పుక - కణ - వేదరూపమునక - ఔనీశాసనం
 బందుక - నీవు - ఏమార్గంబులక - చూపినావు - ఒ - ఆటన్ -
 హాయిన్ - కాంచుచున్ - నిత్యమున్ - వేమాటున్ - కనుచుందురు -
 ఈముపురున్ - భావింతు - ఓరిన్ - నేవింతు.

ప్ర॥ నేమమ్మ = నియమము, ఒప్పుకన్ = ఒప్పుచుండగా, వేద
 రూపమునన్ = వేదమును పేరుగల నీ స్వరూపమునందు, నీవు = ఈవు, ఏ
 మార్గమ్ములన్ = ఎటు తోవలను (ధర్మలను సంసారమును సంకలయించు
 చిక్కుపడినీయనివానిని) చూపినావొ = ధక్షిణానైరాగ్య ప్రధానముగాఁ
 బ్రకటించితివో, ఆటన్ = ఆనీచూపిన తోవలయందు; హాయిన్ = చెప్పి
 నట్లాచరించుటచే సుఖమును, కాంచుచున్ = పొందుచు, నిత్యముకన్ =
 ఎల్లప్పుడును, నిత్యస్వరూపముకల నిన్ను, ఈ ముపురున్ = వైజెప్పబడిన
 ఈముగ్గురు నిజధర్మమును, ఓరికన్ = క్రమముగా, వేమాటుకన్ = పలుమార్లు,
 కనుచుందురు = గుర్తించుచుందురు, భావింతు = హృదయమునందు నిలుపు
 చుందురు. నేవింతు = నేవించుచుందురు.

వేదములందు మీరు కాసించిన ధర్మము లాచరించుచు నానందము
 ననుభవించుచు నెల్లవేళలయందు నీమవ్యురు నిత్యమును మిమ్ము జూచుచుం
 దురు. భావించుచుందురు. నేవించుచుందురు.

కా॥ తామార్జించిన సంపదందెలిసి శ్రీద్ధాతుల్ గుణాంభోనిధుల్
భూమానందము నీయనుగ్రహము సంపూర్ణముగా దానధ
ర్మామేయముగ కోటవీరశరభ ప్రాజ్ఞుల్ సమర్పింతురీ దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహారాకృతీ!

ప॥ తాము - అర్జించిన సంపదన్ - తెలిసి - శ్రీద్ధాతుల్ -
గుణాంభోనిధుల్ - భూమానందము - నీయనుగ్రహము - సంపూర్ణము -
కాన్ - దాన ధర్మామేయము - కన్ - కోటవీరశరభప్రాజ్ఞుల్ - సమర్పింతురు

ప॥ తాము = ఆధీశులును, అర్జించిన సంపదన్ = సంపాదించి
నట్టి ధనమును, తెలిసి = మంచిచెడ్డలను తారతమ్యములను గుర్తెరిగి, శ్రీద్ధా
తుల్ = సత్కర్మములను సలుపుటయందు నిత్యమయిన యాసక్తి కలవారును,
గుణాంభోనిధుల్ = బౌద్ధాన్య ధైర్యాదిగుణములకు సమద్రుంతులవంటి వారు
నునగు, కోట వీరశరభప్రాజ్ఞుల్ = “పుచ్చాకోటయ్య” “వేతపూడి వీరశర
భయ్య” యను నిజభక్తులు, భూమానందము = మిక్కిలి యానందమును
గలిగించునటువంటి, నీయనుగ్రహము = నీప్రసాదము, సంపూర్ణము = నిండై
నది, కాన్ = అగునట్లు, దాన.....ము, దాన = పాత్రకయెట్టిగి
యిచ్చుటచేతను, కర్మ = నిజభక్తి మాచరించుటచేతను, ఆమేయము =
పోలిక లేనిది, కన్ = అగునట్లు, సమర్పింతురీ = ఒసంగుచుందురు.

పుణ్యకార్యముల శ్రద్ధలవారును సద్గుణములకు గనులునునగు నీము
గ్గురు తమ ధనసంపదలను (సర్వస్వమును) మీరు మెచ్చుకొనునట్లు దాన
ధర్మముల కుపయోగించు చుందురు.

శా॥ శ్రీమద్వ్యాసకృతోపదేశమున వర్ధిష్ఠుండుగాండీవిమే
 ప్పామాహేంద్రగిరిం దపంబునను గయ్యమ్మందుమెప్పించిసి
 ధామమ్మున్ నిజనామధేయమున సార్థంబొనటు ల్పల్వె దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హారహీరాకృతీ!

ప॥ శ్రీమద్వ్యాసకృతోపదేశమునన్ - వర్ధిష్ఠుండు - గాండీవి -
 మేపు - ఔమాహేంద్రగిరిన్ - తపంబునన్ - ఆ - కయ్యం బందు -
 మెప్పించి - నీధామమ్మున్ - నిజనామధేయమునన్ - సార్థంబు - ఔన
 తుల్ - సల్పెన్ -

[ప్ర॥ శ్రీ.....నన్, శ్రీమత్ = మేలునుగలిగించునది
 యగుటచే సంపదకలదియగు, వ్యాస = వేదవ్యాస మహర్షిచేత, కృత =
 చేయబడిన, ఉపదేశమునన్ = మంత్రబోధనచేత, వర్ధిష్ఠుండు = సహజముగా
 వృద్ధి చెందు స్వభావముకల, గాండీవి = కౌత్రిలాంచనముగా దువ్వు కిత్త
 శిష్టరత్నములకై గాండీర మను ధనుస్సును ధరించిన యర్జునుడు, మేపు =
 మెచ్చుకొందగిన, ఔమాహేంద్రగిరిన్ = ఆయిన ఇంద్రగిరి పర్వతమునందు,
 తపంబునన్ = తపస్సునందును, కయ్యంబందు = ముద్దమునందును, మెప్పించి =
 మెచ్చుకొనునట్లుచేసి, నీధామమ్మున్ = పరీక్షకై కరాహమను కల్పించి
 దానికొత్తనమల్లయుద్ధమునందు జయింపఁగలిగియు భక్తుడని యర్జునుకేగెలు
 పొసంగిన స్థానమును, నిజనామధేయమునన్ = తనపేరితోడనే (విజయవాడ
 యను పేరితోడనే), సార్థంబు = అర్థమతోఁగూడిన దానినిఁగా సల్పెన్ =
 చేసెను.

మహానుభావుడైన వేదవ్యాసుని యుపదేశముచే విజయవాడను పేరు
 గల యర్జునుడు సహజవృద్ధికలవాడు తానింద్రగిరి పర్వతపుదేశమునందు
 తపోనిష్ఠచే మల్లయుద్ధమునందు మిమ్ము మెప్పించి పాశుపత మను మహాస్త్ర
 మును బడయుటచే విజయవాడ (బెజవాడ) యను మిథానము సార్థక
 మయినది.

శా॥ ఏమేనింబొనరించు నీచముల మాయించున్ మహాదార్యమున్
కామించున్ జెడుతిండి దుర్లభములెక్కాలంబుఁజింతించు నీ
యేమీ చిత్రము చిత్రముంగొలుపుఁజ్చత్తప్పల్ దయాసాంద్ర దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ!

ప॥ ఏమేనిన్ - పొనరించున్ - నీచములన్ - మాయించున్ -
మహాదార్యమున్ - కామించున్ - జెడుతిండి - దుర్లభములు - ఎక్కా
లంబున్ - చింతించున్ - నీ - ఏమీ - చిత్రము - చిత్రమున్ - కొలు
పున్ - తుత్తప్పల్ - దయాసాంద్ర!

ప్ర॥ దయాసాంద్ర = దయతో నిండినవల్ల! తండ్రీ!, తుత్తప్పల్ =
అళి దప్పికలు, నీచములన్ = పనికిమాలిన పనులను, ఏమేనిన్ = ఎటు
వంటివానినీ, పొనరించున్ = చేయుటకు వెనుకాడదు, మహాదార్యమున్ =
గొప్పదైన వితరణగుణమును, మాయించున్ = నశింపజేయును, జెడుతిండి =
అశోగమును చెడగొట్టు, చింతించున్ = ఎల్లవేళలయందును
కోరుచుండును, ఎక్కాలంబున్ = సర్వకాలము, దుర్లభములు = అనభ
విండుటకు వీలుపడని పదార్థములను, చింతించున్ = మంత్రము మాదిరిగా
నగల విచారించుచుండును. నీ = మిక్కిలి నిండినదని. ఏమీచిత్రము =
ఎంత ముఖ్యము, చిత్రమున్ = కంటికి బొమ్మలవలె, కొలుపున్ = ఆశ్చ
ర్యమును కలిగించును.

అళిదప్పికలు పొట్టనింపుకొనుటకై చేయరానిపనులను జేయించును.
ఉదాహరణమును నశింపజేయును. అశోగము మంత్రమేని విచారింపక
నిరసని పదార్థములనుగూడ దినిపించును. సర్వకాలము దనకు లభించుటకు
వీలుకాని వస్తువులను గోరుచుండును.

శా॥ భూమింగల్గినజీవితెప్పు దివిషద్భోగమ్మువై. వారికిన్

భూమిశ్రీపయబుద్ధి, గొల్పుచు జరం బూర్ణాత్మయై యింద్రియ.

గ్రామమ్మున్ సురియించుఁగాను మకటారాదయ్యెనిన్గొల్వ దు

ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా ! హరిహారాకృతీ!

॥భూమి-కల్గినజీవికి - ఎప్పుడ - దివిషద్భోగమ్మువై - వారికి-
భూమిశ్రీపయ-బుద్ధి - గొల్పుచు - జర - బూర్ణాత్మ - వి-
ఇంద్రియగ్రామబుద్ధి - సురియించు - కామము - అకట - రాదు-
అయ్యె - ని - కొల్వ -

ప్ర॥ కామము = కోరిక, భూమి = భూమియందు, కల్గినజీవికి =
ఒప్పుచున్న పాపిణికి, ఎప్పుడ = సర్వకాలమును, దివిషద్భోగమ్మువై = స్వర్గ
లోకమందలి సుఖముల ననుభవించుట యందును, వారికి = అదేసరికి,
భూమిశ్రీపయ = భూమండల మందలి సంపదలమీదను, బుద్ధి = మన
స్సును, గొల్పుచు = కలిగించుచు, జర = మనోరథమందు, పూర్ణా
త్మయై = సంపూర్ణమయిన యవయవపుష్కలయై, ఇంద్రియ గ్రామమ్ము =
ఇంద్రియసమూహమును, సురియించు = మిక్కిలి కృశింపఁ జేయును,
అకటా! = విచారము కలిగించున, కానీ, ని = నీమూర్తిని, కొల్వ =
పూజించుటకు, రాదయ్యె = రాకుండును.

కోరిక భూమియందుపుట్టిన పాపిణులను, దేవలోక భోగములకును,
దేవలోకములోని వారలను, భూలోకమునందలి భోగములకును పరుగులెత్తిం
చును. మనోరథమందు మిక్కిలి యెక్కువయై పీర్చి పిచ్చిచేసి మాటుగావు
పడఁజేయును. కాని మనజులకు మీ దర్శనాదులయందాసక్తిని గలిగింపదు.

కా! పాముంటోలుచు బుస్సఁగొట్టుఁబులిలేవఁ బట్టుగాండ్రొల్లసం
 గ్రామక్షోణి విహారముఁసలుపు యుక్తాయుక్తశూన్యంబు హిం
 సామేయంబగుఁగానిక్రోధ మతిదుష్టం బెన్నదెంతైన దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ!

ప|| పామున్ - పోలుచున్ - బుస్సగొట్టున్ - పులిలేవన్ - బిట్టు -
 గాండ్రొల్లన్ - సంగ్రామక్షోణిన్ - విహారమున్ - సలపున్ - యుక్తా
 యుక్తశూన్యంబు - హింసామేయంబు - అగున్ - కాని - క్రోధము -
 అతిదుష్టంబు - ఎన్నడు - ఇంత - ఐనఁ

ప్ర|| క్రోధము = కోపము, పామున్ = స్పృశును, పోలుచున్ =
 సమాన ధర్మమునకు సరిపోవుచు, పులిలేవన్ = పెద్దపులిమాదిరిగా, బిట్టు =
 మిక్కిలి భయముగలుగునట్లుగా, గాండ్రొల్లన్ = కన్యకతోరమును భవ్యుని
 జేరి మండుచు, సంగ్రామక్షోణిన్ = ముగ్ధభూభాగముందు, విహారమున్ =
 స్వేచ్ఛాసంచారమును, సలపున్ = ఆచరించుచుండును, యుక్తాయుక్త
 శూన్యంబు, యుక్త = మంచియగుదానిని, అయుక్త = చెడ్డయగు దానిని
 గూర్చి, శూన్యంబు = విచారణీసేకై యుండును, హింసామేయంబు,
 హింసా = చంపుటయందు, అమేయంబు = పోలిక లేనికై యుండును.
 అతిదుష్టంబు = చంపుటయే పరమావధిగాఁ గలదికావున మిక్కిలి చెడ్డది,
 అగుఁగాని = ఐ యుండుటతప్ప, ఇంతైనఁ = కొంచెమైనను, ఎన్నడు =
 మిష్టరూపమును జూచుటగాని, మీ నామమును వినుటగాని విచారింపకు.

రూపము (చేయరానిపనుల నివారించుటకై యేర్పడినది) పామర
 జనమందు ప్రవేశించి పామువలె నిర్బీమిత్తముగా బుసలుకొట్టించును. పులి
 శలఁజూచునంతనే యడ్డలుపుట్టించును. పోరాటములందు జెలరేగును, నుంచి
 చెడ్డల నేమాత్రము విచారింపనీయును. ఎప్పుడును చంపుటకంటె నెక్కువయు
 నది యేది యని తారాదుచుండును.

కా॥ సామర్థ్యంబు దలంపడింతయిన విశ్వాసంబుపోకార్చుహే
 లామందస్మిత ధైర్యసాహసికతా లజ్జాభిమానాదులన్
 సీమాంతమ్ముగ గెంటు లోభమది యిస్సీరాదు నిన్మోల్ప దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహారాకృతీ!

ప॥ సామర్థ్యంబు - తలంపడు - ఇంత - అయినన్ - విశ్వాసంబు -
 పోకార్చున్ - హేలామందస్మిత ధైర్యసాహసికతా లజ్జాభిమానాదులన్ -
 సీమాంతమ్ము - కన్ - గెంటున్ - లోభము - అది - ఇస్సీ - రాదు - నిన్ -
 మోల్పన్ -

[ప॥ లోభము = పిసినిగొట్టుతనము, సామర్థ్యంబు = ఇతరులయొక్క
 నేర్పు, తెలివితేటలయందలి గొప్పతనమును, ఇంతయినన్ = కొంచెమైనను,
 తలంపడు = విచారించు, విశ్వాసంబున్ = నమ్మకమును, పోకార్చున్ =
 నశింపజేయును; హేలా.....నాదులన్, హేలా =
 శృంగారభావమువల్ల బుట్టువానిని, మందస్మిత = కొద్ది చిఱునవ్వును, ధైర్య =
 కష్టములయందును : లంఘింపఁబడుటను, సాహసికతా = మంచిపనులు
 చేయుట యందగుతెంపును, లజ్జా = పనికిమాలిన పనులుచేయుటయందగు
 తలవంపును, అభిమానము = మంచిపను లాచరించుట యందు పట్టుదలను,
 అదుర్త = మొదలయిన వానిని, సీమాంతమ్ముగ = చాలిమేరదాటి
 పోవునట్లుగా, గెంటున్ = తఱిమివేయును. ఇస్సీ = నిందింపఁదగినది, అది =
 అలోభగుణము, నిన్ = సీస్వరూపమును, మోల్పన్ = పూజించుటకు, రాదు =
 రాకుండును,

పిసినిగొట్టుతనము తనయొదుట నద్భుతముగాఁ జూపించుసామర్థ్యము
 నుంతయేని మెచ్చుకొనదు. శృంగారము, చిఱునవ్వు, ధైర్యము, తెంపు, సిగ్గు,
 అభిమానము మొదలంట నశింపఁజేయును. కాని మాడఁబెట్టినధనము మీకై
 యుపయోగింప నీయదు.

కా॥ భామా పుత్త్రగృహదులే భవముఁదేపంబోలి దాటించు నం
చేమోకల్పన లల్లిబిల్లిగఁ గడున్ సృష్టించుఁ గష్టంపడున్
మీమాయంచును భేదమెంచు వలపేనిన్ రాదు నిన్గొల్వ గు.
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీః

భామాపుత్త్ర గృహదులు - ఏ - భవము - తేపక - పోలి -
దాటించు - అంచు - ఏమో - కల్పనలు - అల్లిబిల్లి - క -
కడు - సృష్టించు - కష్టంపడు - మీ - మా - అంచు - ఉ -
భేదము - ఎంచు - వలపు - ఏనిన్ - రాదు - ని - కొల్వ -

ప్ర॥ వలపేనిక = మోహముగూడ, భా.....లే, భామా =
భార్యయును, పుత్త్ర = కుమారుఁడును, గృహదులే = ఇల్లు మొదలయి
నవే, భవమున్ = సంసారమును, తేపక = తప్పుకొయ్యను, పోలి =
సరిచేయుటకయి. దాటించునంచుక = అవ్వలి యొడ్డునకు చేర్చునని
నమ్మచు, ఏమో = చెప్పుటకు వీలుపడని, కల్పనలు = లేనిపోని వాని
నూహించుటలను, అల్లిబిల్లిగక = మిక్కిలి చక్కదనము గలగునట్లు,
సృష్టించున్ = కలిగించు చుండును, కష్టంపడుక = పై జెప్పిన భార్యా
పుత్రాదులకై మిక్కిలి శ్రమంపడుచుండును. మీ = ఈ వస్తువుమీది,
మా = ఈ వస్తువుమీది, అంచున్ = అనుచు, భేదము = వేరను భావ
మును, ఎంచుక = తలంచు చుండును, నిక = నీ స్వరూపమును,
కొల్వన్ = పూజించుటకు, రాదు = రాకుండును.

మోహము, తన్ను దారాపుత్రాదులు భవకవకవస్తు వాహనములు.
మొదలయినవే, సంసారమునుండి తరింపఁజేయు నను భ్రాంతింబడి లేని
పోని ప్రయోజనము మాలిన యూహలను కల్పించుకొను చుండును.
క్షణమేనియుఁ దీరికకై ప్రయత్నింపదు, కాన శ్రమంపడు చుండును.

కా॥ సామంజేయును మైకముంగొనును హేషల్సల్పు ఘూర్జిల్లమే
 ల్గీముం గానదు కన్నులుండియునుభుక్తిం దృప్తికింగాదు క్రిం
 దై మృత్పిండముఁబోలుఁగాని మద మాహా రాదు నిన్గొల్వదు
 దుర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవపరివారా! హారహీరాకృతీ!

॥ సామక్ - చేయుక్ - ఉ - మైకముక్ - కొనున్ -
 ఉ - హేషల్ - సల్పుక్ - ఘూర్జిల్లుక్ - హేల్గీముక్ - కానదు -
 కన్నులు - ఉండి - ఉక్ - ఉ - భుక్తిక్ - దృప్తిక్ - కాదు -
 క్రిందు - వి - మృత్పిండముక్ - పోలుక్ - కాని - మదము - ఆహా -
 రాదు - నిక్ - కొల్పక్ -

[ప్ర॥ మదము=మదమును శత్రువు, సామక్=కఙ్కలతో పోరాడుట,
 చేయుక్ = సలుపును, మైకము = ఒడలు తెలియచుండుటను, కొనున్ =
 గ్రహించును, హేషల్ = సకలింపులను, సల్పుక్ = చేయుచుండును,
 ఘూర్జిల్లుక్ = బొబ్బలు వెల్లుచుండును, హేల్గీముక్ = మంచిసానమును,
 కానదు = విచారించును, కన్నులు = నేత్రములు, ఉండియుక్ = కలిగి
 నప్పటికిని, భుక్తిక్ = ఆహారపదార్థములను తినునప్పుడు, దృప్తిక్ =
 తనియాటను కాదు = కాకుండును, క్రిందై = క్రిందపెట్టునగుండు,
 మృత్పిండముక్ = మంటిమద్రును, పోలున్ = సరిచేయఁ దగియుండును,
 కాని = పైనఁజెప్పిన యర్థేపవర్తించు చుండునుగాని, నిక్ = నీస్వరూప
 మును, కొల్పక్ = సేవింపుటను, రాదు = రాదయ్యెను. ఆహా =
 ఆశ్చర్యము.]

మీది మాది యను భేదబుద్ధి గల్పించునుగాని మీసేవనమునకరాఁజా
 లదు. మదము కఙ్కలాడించును శరీరము తెలియనీయదు. సకలింపజేయును గోల
 నేయును. కన్నులుండియు మంచివార్గముఁ గానఁ జాలదు. తిండిపోతు
 తనముఁ జూపించును. మంటిమద్రువలె నున్నచోటనేయుండి విచారణకూన్య
 మగునుగాని మీయునికి నేమాత్రమును నెఱుంగదు.

శా॥ ఏమాత్రంబు సహింపలే దొకనిమే లెప్పుక వివాదించు లో
 , లోమూర్ధత్వమువెల్లడించుఁబొరిమేల్కొల్పుకఁబగఁగసర్వదా
 యామాత్సర్యము నిన్నుఁగొల్పుటకుఁగదయ్యా! దయామేయదు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహారాకృతీ!

ప॥ ఏమాత్రంబుక - సహింపక - లేదు - ఒకనిమేలు - ఎప్పుక -
 వివాదించుక - లోక - లోక-మూర్ధత్వముక - వెల్లడించుక - బొరిక -
 మేల్కొల్పుక - పగక - సర్వదా - ఆమాత్సర్యము - నిన్నుక -
 కొల్పుటకుక - కాదు - అయ్యా! - దయామేయ! -

ప్ర॥ మాత్సర్యము = మచ్చరమునది, ఒకనిమేలు = ఇతరుని మేలును,
 ఏమాత్రంబుక = కొంచెమయినను, సహింపక = పైరించుటకు,
 లేదు = అది కాశమును కలుగనీయదు, వివాదించుక = ఐన దానిని కాద
 నియును, కాని దాని నవుననియును పెడవాదములు చేయుచుండును.
 లోలోక = లోపలను మాటుబడియున్న, మూర్ధత్వముక = దట్టమయిన
 యజ్ఞానమును, వెల్లడించుక = బయలు పడునట్లు చేయుచుండును, సర్వదా =
 ఎల్లప్పుడును, బొరిక = మాటిమాటికిని, పగక = విరోధమును, మేల్కొల్
 పుక = మంచివారికి గూడ మనస్సును త్రిప్పు కలిగించు చుండును, ఇంలే
 కాని, దయామేయ! = ఎవరేని దయకు గనియైన తల్లీ! తండ్రీ! నిన్నుక =
 నిన్ను, కొల్పుటకు = నేవించుటకు, అయ్యా! = ప్రపంచమును కన్న తండ్రీ
 కాదు = కాకుండును.

మచ్చరము, ఇతరులమేలు సుగతయేనియు సహింపదు. మాటి
 మాటికి లోనున్న పెంకెతనమును పైకి వెల్లడించు చుండును. ఎల్ల వేళలను
 లేని పొని పగను సాధించుచుండును గాని మీరింకరత్నముఁ జేయుఁజాలదు

కా॥ శ్రీమించు ల్నిదులెన్నియేని వెలయం జెల్వొంది దివ్యోషధీ
స్తామంబు న్నెలకొల్పిగంధవతియై శోభిల్లి భూతత్వమున్
నీమేనే యగునయ్య దర్శనహృతానే కాపు సర్వజ్ఞు డు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ!

ప॥ శ్రీమించుర్ - నిధులు - ఎన్ని - ఏనిక - జలయక - చెల్వ -
ఒంది - దివ్యోషధీస్తామంబుక - నెలకొల్పి - గంధవతి - ఐ - శోభిల్లి -
భూతత్వముక - నీమేను - ఎ - అగుక - అయ్య - దర్శన హృతానే
కాపు! - సర్వజ్ఞ -

ప్ర॥ శ్రీమించుర్ = సంపదలయొక్క ప్రకాశమగల, నిధులు =
బంగారము, జెండి, రత్నములు మొదలయినగనులు, ఎన్నియేనిక =
లేక్కించుటకు కీలుపడని యన్ని, జలయక = అక్కడక్కడ నొప్పు
చుండగా, చెల్వు = అందము, డింది = పొంది, దివ్యోషధీస్తామంబుక,
దివ్య = రాత్రులయందు దీపములవలె బ్రకాశించునవియు, తుంపులయిన
వాని నదికించునవియు, మరల బ్రదికించునవియు మొదలగు, ఓషధీ =
శీఘ్రలయొక్క, స్తామంబుక = సమాహమును, నెలకొల్పి = తనయందు
పాదుకొనఁజేసి, గంధవతియై = వానకళిగి యుండుటే నిజ స్వరూపముగా
గలదియై, శోభిల్లి = ప్రకాశించు నటునంటి, భూతత్వముక = పంచ
భూతములలో నొకటియైన భూమియును, దర్శనహృతానేకాపు, దర్శన =
చూచినంత మాత్రిముననే, హృత = హరింపఁబడిన, అనేక = పెక్కు శరీర
ములచే నాఞ్చించుకొనిన, అపు = నేవించు జీవులపాపముకల తల్లి! తండ్రీ!
సర్వజ్ఞ = అన్నిటిని తెలిసినతల్లి! తెలిసినతండ్రీ! నీమేను = నీశరీరము,
(అష్టమూర్తులలో నొకటి,) అగును = వియుండును.

అష్టమూర్తులలో నొకటియై సంజీవకరణి, సంధానకరణి, విశల్య
కరణి, జ్యోతిరత్నలు (రాత్రులందు దీపములవలె బ్రకాశించునవి,) సస్యములు
వృక్షములు మొదలైనవి. బంగారము, జెండి, కంచు, రాగి, ఇత్తడి,
మొదలైనవి తనలోదాచి పోషించి ప్రకటించుచు గంధము (వాసన)గుర్తగా
గల భూమి నీ మూర్తియై యెయున్నది.

కా॥ భూమాకారము భూమికారణము సంపూర్ణాయురారోగ్య సు
శ్రీ మూలంబు శుచి ప్రవర్తకమునౌ సృష్ట్యాదితత్త్వంబు జి
హ్వమోఘంబుత్వదీయమూర్తియగుఁగాసామోదసంస్తుత్యఃదు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారాః హారహారాకృతీః

ప॥ భూమాకారము - భూమికారణము - సంపూర్ణాయురారోగ్య
సుశ్రీమూలంబు - శుచిప్రవర్తకముకా - ఔసృష్ట్యాది తత్త్వంబు - జిహ్వ
మోఘంబు- త్వదీయమూర్తి- అగుకా - కా - సామోద!- సంస్తుత్య -

ప్ర॥ భూమాకారము = గొప్పయాకారముగలదియు, భూమికారణము =
భూమండలముకలుగుటకు కారణమయినదియు, సంపూర్ణా.....మూలంబు,
సంపూర్ణ = నిండియిన, ఆయుః = ఆయుస్సునకు, ఆరోగ్య = ఆరోగ్యము
నకు (ఆయుస్సునకు కారణమైన దానికి) శ్రీః = సంపదలకు, మూలంబు =
కారణమైనదియు, శుచిప్రవర్తకము = సదాచారము కలిగించునదియు,
జిహ్వమోఘంబు = నాల్కాయందు సర్వకాలము నాటిపోతుండునదియు
నగు, సృష్ట్యాదితత్త్వంబు = ప్రపంచ స్వరూపమునకు కారణమయిన
పంచ భూతముల సృష్టిలో మొదలిదియగు జలతత్త్వము, సామోద = నిత్య
నందయుక్తా! సంస్తుత్య = కొనియాడఁదగిన తల్లీ! తండ్రీ!, త్వదీయ
మూర్తి = నీ సంబంధమయిన శరీరము, అగుఁగా = ఔసుగదా.

పెద్ద యాకారము గలిగి భూమి యేర్పడుటకు కారణమై స్నాన
పానాదులచే సర్వమున కారోగ్యముఁగలిగించుచు శుద్ధత్వమున వెలకొల్పి
నాల్క పుట్టుకకు ప్రధానమై సృష్టికి మొదలిదియయిన యుదకమును
మీ మార్పులలో శొకటియై యున్నది.

కా॥ శ్రీమెప్పుల్ విరియించు యజ్ఞహుతముఁ శీఘ్రంబు జేజేలకుఁ
 బ్రేమంజేర్చుచు జాతరాంతరమునం బ్రేరేచు నయ్యగ్నియుఁ
 నీమేనే యగునయ్య! నిర్మల యశో నీరంద్రభూత్యం గ దు
 రామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హారహారాకృతీ!

ప॥ శ్రీమెప్పుల్ - విరియించు యజ్ఞ హుతముఁ శీఘ్రంబు - ఆ -
 జేజేలకుఁ - పేమఁ - చేర్చుచుఁ - జాతరాంతరమునఁ - పేరేచు
 నయ్యగ్ని - ఉఁ - నీమేను - ఏ - అగున్ - అయ్య - నిర్మల
 యశోనీరంద్ర - భూత్యంగ -

ప్ర॥ శ్రీ మెప్పుల్ = సంపదలయొక్క హృద్దలను, విరియించు
 యజ్ఞ హుతముఁ, విరియించు = వృద్ధి జేపించు, యజ్ఞ = జ్యోతిషోపాసు
 మొదలయిన యజ్ఞముల యొక్క, హుతముఁ = హవిర్ద్రవ్యమును,
 శీఘ్రంబు = యజమానుడు తన యందుంచిన వెన్వెంటనే, జేజేలకుఁ =
 ఎల్ల దేవతలకును, చేర్చుచుఁ = చెందునట్లు చేయుచు, జాతరాంతరమునఁ =
 ఉదరగోళముయొక్క మధ్య ప్రదేశముననుండు, ప్రేరేచు నయ్యగ్నియున్ =
 తిను నాహారపదార్థములను నా యానాడులయందు ప్రసరిపఱచేయు
 ప్రాణాది దశవాయువులయొక్క సంచారము సుంతయేని యాటకములేక
 నడచునట్లు చేయు సుప్రసిద్ధమయిన యగ్నిహోత్రుఁడును; నిర్మల
 యశోనీరంద్ర, నిర్మల = మిక్కిలి స్వచ్ఛమయిన, యశః = క్రితే,
 నీరంద్ర = అంతట నిండియున్న శిలీ! భూత్యంగ, భూతి = భస్మము,
 అంగ! = శరీరము నందంతట ప్రకాశించు తిండ్రీ! నీమేనే = నీశరీరమే,
 అగునయ్య = అయి యున్నాడు.

తన్ను పాసించువారలకు సంపదలొసంగుచు యజ్ఞములయందలి
 హవిర్ద్రవ్యములను దేవతలకు వెన్వెంటనే చేర్చుచు, గోళములందుఁ
 జేరి పదార్థములను జీర్ణిపఱచేయుచు వాయు ముఖమున నేర్చుడు నగ్నియు
 మీ మూరులలో నొకటి.

కా॥ ద్యోమార్గంబునఁబుట్టువందివెలి లో నుత్పాహముంగూర్చుచు
సామోదమ్ముగ స్పర్శసౌఖ్యమిది యత్యానందముంగూర్చుతా
నీమేనే యగునయ్య వాయువును వాణీగేయ సుధ్యేయ దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ :

ప॥ ద్యోమార్గంబునఁ - పుట్టువు - అంది - వెలిన్ - లోన్ -
ఉత్పాహమున్ - కూర్చుచున్ - సామోదమ్ము - కక - స్పర్శసౌఖ్యము -
ఇది - అత్యానందమున్ - కూర్చుతాన్ - నీమేను - ఏ - అగున్ -
అయ్య - వాయువున్ - ఉ - వాణీగేయసుధ్యేయ - దుర్గా! మల్లేశ్వర!

[ప॥ ద్యోమార్గంబునన్ = అకాశమార్గమందు, పుట్టువు = జన్మ
మును, అంది = పొంది, వెలిన్ = వెలుపలను, లోన్ = లోపలను, ఉత్పా
హమున్ = అనందాతిశయమును, కూర్చుచున్ = మ్రపాప్రాణులకు కలిగించు
చును, సామోదమ్ము = అనందమతోఁ గూడుకొని యుండుట, కక =
అగునట్లు, స్పర్శ సౌఖ్యము = తాకుటవల్లవైనవాయిని, ఇది = ఒకటి,
అత్యానందమున్ = అనందకోశమునుగూడ సతికృమించియున్న వాయిని,
కూర్చుతాన్ = కలిగించుచున్న తాను, వాయువు, వాణీగేయసుధ్యేయ,
వాణీ = సరస్వతీదేవిచే, గేయ = సంగీతప్రబంధములయందు, సుధ్యేయ! =
కొనియాడుదగిన, కల్లీ! రిండి! నీమేనే = శరీరమే, అగునయ్య = వి
యుండును.

అకాశముండి యేర్పడి నయ్య పాప్రాణులకు లోపలను వెలుపలను
ప్రేరణగావించుచును, సోకునంత వాయినిగల్పించు వాయునుచాభూతమును
నీకూర్చులో నొకటి యైనది.

కా॥ పైమై వీడిన సర్వజీవతతి యప్రత్యక్షసంస్కారమూర్
 లోమైజేర్చుచువాయువృష్టిముఖతఁ. లోకంబులకాజొన్నుమిక
 నీమేనేయగుగాదె గాంగలహరీ నీర్కజ్జటాజూబ దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవపరివారా! హారహీరాకృతీ!

ప॥ పైమై - వీడినన్ - సర్వజీవతతి యప్రత్యక్షసంస్కారమూర్ -
 లోమైక - చేర్చుచున్ - వాయువృష్టిముఖతన్ - లోకంబులన్ -
 చొన్నుమిన్ - నీమేను - ఏ - అగుకా - కాదు - ఎ - గాంగలహరీనీర్క
 జటాజూబ -

ప్ర॥ పైమై = స్థూలశరీరము, వీడినకా = పోయినప్పటికిని, సర్వ...
మూర్, సర్వ = సమస్తమయిన, జీవ = జీవులయొక్క, తతి =
 సమాహమయొక్క, ఆ ప్రత్యక్ష = కంటికి గన్పడకుండు, సంస్కా-
 రమూర్ = శ్రద్ధాపాపరూపమయిన జీవులకృతమలను, లోమైక = నూత్న
 శరీరమునందు (లింగశరీరమందు), చేర్చుచున్ = చేగునట్లుచేయుచు, వాయు
 వృష్టిముఖతకా, వాయు, = మొట్టమొదట వాయువుయొక్క, వృష్టి =
 వర్షముయొక్క, ముఖతకా = ద్వారా, లోకంబులకా = పదునాల్గుభువనముల
 యందును, చొన్నుమికా = ప్రవేశింపజేయునాకాశమును, గాంగ
 జూబ, గాంగ = గంగాసంబంధమయిన, లహరీ = ప్రవాహములను,
 నీర్క = సృష్టించుచున్న, జటాజూబ = జడలగుంపుగలతండ్రి! నీమేనే =
 నీశరీరమే, అగుగాదె = ఔనుగదా.

స్థూలశరీరము వదిలినవంటివే కనబడకుండు సెల్లజీవుల సంస్కార
 మలను వాయువువలన నూత్నశరీరమున నందించుచు, వృష్టి ము మొదలయిన
 సాధనముల ద్వారా కర్మభూమిలయందు ప్రవేశింపజేయు మహాకాశము
 మీ మూర్తియై యున్నది.

శా|| సామర్థ్యంబున నర్థవంతుడగుచుఁ జాతాత్మయై పండితుం
డై మేఘాభశోజుడై హుతవహుం బ్రార్థించునయ్యజ్యయుఁ
నీమేనే యగుఁగాదె యెన్నఁగ భవానీనాథ సమ్మోద దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహారాకృతీ !

ప|| సామర్థ్యంబునఁ - అర్థవంతుఁడు - అగుచుఁ - జాతాత్మ -
వి - పండితుఁడు - వి - మేఘాభశోజుఁడు - వి - హుతవహుఁ -
ప్రార్థించునయ్యజ్య - ఉఁ - నీమేను - ఏ - అగున్ - కాదు - ఏ -
ఎన్నన్ - కఁ - భవానీనాథ - సమ్మోద -

ప్ర|| సామర్థ్యంబునఁ = దత్తశ్రవణతో, అర్థవంతుఁడు = సంప
దలుగలవాడు, అగుచుఁ = వి యొప్పుచుఁ, జాతాత్మఁడు = కలిగిన
సంతానముకలవాడు, వి=అగుచు, పండితుఁడు= మంత్రార్థములలోని యథార్థ
స్వరూప మెఱింగినవాఁడును, వి = అగుచు, మేఘాభశోజుఁడు = మేఘ
కాంతికల తల వెండుకలు కలవాఁడు, వి = అగుచు, హుతవహుఁ =
అగ్నిహోతుని, ప్రార్థించు నయ్యజ్యయుఁ = స్తోత్రముఁడేయు పునీతుఁ
డయిన సోమయాజియు. భవానీనాథ = పార్వతీ మహారా ! సమ్మోద =
నిండుసంతోషముననుండు తల్లీ ! తల్లీ !, నీమేనే = నీశరీరమే, అగుఁగాదె=
వియున్న వాడు గదా.

సర్వవిషయముల సమర్థించుకొనుశక్తియు, పుష్కలమగుద్రవ్యము
సంతానము, మంత్రార్థజ్ఞానము, నెరయని తలయు గలిగి యజ్ఞములన్నిటికి
సామర్థ్యము సోమయాజియు నీమూర్తులయం దొకటియై యున్నాడు.

కా॥ చీమంబోలుచుఁ గూడఁబెట్టిన మహాశ్రేయస్సులకాదుర్లభం
 బొమానుష్యముఁ జెందియుంగడఁగి నిత్యానిత్య విజ్ఞానం
 జ్ఞీ మర్యాద నతిక్రమించునెడ దూషింపంబడున్ బిట్టు దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవపరివారా హారహీరాకృతీ!

పా॥ చీమన్ - పోలుచున్ - కూడఁబెట్టిన మహాశ్రేయస్సులన్ -
 దుర్లభంబు - బొమానుష్యమున్ - చెందియున్ - కడఁగి - నిత్యానిత్య
 విజ్ఞానలక్ష్మీ మర్యాదన్ - అతిక్రమించునెడన్ - దూషింపంబడున్ -
 బిట్టు -

ప్రా॥ చీమన్ = మిక్కిలి సన్ననయిన క్రిమిని, పోలుచున్ = సరి
 యగు నట్లాపుచు, కూడఁబెట్టిన మహాశ్రేయస్సులన్ = ఒక్కచోప్రాప్తు
 చేసి పెట్టుకొనిన గొప్ప శుభములచేత, దుర్లభంబు = పొందుట కశక్యము,
 బొమానుష్యమున్ = విసమానశక్యమును, చెందియున్ = పొందియును,
 కడఁగి = ప్రయత్నించి, నిత్యా.....దన్, నిత్య = నిలిచియుండు
 దానిని, అనిత్య = నశించిపోవుదానిని, విజ్ఞాన = తెలిసికొనుటయను, లక్ష్మీ =
 నంపదయొక్క, మర్యాదన్ = హద్దును, అతిక్రమించునెడన్ = ఉల్లంఘించి
 నట్లయిన, బిట్టు = కఠినముగా, దూషింపంబడున్, = దూషణముఁ జేయు
 టకు తగియుండును.

వేనశేల జన్మమరెత్తి చీమవలెఁ గూడఁబెట్టుకొనిన పుణ్యవిశేషముచే
 మనుష్యత్వ మందియుఁ బ్రయత్న పూర్వకముగా మంచి చెడ్డలను విచారిం
 పక హద్దుమీతిన మనుష్యవి నెల్లవారును గతినుడని దూషించు చుండురు.

శా॥ ఆముల్లోకములందు నాచరణమే యాత్మస్వరూపంబుగా
 లోమై శ్రీపురుషుల్ కనుంగొనగనై లోకంబుల నిల్పుత
 తేమాతారము ధర్మ మీజగతి శా నించుం ద్వదీయాజ్ఞుడు
 గ్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా ! హారహీరాకృతీ!

|| ఆముల్లోకములందున్ - ఆచరణము - ఏ - ఆత్మస్వరూపంబు -
 లోమై - లోమై - శ్రీపురుషుల్ - కనుంగొనగా - కన్ - వి - లోకం
 బులన్ - నిల్పుత - తేమాతారము - ధర్మము - మీజగతి - శానించున్ -
 త్వదీయాజ్ఞున్ -

ప్రతి ఆముల్లోకములందున్, ఆ = ముద్రనీధిమయిన, మల్లోకము
 అందున్ = స్వస్తి ముద్దై సాక్షాత్తము లగు మూడు లోకముల యందును,
 ఆచరణమే = వేదములయందు శాస్త్రములందు కెక్కియున్న నెలగునగు
 చేయుటయే, ఆత్మస్వరూపంబు, ఆత్మ = తనయొక్క, స్వరూపంబు =
 ఆకాశము, కాన్ = కనుమఱచుకొని, లోమై = మోక్షశక్తిమందు (మనస్స
 పాక్షాదులయందు) కనుగొనగాన్ = మోదుటయే, వి = విప్పి, లోకం
 బుల నిల్పుత తేమాతారము, లోకములన్ = పురుషులగు సకలము
 లను, నిల్పు = నిడి కనుగొని నిలువఁబెట్టగలదియు, తే = అప్రపంచ
 ములయొక్క, తేమ = కేలనెడు, ఆకాశము = నిల్పుకలదియునను,
 ధర్మము = పురుషులగు లోకముల మొదలగు, త్వదీయాజ్ఞున్ = మైఁ
 జెప్పిన వేదశాస్త్రముల స్వరూపమునందుల నీ శాసనముచే, ఈజగతిన్ =
 ఈ భూమండలమునగుకొని, శానించున్ = శిక్షించుదుందును.

ఇనాయ నయస్కాంత మాకర్షించినట్లు ధర్మము స్వాభీవులను
 నాకర్షించి నిలువఁబెట్టును. పట్టియు మనజాలు ధర్మము ననుసరింపఁదగును
 గాని మనజాలను ధర్మమునఁగిదుట యుండుభవము. మీ శాసనమైన వేద
 మగునన్న విశేషములను వివరించి బోధించుచు లోకములకు తేమము కలి
 గించు నుండును.

శా॥ కామంబర్థము ధర్మయుక్తమగుచోఁ గల్పద్రుమంబేయగున్
 కామంబర్థము నేకమైన జగముల్ కాలాహి వాతం బడున్
 ధీమేదో బలయుక్తి దీనినెఱుంగం దీటుంబకుత్స్తిఁబు దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హారహీరాకృతీ :

ప॥ కామంబు - ఆర్థము - ధర్మయుక్తము - అగుచో - కల్ప
 ద్రుమంబు - ఏ - అగున్ - కామంబు - ఆర్థము - ఏకము - విసన్ -
 జగముల్ - కాలాహివాతన్ - పడున్ - ధీమేదోబలయుక్తిన్ - దీనిన్ -
 ఎఱుగన్ - తీటున్ - పశుశ్చంబు -

[ప॥ కామంబు = కోరిక, ఆర్థము = ద్రవ్యమును, ధర్మయుక్తము =
 ధర్మముతోఁగూడినది, అగుచో = అయినట్లయితే, కల్పదు్రుమంబే =
 అడిగినచెల్ల సమకూర్చు కల్పవృక్షమువంటిదేయగును. కామంబు = కోరిక,
 ఆర్థము = ద్రవ్యమును, ఏకమైనన్ = ఒక్కటియగుచో. (సద్వినియోగము
 కానిచో) జగముల్ = పదునాలుగు భువనములను, కాలాహి
 వాతన్, కాల = మృత్యువను, ఆహి = నల్లతామయొక్క, వాతన్ =
 నోటియందు, పడున్ = పడిపోవును. ధీమేదోబలయుక్తిన్, ధీ = నవ
 నవోన్మేషశాలియగు బుద్ధియొక్క, మేదః = మెదడుయొక్క, బల =
 బలముతోడి, యుక్తిన్ = సంబంధముచేత, దీనిన్ = ఈవిషయమును,
 ఎఱుగన్ = తెలిసినచో, పశుశ్చంబు = విధినిషేధములను తెలియక ప్రవ
 ర్తించుట, తీటున్ = నశించును.

పురుషార్థములలోఁ జేరిన యగ్రకామములు (కోరిక, ద్రవ్యము) మొద
 లిదియైన ధర్మముతోఁ గూడియున్నప్పుడు, కల్పవృక్షమువలె మనోభీష్ట
 ముల నెఱవేర్చును. అట్లుగాక తమకు తామే కలసియున్నచో, ధర్మము
 కూన్యమగుట, లోకము నశించును. బుద్ధిబలముచే నీవిషయమును గుర్తెఱి
 గిన సంపూర్ణ జ్ఞానవంతుడై తరించును.

శా॥ నోముల్ నోమి కృశించి కష్టపడి యెన్నోపాట్లపాలై శుభ
శ్రీమేల్కొల్పుచు నేలుకోగల మహాప్రేమ స్వరూపంబు జి
హ్వమాధుర్యము కన్నతల్లి కెనయౌ నా? స్వర్గముఁభర్గ!దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా ! హారహీరాకృతీ!

ప॥ నోముల్ - నోమి - కృశించి - కష్టపడి - ఎన్నోపాట్లపాలు-
వి - శుభశ్రీ - మేల్కొల్పుచు - ఏలుకో - కల మహాప్రేమ
స్వరూపంబు - జిహ్వమాధుర్యము - కన్నతల్లికి - ఎన - ఔ - ఆ -
స్వర్గము - భర్గ -

ప్ర॥ నోముల్ = అనేక వ్రతములు, నోమి = నోచి, కృశించి =
ఉపవాసములచే నియతాచారములచే చిక్కిపోయి, ఎన్నోపాట్లపాలు =
ఎన్నోవిధములయిన బాధలనువశము, వి = అగుచు, కష్టపడి = తనకొఱకు
నలగుదును చెప్పిన యట్లు శ్రమమయినను అనుభవించి, శుభశ్రీ = మే
లనెడు సంపదను, మేల్కొల్పుచు = కలుగఁ జేయుచు, ఏలుకో = రక్షిం
చుటకు, కలమహాప్రేమస్వరూపంబు కల = ఒప్పుచున్న, మహా = గొప్ప
యైన ప్రేమ = వాత్సల్యముయొక్క, స్వరూపంబు = ఆకారమైనదియు,
జిహ్వమాధుర్యము, జిహ్వ = నాలుకయొక్క, మాధుర్యము = రుచియునైన,
కన్నతల్లికి = కన్నయమ్మకు, స్వర్గము = దేవలోక మేనియు, ఎన = సరి,
ఔనా = అగునా! భర్గ! శ

తాను పుట్టుటకయి తనతల్లియొల్లవ్రతములనుపవాసములను సలిపినదిపి
శ్రమము సహించి గర్భగోళమున నశమూసములమోసి పుట్టిన తరువాతఁదనకు
జబ్బులేకున్నను పథ్యమనకై నోరుకట్టుకొని యింతివాని సంతవానిఁగాఁ
బెంచి యెన్నియేని నత్తీవము లొచ్చి కనులపండువుగా నలంకరించి
చూచుకొను శ్రీరూపమయిన మహాప్రేమ, కల్లితో స్వర్గమేనియు సామ్యముఁ
జెందజాలదు,

శా॥ క్షేమంబుం గలిగించు నోషధివలెం జేతఃప్రమోదావహం

బౌ మోచాఫలమైన పల్కుబడి న త్యంబుం బ్రబోధించుచు
నీమేనేయగుఁ గన్నతండ్రి శ్రుతిని ర్హిద్రాత్య విజ్ఞాన దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవపరివారా! హరిహీరాకృతీ!

ప॥ క్షేమంబు - కలిగించునోషధి - వలె - చేతఃప్రమోదావ
హంబు - వి - మోచాఫలము - విసపల్కుబడి - సత్యంబు - పుబో
ధించుచు - నీమేను - ఏ - అగు - నిర్హితండ్రి - శ్రుతి - నిర్హితాకృ
తిజాన!

ప॥ క్షేమంబు = ఆరోగ్యమును, కలిగించునోషధివలె = కలు
గఁ జేయునట్టి గొప్ప చెట్టుకాయవలె, చేతఃప్రమోదావహంబు, చేతః =
మ స్సనను, ప్రమోద = సంతోషమును, అవహంబు = కలిగించుచది,
మోచాఫలమైన పల్కుబడి, బౌ = అయినట్టి, మోచాఫలముల చక్ర
కేళి యరటిపడుచుండి, విసపల్కుబడి = అయినట్టి వాక్యములతో,
సత్యంబు = యథార్థమయినదానిని, పుబోధించుచు = బాగుగా
చెలియఁజేయుచు, కన్నతండ్రి = తన్ను కనినతండ్రి, శ్రుతినిర్హితాకృ
తిజ్ఞాన, శ్రుతి = వేదములయందు, నిర్హిత = మేల్కొనియుండెను,
అత్మ = నీసంబంధమయిన, విజ్ఞాన = స్వరూపమును, తెలిసికొనెడు తల్లి!
తండ్రి! నీమేనే = నీశరీరమే, అగు = అగుచున్నాడు.

గొప్ప వనమూలికవలె క్షేమము గలిగించుచు మనమున కానం
దము గలిగించు మంచి తిక్కని పలుకుబడితో సత్యము యొక్క స్వరూప
మిట్టిదని బోధించు కన్నతండ్రి మీ మనుజమూర్తియని చెప్పనగు.

శా॥ తాముప్పుటలబుద్ధికిం దగిన చందానం బ్రిబోధించుచున్
 ప్రేమన్ వృద్ధికివచ్చు పద్ధతుల రూపింపన్ గురుండో గురు
 స్వామిన్ శిష్యుఁడునిన్నుఁగాఁదలపఁడా శ్చర్యంబగునోనేడుదు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవపరివారా ! హరిహరకృతీ!

ప॥ తాన్ - ముప్పుటలన్ - బుద్ధికిన్ - తగినచందాన్ -
 ప్రబోధించుచున్ - ప్రేమన్ - వృద్ధికిన్ - వచ్చుపద్ధతులన్ - రూపింపన్ -
 గురుండు - బౌగురుస్వామిన్ - శిష్యుఁడు - నిన్నున్ - కాన్ - దలపఁడు -
 అశ్చర్యంబు - అగున్ - నేడు.

ప॥ తాన్ = నాను, ముప్పుటలన్ = మూడుశేలము దను,
 బుద్ధికిన్ = శిష్యుడు గ్రహించు బుద్ధిశేషమునకు, తగినచందాన్ =
 తగునట్టిరీతిగా, ప్రబోధించుచున్ = బాగుగా తెలియఁ జేయుచుగిన విశేష
 మలను తెలియఁజేయుచు, ప్రేమన్ = విడచుంగలి వాత్సల్యముచే, వృద్ధికిన్ =
 పయికి, వచ్చుపద్ధతులన్ = వచ్చునట్టి మార్గములను, రూపింపన్ = ఇది
 యట్లుని నిర్ణయించి చెప్పుటను, గురుండు = బృహస్పతివంటివాఁడు,
 బౌగురుస్వామిన్ = అయినట్టి గురూత్తముని, శిష్యుఁడు = శిష్యుఁడుగువాఁడు,
 నిన్నుఁగాన్ = నీ స్వరూపముగాను, తలఁపఁడు = భావింపఁడు, నేడు =
 ఈ కలికాలమందు, అశ్చర్యంబు = అద్భుతము, అగున్ = అగుచున్నది.

ముప్పుటలయందు నెట్లు చెప్పిన ములధముగాఁ జెలియునో అట్లు
 బోధించుచు బృహస్పతివలెఁ దానుబాగుపడు పద్ధతులిట్లునను నిరూపించు
 గురువును శిష్యుఁడీ కలికాలమందు నీ మూర్తిగా భావింపఁ జాలకున్నాడు.

శా॥ ప్రేమకావెల్లడిజేయుచుకా సెలవులకా బెల్లుబ్బుపాల్పుర్వులకా
మోముంజేరిచి తల్లి పాలపొదుగుకా ముద్దెన లే లేగ పా
లొ మేల్పాలును విల్చువాడు మనుజుండొనా మహాదేవ దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హారహారాకృతీ!

పా॥ ప్రేమకా - వెల్లడిన్ - చేయుచుకా - సెలవులకా - పెల్లుబ్బు
పాల్పుర్వులకా - మోముకా - చేరిచి - తల్లిపాలపొదుగుకా - ముద్దు -
విస లేలేగ పాలు - బొమ్మలుకా - ఈ - విల్చువాడు మనుజుండు -
బొను - ఆ - మహాదేవ - దు

ప్ర॥ సెలవులకా = పెదవులయందు, పెల్లు = అధికముగా, ఈబ్బు
పాల్పుర్వులకా = పైకి పొంగి పొరలు నురుగులచే,
ప్రేమకా = తల్లియందలి భక్తివిశేషమును, వెల్లడికా = ప్రకటమగు
నట్లుగా, చేయుచుకా = వాసించుచు, తల్లిపాలపొదుగుకా = తల్లియొక్క
పాలపొదుగును, మోముకా = ముఖమును, చేరిచి = ప్రవేశపెట్టి, ముద్దు =
చూచుటకానందము, విసలేలేగ = అయినట్టి పసిదూడయొక్క, పాలు =
నంతయొప్పు భాగము, బొమ్మలును = అయినట్టి ప్రకస్తమయినపాలను,
విల్చువాడు = అమ్మకొనువాడు, మనుజుండు = మనుష్యుడు, బొనా =
అగునా! మహాదేవ! = సర్వశేవతా ప్రభూ! కాడు.

పెదవుల పక్కలచే ముద్దులొలికించుచు పాలు ద్రాగునప్పు డధిక
ముగాఁ బైకి పొంగిపొరలు నురుగులతో దన తల్లి పాలపొదుగులో మోము
జేర్చి దూడ త్రాగవలసిన పాలుగూడ దాని నోరుగట్టి తాను తీసుకొని
అమ్మకొను కలినుండును మనుష్యుడగునా!

శా॥ శ్రీమేదఃపరిపుష్టిః గూర్పఃగల సు క్షీరంబులం గోబ్రచ్చుచు
 భూమిఁ దున్నఁగభూరిభారముమెడఁ మోయఁసమర్థంబులై
 సోమస్వచ్ఛములైన పత్నముల నిచ్చుం గాదె గోమాత దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హారహీరాకృతీ!

ప॥ శ్రీమేదః పరిపుష్టిఁ - కూర్పఁ - కలసుక్షీరంబులఁ -
 గోబ్రచ్చుచుఁ - భూమిఁ - దున్నఁ - కఁ - భూరిభారము - మెడఁ -
 మోయఁ - సమర్థంబులు - వి - సోమస్వచ్ఛములు - వివరత్నములఁ -
 ఇచ్చుఁ - కాదు - ఎ - గోమాత -

ప్ర॥ గోమాత = గోవతుపేరుగలతల్లి, శ్రీమేదః పరిపుష్టిఁ, శ్రీ =
 శరీరమునకు, ఆత్మకును వర్చస్సును, మేదః = మెదడునకు, పరిపుష్టిఁ =
 సంపూర్ణమయిన బలమును, కూర్పన్ = సమకూర్చుటకు, కలసుక్షీరం
 బులఁ, కల = సమర్థమయిన, సుక్షీరంబులఁ = మేలయినపాలను.
 గోబ్రచ్చుచుఁ = ఎల్లవారిచే ననుభవింపఁ జేయుచు, భూమిఁ = నేలను,
 దున్నఁగఁ, = దున్నుటకును, భూరిభారముఁ, భూరి = అధికమయిన,
 భారము = బరువును, మెడఁ = మెడయందు, మోయఁ = వహించుట
 కును, సమర్థంబులు = బలముకలవి, వి=ఆగుచు, సోమస్వచ్ఛములు, సోమ=
 చంద్రునితలె. స్వచ్ఛములు = పరిశుద్ధములు, వివరత్నములఁ = అయినట్టి
 కోడెదూడలను, ఇచ్చుఁగాదె! = ప్రజలకందఱుకును నొసంగుచుండుచుగా.

సంపదలను బుద్ధిబలమును శరీరాశోగ్యమును గలిగించుపాలను వ్యవ
 సాయమొనర్చును బరువులను లాగుటకును సారముగల కోడెదూడలను నిచ్చు
 చట్టితల్లియైన గోవునకు సరివచ్చునది ముజ్జగముల యందును గానఁబడదు.

శా॥ మైమైరాయుచఁ గర్ణపుచ్చముల స మృప్రీతిమై త్రిప్పుచున్
 గోమైపయ్యెర నీ రెలుంగు లిడునొ క్కుల్ బీటిమేతన్ మొగిన్
 రోమంధం బొనరించు గోచయము దృగ్రూపంబురూపించు దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హారహారాకృతీ!

ప॥ మై - మై - రాయుచన్ - కర్ణపుచ్చములన్ - సమృప్రీతిమై -
 త్రిప్పుచున్ - గోమ - ఐ - పయ్యెరన్ - ఈరెలుంగులు - ఇడునొక్కుల్
 బీటిమేతన్ - మొగిన్ - రోమంధంబు - ఒనరించు - గోచయము - దృగ్రూ
 పంబు - రూపించున్ -

ప్ర॥ మై = ఒక గోవుశరీరముతో, మై = మఱొక గోవు శరీరమును,
 రాయుచున్ = రాచుకొనుచు కర్ణపుచ్చములన్, కర్ణ = చెవులను,
 పుచ్చములన్ = తోచలను, సమృప్రీతిమై = విక్రీలి సంతోషముతో,
 త్రిప్పుచున్ = ఆటునిటు నాడించుచు, గోమై = నవనశ్వము గలిగి,
 పయ్యెరన్ = మలయు మానతిముచేరి, ఈరెలుంగులు = సన్నని ధ్వజాలు,
 ఇడునొక్కుల్ బీటిమేతన్, ఇడు = ఒనగునట్టి, నొక్కుల్ = చిన్ని
 యలలవంటి నొక్కులుగల, బీటిమేతన్ = బీళ్ళయందైన మొలపచ్చిక
 పట్లయంగు, మొగిన్ = వరుసగా, రోమంధంబు = నెమరును, ఒనరించు =
 పెట్టునటువంటి, గోచయము = గోవుల సమాహము (అలమందల) దృగ్రూ
 పంబు = కంటికి రూపమునకు గల సంబంధమును, రూపించున్ =
 నిర్ణయము చేయును (కన్యలపండు వొనరించుచుండును.)

ఒక గోవుతో నొకటి యొత్తికొనుచు సంతోషముచేరి చెవులను
 తోచలను ద్విప్రీకొనుచు గాలికి ఈలవంటి సన్నని ప్రాంతతో నిగనిగ
 మనుచు నొక్కలు నొక్కలుగా జలించు మొలలతోఁడు పచ్చిక బీళ్ళ
 యందు నెమరు తెట్టుట చూపుగల వారి చూపులను సుషలంబులను
 జేయుచుండును.

శా॥ ఈముల్లోకములందు నెన్నఁగనుగోవే జీవరత్నంబు గో
వే మందారము గోవే మేలుసిరి గోవే భూమి సర్వస్వముం
చే ముమ్మాలువచింతుగట్టిగను మ్రోయింతున్ యశోధక్కి దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హారహీరాకృతీ!

ప॥ ఈముల్లోకములందు - ఎన్నఁ - క - గోవు - ఏ - జీవ
రత్నంబు - గోవు - ఏ - మందారము - గోవు - ఏ - మేలు - సిరి -
గోవు - ఏ - భూమి - సర్వస్వము - అంచు - ఏ - ముమ్మారు -
వచింతు - గట్టి - క - మ్రోయింతున్ - యశోధక్కిన్ -

ప్ర॥ ఈ మల్లోకములందు = కన్పించుచున్న యీ స్వర్గ మర్త్య
పాతాళ లోకములందు, ఎన్నఁగన్ = విచారించిచూడఁగా, గోవే = అవే,
జీవరత్నంబు = పౌణ్యప్రదమయిన మణివంటిది, గోవే = అవే, మందా
రము = కల్పవృక్షమువంటిది గోవే = అవే, మేలు = తేజముమయుక్త
స్వరూపము. సిరి = మహాత్మి, గోవే = అవే, భూమి = భూదేవితో
సమానమయినది, సర్వస్వము = సర్వధనము, అంచున్ = అనుచు,
ముమ్మారు = తిరిగఁగఁగట్టికి గర్తుగా మారుపర్యాయములు, గట్టికన్ =
దృఢముగా, వచింతున్ = చెప్పెదను. యశోధక్కిన్, యశః = కీర్తి
యను, ధక్కిన్ = చేతితోమోగించు వాద్యవిశేషమును, మోయిం
తున్ = అందఱును తెలియునట్లు ప్రకటింతును.

మూ॥ దుల్లోకములందును విచారించిచూడ గోవే చింతామణి, గోవే
కల్పవృక్షము. గోవే శుభస్థానము. గోవే సంపద. గోవే సారవంతమయిన
భూమి. వేయేలా! సర్వధనము గోవేయని తిరిగఁగఁగట్టికన్ జెప్పఁగలను.
ఇంతియకాక గోవుల కీర్తియను ధక్కిను ఎల్లచోట్ల మ్రోయింపగలను.

కా॥ ఆ మంత్రించిన యంతభక్తిని హవిష్యంబున్ లసత్పద్యస
 శ్రీ మిశ్రంబగు భోజనముల నవిచ్చిన్నంబుగా మున్ను వి
 శ్వామిత్రుంగృత వీర్యపుత్రు గవి చేయన్లేదె సాశ్చర్య దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహారాకృతీ !

ప॥ ఆ మంత్రించిన యంతన్ - భక్తిన్ - ఇ - హవిష్యంబున్ -
 లసత్పద్యస శ్రీమిశ్రంబు - అగుభోజనములన్ - అవిచ్చిన్నము -
 కాన్ - మున్ను - విశ్వామిత్రున్ - కృతవీర్య పుత్రున్ - గవి -
 చేయన్ - లేదు - ఎ

ప్ర॥ భక్తిన్ = తనయందు గాఢమయిన విశ్వాసముతో, ఆమంత్రించిన
 యంతన్ = తన్ను సంబోధించి పిలిచినంత మాత్రమున, హవిష్యంబున్ =
 యజ్ఞములకు భగవన్ని వేదనమునకు నలయు పదార్థములను, నెయ్యి, పాలు
 పెరుగులను, లసత్పద్యస శ్రీ మిశ్రంబు, లసత్ = పుష్కళించునట్టి,
 పట్ = అరువిధములయిన, రస = కారము, పులుపు, తీపి, చేరు, వగరు,
 ఉప్పు, అనువానియొక్క శ్రీ = రుచిసంపత్తితో, మిశ్రంబు = కలిసియుండు
 నట్లు, అగు భోజనములన్ = అయినట్టి భోజనములను, అవిచ్చిన్నంబు =
 తెంపు లేకుండునట్లు, మున్ను = పూర్వము, గవి = నందనదేవుడు, విశ్వా
 మిత్రున్ = వశిష్టాశ్రమ మందు, విశ్వామిత్రుడను ముని, కృతవీర్య
 పుత్రున్ = జమంగ్ని యాశ్రమమందు, కార్తవీర్యార్జునుని, సాశ్చర్యన్ =
 అచ్చెరువుతోఁ గూడికొనిన వానినిగా, చేయన్లేదె = ఒనరించ లేదా.

పూర్వము వశిష్టాశ్రమమందును, జమంగ్ని యాశ్రమమందును నందన
 దేవుడు పిలిచినంత మాత్రమున హవిష్యులను అరురసములతో (తీపి, కారము,
 ఉప్పు, పులుపు, చేరు, వగరు) కూడి కమ్మదనము గలిగిన యాహార
 పదార్థములను వేసవేలు తనియుట్లుగా కల్పించి సైవ్యయుక్తుడయిన
 విశ్వామిత్రునకును కార్తవీర్యార్జునునకును మిక్కిలి యాశ్చర్యమును గలిగిం
 చెను.

శా॥ కామంబుల్ సఫలంబులన్ సలుపు తోకల్ పొచ్చుప్రా
ధాన్యపుం

బ్రాహ్మణ్యంబెఱిగించు శృంగములు నొప్పన్ నాల్గుపాదంబులన్
భూమిందిగ్గెడు ధర్మదేవతలుకావో గోవులెన్నంగ దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ!

ప|| కామంబుల్ - సఫలంబులన్ - సలుపుతోకల్ - పొచ్చు
ప్రాధాన్య పుంబ్రాహ్మణ్యంబు - ఎఱిగించు శృంగములన్ - ఒప్పన్ - నాల్గు
పాదంబులన్ - భూమిన్ - తిగ్గెడు ధర్మదేవతలు - కావు - ఓ-గోవులు -
ఎన్నన్ - కన్

ప|| కామంబుల్ = కోరికలను, సఫలంబులన్ = ఫలములతో
(నీధులతో) కూడినవానినిగా, సలుపుతోకల్ = పొనరించు శక్తిగల
పుచ్చములును, పొచ్చుప్రాధాన్యపుంబ్రాహ్మణ్యంబు, పొచ్చు =
ప్రకటమయిన, ప్రాధాన్యపుంబ్రాహ్మణ్యంబు = ముఖ్యత్వమునకు మూల
స్థానమైయుండుటను, ఎఱిగించు శృంగములు = తెలియఁజేయుగల కొమ్మ
లును, ఒప్పన్ = తనరుచుండగా, గోవులు = ఆవులు, ఎన్నన్ = బాగుగ
విచారించిమాడ, భూమిన్ = భూమండలమునందు, తిగ్గెడు ధర్మదేవతలు =
తిరుగుచున్న ధర్మదేవతలు, కావో = కాకుండునా? తప్పకయగును.

మఱియును తోకలతాకుచే సర్వజనుల కోరికలీడేరఁ జేయుచును
కొమ్మలచే బ్రాహ్మణ్యమెఱిగించుచు భూమియందు నాల్గుపాదములతోఁ
దిరుగు ధర్మదేవతలుగాని విచారించిమాడ గోవులు చతుష్పదజంతువులు కావు.

కా॥ గోమూత్రంబు సమస్తపాపమయముల్ కుష్ఠాదులంబాచు మా
యామేయంబు భయంబు గోమయము మాయం జేయు

గోధూళి ధూ

శ్రీ మిథ్యాంబుదపంక్తిమారుతముమౌ శి స్రక్కులాపేందు దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవపరివారా హరహీరాకృతీ!

ప|| గోమూత్రంబు - సమస్తపాపమయముల్ - కుష్ఠాదులన్ -
పాచున్ - మాయామేయభయంబు - గోమయము - మాయన్ -
చేయున్ - గోధూళి - ధూళీమిథ్యాంబుదపంక్తిమారుతము - మౌళిస్రక్కు
లాపేందు దుర్గామల్లేశ్వర.

ప్ర|| గోమూత్రంబు = పవిత్రమయిన యావుపంచితము, సమస్త
పాపమయముల్, సమస్త = వివిధములయినవియు, పాపమయముల్ =
పాపముయొక్క స్వరూపములయినవియు, నగు, కుష్ఠాదులన్ = కష్ట
మొదలయిన రోగములను, పాచున్ = నశింపజేయును, గోమయము =
అవుపేడ, మాయామేయభయంబు, మాయా = మాయవలె విచిత్రము
లయిన ధూళిమలకల గలగు, ఆమేయ=పోల్చిజేసి, భయంబు = భయము,
మాయన్ = నశించిపోవునట్లుగాను, చేయున్ = పొనరింపజాలను, మౌళి
స్రక్కులాపేందు దుర్గామల్లేశ్వర, మౌళి = కిరీటముందు, స్రక్ = పూదండ
యను, కలాప = అలంకారముగానయిన, ఇందు = రేఖామాత్రచంద్రుడు
కల, దుర్గా = కనకదుర్గాదేవీ, మల్లేశ్వర = మల్లేశ్వరదేవా! గోధూళి,
గో = అవుల కాలిగిట్టలనండివచ్చి, ధూళి = పరాగము, ధూళీమిథ్యాం
బుదపంక్తిమారుతము, ధూళి = పాపములను, మిథ్యా = వ్యాజముగల,
అంబుదపంక్తి = పేఘసముదాయమునకు, మారుతము = మహావాయువు
వంటిది.

అవుపంచితము పాపరూపములయిన కుష్ట మొదలగు నెల్లరోగముల
రూపుమాపును. గోమయము మాయవల్లనైన భయమును పోగొట్టును. గోవుల
గిట్టలవలన బుట్టుధూళి (దుమ్ము) పాపములను మబ్బులను తుత్తునియలొన
నట్టకు గాలివంటిది.

శా||సామోదంబగు గోఘృతంబొసఁగుదీ ధ్వాయుష్యమున్ సారమున్
భూమంబుం బొనరించుఁబాలుదధి సంపూర్ణప్రసాదత్వమున్
ధామంబున్ సమకూర్చునత్క విగవీ తౌర్యత్రికస్తుత్య దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ :

ప|| సామోదంబు - ఆగుగోఘృతంబు - ఒసఁగున్ - దీర్ఘాయుష్య
మున్ - సారమున్ - భూమంబున్ - పొనరించున్ - పాలు - దధి -
సంపూర్ణప్రసాదత్వమున్ - ధామంబున్ - సమకూర్చున్ - సత్క విగవీ
తౌర్యత్రికస్తుత్య - దుర్గా ! - మల్లేశ్వర ! - సర్వదేవ పరివారా ! - హార
హీరాకృతీ !

ప్ర|| సామోదంబు = పరిమళముతోఁ గూడుకొనిన, గోఘృతంబు =
అవునెయ్యి, దీర్ఘాయుషున్ = చాలాకాలము జీవించుచుండుటను, ఒ
సఁగున్ = కలుగఁజేయును, పాలు = అవుపాలు, సారమున్ = దేహ
బలమును మనోబలమును, భూమంబున్ = అధికమయినదానినిగా, పొన
రించున్ = చేయును, దధి = అవుపెరుగు, సంపూర్ణప్రసాదత్వమున్ =
నిండైనస్వచ్ఛత్వమును, ధామంబున్ = కాంతివిశేషమును, సత్కవిగవీతౌర్య
త్రికస్తుత్య !, సత్కవి = మహాకవులయొక్క, గవీ = ఛందోయుక్తమై
గసరసకల్పనాదులతో గూడిన వాఙ్మయముచే, తౌర్యత్రిక = నాద్యగీత
నాట్యమలచరిత్ర, స్తుత్య కొనియాడఁదగిన తల్లి ! తండ్రీ ! సమకూర్చున్ =
కలుగఁజేయును,

పరిమళముతోఁ గూడిన యావునెయ్యి యాయుష్యమును వృద్ధిఁజే
యును. పాలు మిక్కిలి చేరగలిగించును. అవు పెరుగు ఇంచైన స్వచ్ఛత్వము
వర్చస్సు (తేజము) కలిగించును.

శా॥తామంద ల్పొనరించి గోవుల నమం దానంద సాంద్రాత్ముడై
 నేమంటొప్పగమేత నీరు తఱులన్ నిండించుచున్ గాలి రా
 నొమేరన్ విడియించుచుం గను దయా స్వందుండె ధన్యుండు
 ద్దామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ :

ప॥ తాన్ - మందల్ - పొనరించి - గోవులన్ - ఆమందానంద
 సాంద్రాత్ముడు - ఐ - నేమంటు - ఒప్పన్ - కన్ - మేత - నీరు -
 తఱులన్ - నిండించుచున్ - గాలిరాన్ - జొమేరన్ - విడియించుచున్ -
 కనుదయాస్వందుండు - ఎ - ధన్యుండు -

ప్ర॥ తాన్ = తాను, ఆమందానంద సాంద్రాత్ముడు, ఆమంద =
 నిండయిన, ఆనంద = సంతోషముచే, సాంద్ర = సంపూర్ణమయిన,
 తత్ముడు = హృదయము కలవాడు, ఐ = అగుచున్, గోవులన్ =
 ఆవులను, మందల్ = గుంపులు గుంపులుగా, పొనరించి = ఏర్పరిచి,
 నేమంటు = నియమము, ఒప్పగన్ = ఒప్పునట్లుగా, మేత = పచ్చిక
 మొదలయిన యాహారమును, తఱులన్ = తగిన సమయములయందు,
 నిండించుచున్ = సమృద్ధిమగునట్లు చేయుచు, గాలి = మలయమారుతము,
 రాన్ = వచ్చుటకు, జొమేరన్ = అయినట్టి స్థానమునందు, విడియించు
 చున్ = విశ్రాంతి గుఱుమనుభవింపఁ జేయును, కనుదయాస్వందుండె =
 చూచు కనికరము ప్రవహింపఁ జేయువాడై, ధన్యుండు = లోకము
 నందున్నవారియందఱిలో, మిక్కిలి కృతార్థుడని కొనియాడఁబడుచున్నాడు.

ఎవడు గోవులను మందలు మందలు (గుంపులు)గా జేర్చిమిక్కిలి
 యానందముతో పొంగుచు తగువేళలమేత నీరు తఱులనెక్కుండ సమకూర్చుచు
 గాలి బాగుగావచ్చు ప్రదేశములయందు విడియించుచును కంటకత్తులు వైచు
 కొని కనిపెట్టుచున్నాడో యాదయాశాలయే ధన్యుడని చెప్పనగును.

కా॥ మామేల్మేతలకున్నిపట్టులు గదమ్మా బీళ్లు చేల్వేసిర
మ్మా! మర్త్యుల్ వినఁ జెప్పఁజాలముగదమ్మా దిక్కు నీవేగద
మ్మా! మొట్టకొనినుమన్న భావమునునంభారావముల్ తెల్పుదు
ర్గామలేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హరిహీరాకృతీ!

ః॥ మామేల్మేతలకు - ఉన్ని పట్టులు - కద - ఆమ్మా! - బీళ్లు -
చేల్ - చేసిరి - ఆమ్మా! - మర్త్యుల్ - విన - చెప్పన్ - చాలము - కద -
ఆమ్మా - దిక్కు - నీవు - ఏ - కద - ఆమ్మా! - మొట్టకొని - వినుము -
అన్న భావమును - ఉత్త - అ - భారావముల్ - తెల్పున్ - దుర్గా

[ః॥ ఆమ్మా! = ఓతల్లీ; బీళ్లు = పచ్చికపట్టుకల ప్రదేశములు,
మామేల్మేతలకు - మామేల్మేతల యావారపదార్థములకు, ఉన్ని పట్టులు =
ప్రధానస్థానములు, కదమ్మా = జేనుగదతల్లీ! మర్త్యుల్ = మనష్యులు,
చేల్ = నమ పడకమాతము గలయుపట్లు, పంటచేలుగా, చేసిరి = చేసి
కొనచున్నారు, కదమ్మా = జేనుగదతల్లీ, దిక్కు = అనాథలమయిన
మాకు సదా యాధరము నీవే = బ్రజ్జనియైన నీవేకని మతెవ్వరును
లేరు, విన = వినష్యులు చెప్పఁజెల్లకొనటకు, తిగవట్లు, వేము = పశు
జాతిలో బట్టిన వేము, చెప్పన్ = చెప్పటకు చాలము = సమర్థత
కలనాగ్రహము, కదమ్మా = జేనుగదతల్లీ, అయినను, తల్లీ,
మొట్టకొని = మావనవని, వినము = అలకింపము, అను భావములను,
అంభారావముల్ = అమ్మాయని స్వచ్ఛముగా నీలచుచు, తెల్పున్ =
ప్రకటనముచుండును.

అథలూకర్ణు నా భారావముల కర్గవిట్లు తెలియనగను (౧) ఆమ్మా!
దుర్గాదేవీ! బీళ్లు మామేచిమేతల కాధారమైవి (౨) వానిని చేలుగాజేసి
మనష్యుల నేడు గానైనను పండించుకొనుచున్నారు (౩) దీనిగూర్చి
వివరించి నీతో వానిచేసికొనటకు మాకమ్మాయనపదము తప్ప మఱియేపద
మునురాదు. (౪) కవున మా మొరను విని రక్షింపగలతల్లీ నీవుతప్ప మఱి
వ్వరును గానబడరు.

కా॥ తామున్నర్జునుడై, వధంబునకు శ్రద్ధం గొన్న యస్త్రంబు వి
ల్లా మాంసంబును బెట్టి సాహసీకతం గన్నిచ్చి కన్నప్పయై
నీమెచ్చుంగొని కాళహస్తినిలండే నీమోలె దిన్నందు దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా : హారహీరాకృతీ!

పా॥ తాన్ - మున్ను - అర్జునుడు - వి - వధంబునకు - శ్రద్ధన్ -
గొన్న యస్త్రంబు - విల్ - కాన్ - మాంసంబున్ - ఉ - పెట్టి -
సాహసీకతన్ - కన్ను - ఇచ్చి - కన్నప్ప - వి-నీ మెచ్చున్ - కొని -
కాళహస్తిన్ - నిలడు - ఏ-నీమోలన్ - తిన్నందు - దుర్గా! మల్లేశ్వర!

పా॥ తాన్ = తాను, మున్ను హస్తినా పట్టణమును పుట్టివచ్చును,
అర్జునుడై = అర్జునుడును పేరుకలనాడయి, శ్రద్ధన్ = తపస్సునందు
కృష్ణశ్యాపా యనుడు చెప్పినట్లు సలిపినపట్టువలచే, కొన్నయస్త్రంబు =
ద్యౌద్యయుద్ధమునందు పరమేశ్వరుని నిన్ను మెప్పించి చేకొనిన హనుప
తమకుపేరుగల యస్త్రంబుజము, విల్ = ధనుస్సు, కాన్ = వియుడగును,
మాంసంబున్ = పండ అక్షట్లును, పెట్టి = ఆరుభవింపజేసి, సాహసీకతన్ =
సరీక్షార్థియైన కీవుకంటియందు నెత్తురు ధారగా జూపింపఁ దెచ్చును
జూపింపఁ గలనాడగుటచేత. కన్నిచ్చి = తనకన్ను నీకంటియందుగర్చి,
కన్నప్పయై = కన్నప్పయను బిరుదురీచే పొందినవాడై, తిన్నందు =
నాధనాథునకు తండ్రు ముద్దుల కొడుకగు తిన్నందు, నీమెచ్చున్ = నీమెప్పును,
కొని = కాంచి, కాళహస్తిన్ = కాళహస్తియందు, నీమోలన్ = నీయెదుట,
నిలండే = నిలిచియుండఁడా.

పూర్వమర్జునుడు జ్ఞాతివధార్థ మిశ్వరునివలన బడసిన పాశుపతమును
మహాస్త్ర మి జన్మమున ధనుస్సుగాధరి చిభక్తివిశేషముచే బరమేశ్వరుచే
బందిమాంసము దివిపించి యాదున తనకు బరీక్షింప లింగముగా నెత్తురు
గాను కంటియందు తన కన్నొసంగి కన్నప్పయైన నాధనాథుని కొడుకు
తిన్నడు కాళహస్తిలో నీమోలనెలకొని యున్నాడు.

తా॥ ఏమీయంచును నెల్ల రబ్రపడఁ బై కేతెంచు వై వస్వతుఁ
వామాంఘ్రింబడఁదన్నియేలుకొనవేబాలుఁమృకందూద్భవుఁ
నామప్రీణిత సర్వలోక! సహజానందా! దయాకంద! దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హారహీరాకృతీ!

ప॥ ఏమీ - ఆంచుఁ - ఉఁ - ఎల్లరు - అబ్రపడఁ - పైకి -
ఏతెంచు వైవస్వతుఁ - వామాంఘ్రిఁ - పడఁ - తన్ని - ఏలుకొనవు -
ఏ - బాలుఁ - మృకందూద్భవుఁ - నామప్రీణిత సర్వలోక! - సహజా
నందా! - దయాకంద! - దుర్గా! మల్లేశ్వర! సర్వదేవ పరివారా! హారహీరా
కృతీ! -

ప్ర॥ ఏమీయంచునఁ = ముక్కున వ్రేలిడియేమి యంచును, ఎల్ల
రు = మహర్షులు దేవతలును, అబ్రపడఁ = ఆశ్చర్య పడుచుండగా, పైకి =
మార్కండేయుని మీదికి, ఏతెంచు వైవస్వతుఁ = దుముకుచు వచ్చు
యమధర్మరాజును, వామాంఘ్రిఁ = ఎడమకాలితో, పడఁ = పడిపోవు
నట్లుగా, తన్ని = కొట్టి, మృకందూద్భవుఁ = మృకండు మహర్షి
కుమారుడయిన, బాలుఁ = పిన్నవయస్సు కలవానిని (మార్కండేయుని),
నామప్రీణిత సర్వలోక, నామ = కొట్లకొలది రూపములతో నున్న
'మహాదేవ' మొదలయిన నామము లుచ్చరించుట చేత, ప్రీణిత = సంతోష
పెట్టబడిన, సర్వలోక = పదునాల్గు భువనములు కల తల్లీ! తండ్రి! సహ
జానందా = ఏదేశమునం దేకాలమునం దేవ్యాపారమునం దున్నను వదలక
యనుభవించబడు నిరతిశయానందము కల, దయాకంద! = కనికరపు
గనియైన తల్లీ! తండ్రి! ఏలుకొనవే = రక్షింపలేదా!

బహ్మ యిచ్చిన యాయుర్దాయము కడచిన జెంటనే పాశము
చేరే బూని తన ప్రాణములను తీసికొని పోవచ్చిన యముని నెడమ కాలితోఁ
దన్ని పడఁగొట్టి మహర్షుల యాశీర్వాద బలమును నిలిపి మృకండు కొడు
కు మార్కండేయుని రక్షింపలేదా.

కా॥ చామంతుల్ విరిమల్లె బిల్వములు లక్షల్కోట్లు పూదోటలకా
సామీచీన్యముగాగక గూర్చుకొని స్వచ్ఛంబైన డెందాన నీ
నామంబుంబ్రణవంబునుంగలిపి రాణక భక్తిబూజింతు దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా : హారహారకృతీ!

పా చామంతుల్ - విరిమల్లె - బిల్వములు - లక్షల్ - కోట్లు -
పూదోటలకా - సామీచీన్యము - కాక - కక - కూర్చుకొని -
స్వచ్ఛంబు - డెందానకా - నీనామంబుకా - పృణవంబుకా - ఊకా -
కలిపి - రాణకా - భక్తికా - పూజింతు -

ప్రా చామంతులుకా = హేమంతలక్ష్మీ కలంకారములయిన చేమంతి
పూవులు, విరిమల్లె = వసంత సమయలక్ష్మీ చిఱునవ్వువంటి మల్లికా
కుసుమములు, బిల్వములు = గౌరీరూపముననున్న నీచే నీయఁడైన విత్తనము
వలన భూమండలమున నెల్లవోట్ల జనించి శుభపరంపరలఁ గలిగించు
మాతీఁడు దళములు, మొదలయినవి, లక్షల్ = లక్షలకొలదిగాను,
కోట్లు = కోట్లకొలదిగాను, పూదోటలకా = పూలతోటలనుండి, సామీ
చీన్యముగాగకా = చీడ ముడుత వాడుట మొదలయిన దోషములు శేకుండు
నట్లుగా, కూర్చుకొని = సేకరించుకొని, స్వచ్ఛంబు = పరిశుద్ధమయిన,
డెందానకా = మనస్సునందు, నీనామంబుకా = నీనామమును, పృణవంబుకా =
ఓమ్ కారమును, కలిపి = ఏకమొనర్చి, రాణకా = ఒప్పదమయిన పద్ధతితో,
భక్తికా = నీపాదపద్మముల వదలని మనోవృత్తితో, పూజింతు =
పూజింతుమందురు.

చేమంతులు, మల్లియలు, మాతీఁడు దళములు మొదలయిన వానిని
పూదోటలనుండి కోసివీర్చి కూర్చుకొనిన లక్షపూజలు కోటిపూజలు
నీ మంత్రమును పృణవముతోఁ గలిపి జపించుచు నెఱపుచుందురు.

శా॥ తామిస్రంబునఁ గూలనీయదు శుభస్థానంబునన్నిల్పు సు
 శ్రీమేల్కొల్పునదల్చు భూతభయమున్ శీఘ్రంబుభక్తిప్రసూ
 నామోదంబున గండులేటియగు రుద్రాక్షంబు భద్రాక్ష దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ !

శా॥ తామిస్రంబునఁ - గూలనీయదు - శుభస్థానంబునఁ -
 నిల్పున్ - సుశ్రీ - మేల్కొల్పున్ - అదల్చున్ - భూతభయమున్ -
 శీఘ్రంబు - భక్తిప్రసూనా మోదంబునగండు లేటి - ఆగున్ - రుద్రా
 క్షంబు - భద్రాక్ష దుర్గామల్లేశ్వర !

ప్రశ్న భద్రాక్ష = శుభములకు కలిగించు చూపుగల తల్లి! తండ్రి!
 రుద్రాక్షంబు = రుద్రాక్షలు, (జాత్యేక వచనము) తామిస్రంబునఁ =
 తామిస్రమును పేరుకల నరకమునందు, గూలనీయదు = పడిపోకుండఁ
 గా పాడఁగలదు, శుభస్థానంబునఁ = మేలైన పదవియందు(నిల్పున్=నిలువఁ
 బెట్టును, సుశ్రీ = కలచయిన సంపదను వర్చస్సును, మేల్కొల్పున్ =
 కలుగఁజేయును, శీఘ్రంబు = వెంటనే, భూతభయమున్ = పితృచాదుల
 వల్లనైన జంకును, అదల్చున్ = నిశ్చేషముగా నశింపఁజేయును, భక్తి ప్రసూ
 నామోదంబున గండులేటి, భక్తి = మియందలి నిశ్చల భక్తియను,
 ప్రసూన = పుష్పవిశేషముయొక్క, అమోదంబునఁ = పరిమళమునందు,
 గండులేటి = గండులు మ్రోద, ఆగున్ - ఆగును.

రుద్రాక్షలు ధరించినవారిని నరకకూపమునఁ బడనీక రక్షించును.
 మేలునందు నెలకొల్పును. సంపదలను గలిగించును. వెంటనే గాలిభయమును
 పోగొట్టును. భక్తియను పుష్పముమీద గండులు మ్రోదయై రసముఁ గోలు
 చుండును,

శా॥ నీమూర్ధంబునఁ బొల్పుచంద్రునియై నీర్యజ్ఞటాజూటగం
గా మోఘాంబురురీప్రకాశ మయి భద్రాయః కుమారాత్మతే
జో మూలంబగు భస్మమెన్నఁదరమా శుద్ధాంతరంగస్థ దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హారహారాకృతీ!

ప॥ నీ మూర్ధంబునఁ - పొల్పుచంద్రుని - వి - నీర్యజ్ఞటా జూట
గంగా మోఘాంబు రురీ ప్రకాశము - అయి - భద్రాయః కుమారాత్మ
తేజోమూలంబు - అగుభస్మము - ఎన్నఁ - తరము - ఆ - శుద్ధాంతరంగస్థ -

ప్ర॥ నీ మూర్ధంబునఁ = ఆ కాశ రూపమయిన నీతలయందు, పొల్పు
చంద్రుని, పొల్పు = ప్రకాశించు, చంద్ర = బాలచంద్రుని యొక్క,
రుచి = వెన్నెల, వి - అగుచు, నీర్యజ్ఞటా జూటగంగా మోఘాంబు రురీ
ప్రవాహము, సర్వత్ = సైనుండి జాలుగా బయలుదేలి, జటాజూట =
జడల గుంపునందు నెసగు, గంగా = గంగానదియొక్క, అమోఘ =
అడ్డులేని, అంబు = ఉదకములయొక్క, రురీ = ప్రవాహము యొక్క,
ప్రకాశము = కాంతి విశేషము, అయి = అగుచు, భద్రాయః కుమారాత్మ
తేజోమూలంబు, భద్రాయ వసురాజ కుమారునకు (సకలి తల్లులు పెట్టించిన
విషముచే నశించుటకు సిద్ధపడిన వానికి) ఆత్మ = స్వకీయమయిన, తేజః =
క్షేత్ర ప్రకాశము బ్రహ్మ వర్చస్సును కలిగించుటకు, మూలంబు = కార
ణము, అగు భస్మము = అయిన విభూతి, శుద్ధాంతరంగస్థ = పరి శుద్ధ
మయిన హృదయ మందుండు తలదండ్రులారా, ఎన్నఁ = ఎంచుటకు,
తరమా = శత్రువునునా?

మీ తలయందలి చంద్రుని వెన్నెలవలె జడలయందు జాల్కాని
ప్రవహించు గంగా ప్రవాహము రీతి స్వచ్ఛమై శత్రువు తినిపించిన విష
ముచేఁ గృతించిన భద్రాయవసు రాజ కుమారునకు సంపూర్ణాయు
రాగోగ్యములను ఋషభ యోగీశ్వరుని వలనఁ బడయఁజేసిన భస్మ ప్రభా
వము చెప్పశక్యమగునా?

కా॥ ఆమోక్షంబను సౌధమెక్కుటకు నగ్ర్యంబై న సోపాన మా
 యీమూర్తుల్ కనుదోయిఁదోఁచునవి నీవేయంచుబోధించుఁజూ
 నీమంత్రంబు చరాచరప్రకట జన్మిస్తోమజప్యంబు దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా ! హారహీరాకృతీ!

ప॥ ఆమోక్షంబు - అనుసౌధము - ఎక్కుటకు - అగ్ర్యంబు -
 విససోపానము - ఆయామూర్తుల్ - కనుదోయి - తోచిచున - నీవు -
 ఏ - అంచు - బోధించు - చూ - నీ మంత్రంబు - చరాచరప్రకట
 జన్మిస్తోమ జప్యంబు - దుర్గా! - మల్లేశ్వర!

ప్ర॥ నీ మంత్రంబు = నీ సంబంధమయిన మంత్రంబు (పంచాక్షరి)
 ఆమోక్షంబు, అ=సుప్రసీద్ధమయిన, మోక్షంబు=మోక్షము, అనుసౌధము=
 అనునట్టి మేడను, ఎక్కుటకు=అలోహించుటకు, అగ్ర్యంబు=మొట్ట మొదలిది
 యయిన, సోపానము = మెట్టు, ఆయామూర్తుల్ = పదునాలుగు లోకముల
 యందలి యాకారములన్నియు, కనుదోయి = కన్నుగవయందు,
 తోచునవి=స్ఫురించునవి యెల్లను, నీవే యంచు=నీవనుచు, బోధించుఁజూ=
 తెలియఁ జేయుచుండును కాబట్టి, చరాచర ప్రకటజన్మిస్తోమ జప్యంబు,
 చరాచర = స్థావరజంగమ రూపముగానుండి, ప్రకట = స్ఫుటముగా
 చెలియుచున్న, జన్మి = పాణిలయొక్క, స్తోమ = సమాహముచేత,
 జప్యంబు = సర్వకాలమును వదలక జపింపఁదగి యున్నది.

పంచాక్షరి, మోక్షమును మేడయెక్కుటకు వై మెట్టు-కదలునవియును
 కదలనివియును నగు ప్రపంచములలోని పాణిలందు రత్నమాలికలోని
 నూర్తిను (దారము) వలెనున్న మీ స్వరూపమును జూపించును.

శా॥ భూమిన్మర్త్యుని నెన్నుచో రసనయేమో పల్కబిట్టుల్కు నీ
దో మాహాత్మ్యము నెన్నఁబూన్కొన సహస్రాకారముల్
హనుమే

మే మేమేయని శబ్దముల్ తమకుతామే సన్నిధింజేయు దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హారహారాకృతీ!

ప॥ భూమి - మర్త్యుని - ఎన్నుచో - రసన - ఏమి - పల్క -
బిట్టు - ఉల్క - నీది - బౌమాహాత్మ్యము - ఎన్ను -
పూన్కొన - సహస్రాకారముల్ - పూను - మేము - ఏ -
మేము - ఏ - అని - శబ్దముల్ - తమకు - తాము - ఏ - సన్నిధి -
చేయు -

ప॥ భూమి = భూమండలమందు, మర్త్యుని = ఒకానొక
మనుష్య మాత్రుని, ఎన్నుచో = స్తోత్రము చేయుటకు ప్రార్థన చే
యునప్పుడు, రసన = నానాలుక, ఏమో = ఎదుకో, బిట్టుల్క
మిక్కిలి భయపడి మూసినబట్టుండును, నీది = నీ సంబంధమయిన, మాహా
త్మ్యము = మహా మహిమను, ఎన్ను = స్తోత్రమొనర్చుటకు, పూన్కొ
న = ప్రార్థన చేయుచుండగానే, రసన = ఆ నానాలుక, సహ
స్రాకారముల్ = అనేకములయిన యాకారములను, పూను = వహిం
చును, శబ్దముల్ = వాఙ్మయముందు వ్యాకరణాది సంస్కారములు కల
శబ్దములన్నియు, మేమే మేమే = మేముమందు మేముమందు వచ్చితిమి
మమ్మే గ్రహింపుడని, తమకు తామే = ఒకవకయే స్వయముగా తామే
వచ్చి, సన్నిధిచేయు = నాల్గు సమీపమున వచ్చి, స్ఫురించు
చుండును.

ఈ ప్రపంచమందొక నరుని స్తోత్రముజేయుఁ బూనుకొన నానాలుక
జెనుకాదు చుండును. నీ మాహాత్మ్యమును వర్ణింపఁ బూనుకొన నొక
రూపముచాలక తనకు లెక్కపెట్టుటకు వీలకానిరూపములు కావలయునని
కోరుచుండును. శబ్దములన్నియు మమ్ము బ్రయోగింపుము మమ్ము బ్రయో
గింపు మని తమకుతామే యెడుటకు వచ్చి నిలబడు చుండును.

కా॥ తేమిన్లేమిఁబొనర్పఁగాఁ గలుగు కల్మిన్మీసఱుంబోలి సు
త్రాముండోయన భూరిభోగములఁ బూర్ణ త్వమ్మనంగ్రాలినన్
నీమూర్తికపెలిలోనఁ జూడనియెడన్ నిజేరఁగాలేడు ను
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హఃహీరాకృతీ!

ప॥ శేమిన్ - శేమిన్ - పొనర్పన్ - కాన్ - కలుగుకల్మిన్ -
నీసఱున్ - పోలి - సుత్రాముండు - ఓ - అనన్ - భూరిభోగములన్ -
పూర్ణత్వమ్మనన్ - కాల్గినన్ - నీమూర్తిక - శెలిన్ - లోనన్ -
చూడనియెడన్ - నిన్ - చేరన్ - కాన్ - శేడు -

ప్ర॥ శేమిన్ = దారిద్ర్యమును, శేమిన్ = శేమిదానినిగా, పొనర్పగాన్ =
చేయుటకు, కలుగుకల్మిన్ = సమర్థుడయిన నీరీయందు, నీసఱున్ =
నీ చెలి కాడయిన నిధిపతికు బేరుని, పోలి = పోలుచు. సుత్రాముండో =
రెండవదేవేంద్రుడో, అనన్ = అనుకొనునట్లుగా, భూరిభోగములన్ =
గొప్పభోగములయందు, పూర్ణత్వమ్మనన్ = నిందుడలతో, కాల్గినన్ =
ఒప్పుచుండినను, నీ మూర్తిన్ = సర్వపాపక్షయ మొనర్చు నీ దివ్యమంగళ
విగ్రహమును, శెలిన్ = బాహ్య ప్రపంచమునను. లోనన్ = అంతర
ప్రపంచమునను, చూడనియెడన్ = చూడకున్నయెడల, నిన్ = నీలోపలను,
చేరఁగాలేడు = పువ్వేకింప సమర్థుడగు కాలబాండు.

యాచకుల పేదతనము పోగొట్టుటకు నీన్నేహితుడయిన కు బేరునితో
సమానుడైనను, భోగముల ననుభవించుటకు భూలోక దేవేంద్రుడను పేరు
గాంచినను, మీ స్వరూపమును లోపల శైలపలఁ జూడనియెడల మీ స్థానము
జేరఁజాలదు.

శా॥ భూమీధ్రమ్ము లగల్పజాలిన భుజాపుష్టి న్మరుత్సూనుడే
యై మార్తాండునిరేవశాత్రపులఁ దైక్ష్యంబుం బ్రదర్శించినా
భీముండేయయిన న్రణమ్మునను నిన్ సేవింపకెట్లొప్పు దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారాః హరిహీరాకృతీః

ప॥ భూమీధ్రమ్ములు - అగల్ప - చాలిన భుజాపుష్టి - మరు
త్సూనుడు - ఏ - ఐ మార్తాండునిరేవక - శాత్రపుల - దైక్ష్యం
బు - ప్రదర్శించిన - భీముండు - ఏ - అయిన - రణమ్మున -
ఈ - నిన్ - సేవింపక - ఎట్లు - ఒప్పు -

ప్ర॥ భూమీధ్రమ్ములు = కొండలను, అగల్ప = పగులగొట్టుటకు,
చాలిన భుజాపుష్టి, చాలిన = సమగ్రత్వముకల, భుజా = బుజముల యొక్క,
పుష్టి = బలముచేత, మరుత్సూనుడే = రెండవ వాయు కుమారుడే
(అంజనేయుడు), ఐ = అగుచు, మార్తాండునిరేవక = నూర్చునివలె,
శాత్రపుల = శత్రువుల విషయమందు, దైక్ష్యంబు = చూచుకుదనమును,
ప్రదర్శించినక = ప్రకటించినను, రణమ్మునను = యుద్ధమునందు, భీముండే =
భీముడను పేరుగల నీవంటివాడే, అయిన = అయినప్పటికి, నిన్ =
నిన్ను, సేవింపక = కొలువక, ఎట్లు = వివిధముగా, ఒప్పు = తగును.

కొండలను పిండిచేయుచాలిన, భుజబలమందు రెండవ హనుమంతుడే.
యయినను నూర్చునివలె శత్రువులయందుఁ జూచుకు దనమును జూపించు
వాడే యయినను, మిమ్ము సేవింపకన్న మానవత్వము నిలువదు.

కా॥ ఏముకాసల్పిన కర్మమేతనువు నాకెచ్చిఁజేకూర్చినా
స్వామీ నాకట తెప్పపాటయిన నన్యభ్రాంతికింగాక నీ
నామమ్ముకా స్మృతినిల్వఁజేయఁగదె చిన్నాళికమత్తాళి దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హరహీరాకృతీ!

ప॥ ఏన్ - మన్ - సల్పినకర్మము - ఏతనువున్ - నాకు -
ఎచ్చోటన్ - చేకూర్చినన్ - స్వామీ - నాకు - అట - తెప్పపాటు -
అయినన్ - అన్యభ్రాంతికిన్ - కాక - నీ నామమ్మున్ - స్మృతిన్ -
నిల్వన్ - చేయన్ - కద - ఎ - చిన్నాళికమత్తాళి! - దుర్గామల్లేశ్వర! -
సర్వదేవపరివారా! - హరహీరాకృతీ !

ప్ర॥ ఏన్ = నేను, మన్ = వెనుకటి జన్మమందు, సల్పినకర్మము=
చేసినకర్మము, ఏతనువున్ = ఏశరీరమును, నాకు = నాకు, ఎచ్చోటన్ = ఏస్థానము
నందు, చేకూర్చినన్ = కలుగఁ జేసినప్పటికిని, స్వామీ! = ఓజగత్ప్రభూ!
అటన్ = అ శరీరము ధరించియున్నపుడు, నాకు = చేసిన కర్మమునకు
తగిన ఫలమునుభవించు నాకు, తెప్పపాటయినన్ = కన్నుమూసి కన్ను
తెరిచునంతటి కాలమైనను, అన్యభ్రాంతికిన్ = ఇతర దేవతలు రక్షింతురను
భ్రమకు, కాక = భజముగాక, నీ నామమ్మున్ = ఎల్లవారిని దరింపఁజేయఁ
గల్గిన నీ పవిత్రమయిన నామమును, స్మృతిన్ = తలంపునందు, నిల్వన్ =
నిల్చునిట్లుగా, చిన్నాళికమత్తాళి!, చిత్ = జ్ఞానమనెడు, నాళిక = పద్మము
నందు, మత్తాళి! = గండుతుమ్మెద యయినతండ్రి! చేయఁగదె = చేయుమని
ప్రార్థించుచున్నాడ.

మేముచేసిన కర్మమునకు తగినది యేరూపము వచ్చినను విస్మయమందు
న్నను నచ్చట సంచలనము లేకుండ నిప్పటియట్ల యితరచింతనములేక సర్వ
కాలము నీ నామస్మరణ మొనర్చిన ట్లనుగ్రహింపుము,

కా॥ సౌమంగల్యము పట్టుగొమ్మ సుకలాసంపల్లతాకేళికా
రామశ్రీ జగతీత్రయ్యాస్థిత సతీరత్నప్రకాశంబు పూ
జా మూలంబుహరిద్రమాంగళిక సంస్థానం బనూనంబు దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హారహారాకృతీ!

స॥ సౌమంగల్యము పట్టుగొమ్మ - సుకలా సంపల్లతా కేళిక - రామశ్రీ -
జగతీత్రయ్యాస్థిత సతీరత్న ప్రకాశంబు - పూజామూలంబు - హరిద్ర -
మాంగళిక సంస్థానంబు - అనూనంబు - దుర్గా! - మల్లేశ్వర !

ప్ర॥ సౌమంగల్యము పట్టుగొమ్మ, సౌమంగల్యము = ముత్తైరువ తనము
నకు, పట్టుగొమ్మ = నివాసస్థానము, సుకలా సంపల్లతా కేళిక, సుకలా =
కాంతి విశేషముతోడి, సంపత్ = శ్రీలను, లతా = తీజలయొక్క, కేళిక =
విలాసమునకు, రామశ్రీ, ఆరామ = పూదోటయొక్క, శ్రీ = లక్ష్మి
వంటిదియు, జగతీత్రయ్యాస్థితసతీరత్న ప్రకాశంబు, జగతీత్రయా = యాడు
లోకములయందు, స్థిత = ఉన్నటువంటి సతీరత్న = పరివారలను మణు
లన, ప్రకాశంబు = కాంతి వంటిదియు, పూజామూలంబు, పూజా =
శేవతలను పూజించుటకు, మూలంబు = సాధనమైనదియు, మాంగళిక
సంస్థానంబు, మాంగళిక = శుభములను గలిగించు వస్తువులయందు, సంస్థా
నంబు = ప్రధానమునదియు, అనూనంబు = తక్కువ కానిదియును,
హరిద్ర = పసుపుగా గన్పించు చున్నది.

పసుపు, విరుగదనమునకు నిలయును. మంచి కళ్ళకు సుగంధలను తీగ
లకు పూదోటవంటిది. మల్లొకములందలి ముత్తైరువులకును ప్రకాశము
గలిగింపఁ జాలినది. తఱుగనిది. శుభములకు, ముఖ్యస్థానమైనది.

శా॥ శ్రీమంతంబు పటవృతాస్యతిలకశ్రీ సాంధ్యరాగ పృవా
శామేయాఽణిమప్రకృష్టము హరిద్రాంతస్సముద్భూత ము
ద్దామప్రఖ్యము కుంకుమమ్ము సకలాంతర్యామిచిత్సాక్షి దు
ర్గామలైశ్వర సర్వదేవ పరివారా హారహీరాకృతీ :

పా శ్రీమంతంబు - పరివృతాస్యతిలక్ శ్రీ - సాంస్యరాగ ప్రవాళా
మేయారుణిమ సృక్ష్మప్తము - హరిద్రాంతిస్సముద్భూతము - ఉద్దామ
ప్రఖ్యము - కుంకుమమ్ము - సకలౌతరామి! - చిత్రాక్షి - దుర్గా! -
మల్లేశ్వర - సర్వదేవపరివారా! - హరిహీరాకృతీ! -

ప్రతి శ్రీ మంత్రమ్ము = కలావిశేషముకల, మంకుమమ్ము = మంకుమమను
 పూజ్యపదార్థము, పరివ్రతాస్థితికశ్రీ, పరివ్రతా = పరివ్రతలయొక్క.
 ఆస్య = ముఖములయందు, తిలక = బొట్టురూపుకల, శ్రీ = లక్ష్మీయైనది,
 సాంధ్యరాగ ప్రవాళామే యారుణిమ ప్రాశస్త్యము, సాంధ్యరాగ = సంజ
 కెంజాయయొక్క, ప్రవాళ = పగడములయొక్క, అమేయ = సాలిక
 లేనట్టి, అరుణిమ = ఎఱ్రదనమునందు, ప్రాశస్త్యము = గొప్పయైనది, వారి
 ద్రాంతస్సముద్యాతము, వారిద్రాంతః = పసపులోపలనుండి, సముద్యాతము =
 సంధించుచున్నది, సకలాంతర్యామి = అన్నిటియందు లోపలను తిరుగుచు,
 చిత్వాశీ, చిత్ = జ్ఞానస్వరూపమును, సాశీ = అన్నిటిని కనిపెట్టియుండు
 రూపమును నైయున్న తలిదండ్రులారా! ఉద్దామ ప్రఖ్యము = అధికమయిన
 ప్రసిద్ధికలదియునై యున్నది.

కుంకుమము శోభింకలది. పత్రిత్రతల ముఖములం దలంకారలక్ష్మియైనది. సరజకెంజాయ వలెను పగడములవలెను నెఱ్ఱదనము కలది. పపపుకుండి పంధవించునది (రూపాంతరము) మిక్కిలి ప్రళ సేగించినది.

కా॥ ఏమోత్రవృక్షోనుఁ గతంబులను ముందింతై నఁజింతింపఁదా
పై మిన్ముట్టునొకప్పురి తగను దోలాందోళితాంతస్థితిఁ
నీమన్కి న్గనుచెట్లు నిఁదలఁచుపూన్కిన్నిల్లుచెట్లను దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవపరివారా ! హరిహీరాకృతీ!

ప॥ ఏమోత్రవృక్షోనున్ - గతంబులన్ - ఉ - ముందు - ఇంత -
వనన్ - చింతింపఁడు - అపై - మిన్ముట్టున్ - ఒకపు - రిత్త - కనున్ -
దోలాందోళి తాంతస్థితిన్ - నీమన్కిన్ - కనుట - ఎట్లు - నిన్ -
తలచుపూన్కిన్ - నిల్పుట - ఎట్లు - ఔను - దుర్గా! - మల్లేశ్వర!

ప్ర॥ గతంబులను = జరిగిపోయిన వానిని, ఏమో = చెప్పటకు
శక్యమకానివి, త్రవృక్షోనున్ = మాటిమాటికిని తూచాతప్పక చెప్పకొను
చుండును, ముందు = మొదలైనది దగినదానిని, ఇంతైనన్ = కొంచెము
మైనను, చింతింపఁడు = ఆలోచింపఁడు, అపై = ఆ తరువాత, ఒకపు =
ఒక్కొక్క సమయమునందు, మిన్ముట్టున్ = పొంగి పైకెగయుచుండును,
ఒకపు = ఒకానొక సమయమందు, దోలాందోళితాంత స్థితిన్, దోలా =
డోయెలవలె, ఆందోళిత = ఆటునిటు తిరుగునట్టి, అంతస్థితిన్ = మనో
వ్యాపార వృత్తిచే, రిక్త = వ్యర్థముగా, కనున్ = చూచుచుండును. నీమ
న్కిన్ = నీసానమును, కనుట = చూచుట, ఎట్లు = ఏవిధము. నిఁ =
నిన్ను = తలచుపూన్కిన్ = స్మరించుటయందేదైన పట్టుదలయుండు,
నిల్పుట = ఉండుట, ఎట్లు = ఏవిధముగా, ఔను = అగును ?

లోకమందలి మనుజులు కడచిపోయిన వానినే పలుమాఱు పూస
గుచ్చినట్లు వాళ్ళుచ్చుచుందురు. కాని పెద్దపులివంటి ముఁగితనమునంబడి
మృత్యుముఖము జేరనున్న తాము ముందు చేసికొనవలసిన రీతిని నించుకొని
దలంపరు. ఒకప్పుడు పైకెగురుటయు, మరొక్కప్పుడు విచారమనునాయెల
లో నుగుటయు గలవారు నీనామస్మరణముఁ జేయఁజాలరు. మిస్థానము
వెలకొను దీక్షను వహింపఁజాలరు.

కా॥ తామేల్పట్టుననున్న యప్పు డనుభూతంబైన దానికా జగ
 తేమమ్ముం బొనరించుపొంటె సలుపంజెల్లుకా విచారింప నే
 నే మేధానిధినన్న గర్వమగునేని నిల్పదాపట్టు దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా : హారహీరాకృతీ :

ప|| తా - తేల్పట్టునక - ఉన్నయప్పుడు - అనుభూతంబు -
 వినదానిక - జగతేమమ్మున్ - పొనరించుపొంటె - సలుపక - చెల్లున్ -
 విచారింపక - నేను - ఏ - మేధానిధిక - అన్నగర్వము - అగుక -
 ఏనిక - నిల్వదు - అపట్టు - దుర్గా !

ప్ర|| తా = అందఱింటె విశేషములను తెలిసినతాను, తేల్పట్టునక = మంచిస్థానమునందు, ఉన్నయప్పుడు = వర్తించుకాలమునందు, అనుభూతం బైనదానిక = తనకనుభవము బాగుగాగలిగిన విషయమును, జగతేమమ్మున్ = లోకమునకు మేలను, పొనరించుపొంటె = చేయుటకొఱకు, సలుపంజెల్లుక = చేయుటయుక్తముగా నుండును, విచారింపక = పరికించి చూచిన, నేనే = నేనొక్కడనే, మేధానిధిక = చుఱుకయిన తెలివితేటలకు గనివంటివాడను, అన్నగర్వము = అనునట్టి యతిశయ భావము, అగునేనిక = అయినయెడల, అపట్టు = తనకు లభించిన గొప్ప పదవి, నిల్వదు = స్థిరముగా నుండదు.

తానొక మంచిస్థానమున నున్నప్పుడు లోకతేమమునకై తనకు తెలిసినంతవఱకు లోపములేకుండ నితరులకు, నడిగిన దానిని బోధింపనగును. అట్లుకానిచో మీది స్థానమును లభించినదానిని దక్కించుకొనఁజాలఁడు.

శా॥ ఏమంచున్వచియింపఁజెల్లునకటా యియింద్రియాభోగముల్
 చీమల్ దోమలుగూడఁ బాలుగొను నిస్సీలెస్సలోనెంచి తా
 నీమెట్టెక్కునుపాయమెల్లపుడు నన్వేషింపనొఁగాదె దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవపరివారా! హారహారాకృతీ!

ప|| ఏమి - అంచు - వచియింపన్ - చెల్లున్ - అకట - యి - ఈ
 యింద్రియా భోగముల్ - చీమల్ - దోమలున్ - కూడన్ - పాలు
 కొనున్ - ఇస్సీ - లెస్స - లోన్ - ఎంచి - తాన్ - నీమెట్టు - ఎక్కు
 నుపాయము - ఎల్లపుడున్ - అన్వేషింపన్ - ఔన్ - కాదు - ఎ -

ప|| ఈ యింద్రియా భోగముల్ = పశుపక్షిమానవాదులయందును
 సమమయిన తృప్తిస్థానముగల శబ్దస్పర్శ రూప రసగంధదుల యనుభవము
 లను, చీమల్ = నూక్కురూపములయిన చీమలు, దోమలు = అట్టిజేయగు
 దోమలు, కూడన్ = సయితము, పాలుగొనున్ = మనఃపూర్వముగాఁ
 బ్రయత్నించును, ఇస్సీ! = నిందింపఁదగినది. లెస్స = ఈవిషయమునుబాగుగా,
 లోన్ = తన హృదయమునందు, ఎంచి = విమర్శించుకొని, తాన్ = దుర్గ
 భమయిన మహాశ్యజన్మమందినతాను, నీమెట్టు = నీస్థానమును, ఎక్కు నుపా
 యము = చేరవీలు, ఎల్లపుడున్ = సర్వచేరలయందును, అన్వేషింపన్ =
 శోధించుటకు, ఔఁగాదె = ఒప్పియుండునుగదా.

ఇంద్రియములు. (శరీరము, కన్ను, చెవి, నాలుక, ముక్కు) (వాక్కు-
 నేయు పాదము పాయువు ఉత్థ) పదియును (జ్ఞానేంద్రియ కర్మేం
 ద్రియములు) మనస్సుతోఁగలిపి శబ్ద స్పర్శ రూప రసగంధములకులొఁబడు
 గాని, నీస్థానముజేరు నుపాయముగమనింపఁజాలవు. ఇందేమియు గొప్పలేదు.
 చీమలు దోమలు సయిత మీ యింద్రియగుణముల ననుభవించుచున్నవి. ఈ
 విషయము బాగుగా విమర్శించి మనుజుఁడు నీమెట్టుజేరునుపాయమును పెదకు
 కొనఁదగును.

కా॥ భూముఖ్యంబులఁ బంచభూతములనౌ మూర్తింగనంతాలుకన్
 సీమూర్తింగనుటెట్లు దివ్యమును దండీ! దివ్యమాసింద్రులే
 లోమైజ్ఞానమయమ్ము నేత్రమున నాలోచించకన్గొందు దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హారహీరాకృతీ!

ప॥ భూముఖ్యంబులన్ - పంచభూతములన్ - ఔమూర్తిన్ - కనన్ -
 చాలుకన్ - సీమూర్తిన్ - కనుట - ఎట్లు - దివ్యమున్ - ఉ - తండీ! -
 దివ్యమాసింద్రులే - లోమై - జ్ఞానమయమ్ము - నేత్రమునన్ - ఆలోచించి -
 కన్గొందు - దుర్గా!

ప॥ భూముఖ్యంబులన్ = భూమి మొదలయిన, పంచభూతములన్ =
 ఉదకము = అగ్ని, వాయువు, ఆకాశము, ఆను పేర్లుగల మహాభూతములనుండి,
 ఔమూర్తిన్ = అగునట్టి యాకారమును, కనన్ = చూచుటను, చాలుకన్ =
 తగినకన్ను, దివ్యమును = అఖండతీజ స్వరూపమయిన, సీమూర్తిన్ =
 సీమకార విశేషమును, కనుట = చూచుట, ఎట్లు = వివిధము, దివ్య
 మాసింద్రులే = సనకసనందాదులే, లోమై = అంతర్ముఖమునందలి, జ్ఞాన
 మయమ్ము = జ్ఞానరూపమయిన నేత్రమునన్ = కంటితో, ఆలోచించి = విమ
 ర్శించి, కన్గొందు = చూచుచుండురు.

భూమి, ఉదకము, అగ్ని వాయువు, ఆకాశము నను పేర్లు కలపంచ
 మహా భూతములయందు, సత్తాత్మకమయి లేంపులేక నిండియున్న నీ స్వరూప
 మును చర్మచక్షువులు కన్గొనఁ జాలవు. విమగ్ననాత్మకమయిన జ్ఞాననేత్ర
 ముచే సనకసనందాదులు సంస్కారమును తనివీడి సందర్శించుచు నిత్యా
 వంద సముద్రవీచులను తూగు టూయెలలందు హాయిగా నూగుచుండురు

శా॥ నేమస్మిన్ వపుష స్సతీహృది ఫణీ నేతానిశశ్శేఖరే

భీమం యస్య పురత్రయప్రహరణం భిల్లోఽస్త్రదానేచ యో
సౌమిస్వాత్మని మల్లికార్జునమహంత మ్మండుః జేజేలు దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవపరివారా హారహీరాకృతీః

ప॥ నేమస్మిన్ - వపుషః - సతీ - హృది - ఫణీ - నేతా - నిశః -
శేఖరే - భీమం - యస్య - పురత్రయ ప్రహరణం - భిల్లః - ఆస్త్రదానే -
చ - యః - సౌమి - స్వాత్మని - మల్లికార్జునం - అహం - తం -
అండుః - జేజేలు - దుర్గా - మల్లేశ్వర -

[॥ వపుషః = శరీరముయొక్క, నేమస్మిన్ = సగపాలునందు, సతీ =
స్త్రీరూపును, హృది = కడుమందు, ఫణీ = సర్పము, శేఖరే = తలయందు,
నిశః = రాత్రియొక్క, నేతా = నాయకుడైన చంద్రుడు, కలుగునో,
యస్య = ఎవనియొక్క, పురత్రయ ప్రహరణం = త్రిపురాసుర సంహా
రము, భీమం = భయంకరమైనదో, యః = ఎవడు, ఆస్త్రదానేచ = అర్జును
నకు పాశుపతాస్త్రమిచ్చినపుడును, భిల్లః = బోయవాడయ్యెనో, తం =
అటువంటి, మల్లికార్జునం = దుర్గామల్లేశ్వరుని, స్వాత్మని = నాహృదయ
మందు, సౌమి = నమస్కరించుచున్నానని, జేజేలు = దేవతలు, అండు =
పల్కుదురు.

అర్ధనారీశ్వరుడును, సర్వహరుడును, బాలచంద్ర ధరుడును,
త్రిపురాసుర సంహారకర్తయు (ఇంద్రకీలాద్రి యందర్జునునకు పాశుపతాస్త్ర
ప్రదాతయునగు) “దుర్గామల్లేశ్వరుని” నా హృదయమందు నేవించునని
ప్రత్యేకముగా నెవ్వరికివారు దేవతలందఱును కొలుచుచుండురు.

శా॥ ప్రామంజేయవే బత్తి నీపయిని బాబా పత్తిరింబూల నే
 నీమైజల్లెద నిల్కడన్నిలుపవే నెమ్మిన్ సతంబున్ మదిన్
 నీముందే నెలకొందునంచు గొలుతు ర్నిన్నాంధ్రులాసక్తి దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హారహీరాకృతీ:

పా॥ పామ్రా - చేయవు - ఎ - బత్తి - నీపయి - ఇ -
 బాబా - పత్తిరి - పూల - శే - నీపై - చల్లెద - నిల్క-
 డ - నిలుపవు - ఏ - నెమ్మి - సతంబు - మది - నీముందు -
 ఎ - నెలకొందు - అంచు - కొలుతురు - నిన్ను - అంధ్రులు -
 అసక్తి

[ప॥ బాబా! = ఓతండ్రి!, నీపయి - నీమీద, బత్తి = భక్తిని,
 పామ్రా = వ్యాపించునట్లుగా, చేయవ = చేయువానిహీర్షన, పత్తిరి =
 మారేడుదళములు మొదలైనపత్రిని, పూల = తమ్మి మొదలయిన
 పూవులను, శే = నీపాదభక్తుడనయిననేను, చల్లెద = ప్రసరింపఁ
 జేసెదను, సతంబు = సర్వకాలసర్వావస్థలయందును, మది = నామన
 స్సును, నిల్కడ = నిశ్చలత్వమునందు, నెమ్మి = వాత్సల్యముచే,
 నిలుపవే = ఉండునట్లు చేయును. నీముందే = నీసమక్షమునందే,
 నెలకొందు = పాయకుండెదను, అంచు = అనుచు, అసక్తి =
 మిక్కిలిశ్రద్ధతో, అంధ్రులు = అంధ్రేశస్థులు, కొలుతురు = సేవించుచురు.

బాబూ! భక్తిచే నీమీద మారేడుదళములు, మల్లెపూలు, చల్లెదను.
 సర్వదా నాకు నిలుకడ నెలకొల్పుము. మీ ముందట చలింపకుండునని
 యాంధ్రులు శ్రద్ధతో సేవించుచుందురు.

క॥ లేమింటాపఁగదమ్మ తల్లి గుణమల్లి సూనసాగంధ్య స
 ర్యామోదప్రద పాదపద్మ నవరత్నామేయ కాంతిస్ఫుర
 శ్రీమాహేంద్ర ధనుస్స్పృతిప్రద సురశ్రేణీ కిరీటాఘ దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా ! హరహీరాకృతీ!

ప॥ లేమిఁ - పాపఁ - కద - అమ్మ - తల్లి! - గుణమల్లి - సూనసాగంధ్య
 సర్వామోద ప్రద - పాద పద్మ నవరత్నామేయ కాంతి స్ఫుర - శ్రీ
 మాహేంద్ర ధనుస్స్పృతి ప్రదసుర శ్రేణీకిరీటాఘ - దుర్గా! - మల్లేశ్వర సర్వ
 దేవ పరివారా! - హరహీరాకృతీ!

ప॥ మల్లేశ్వర.. పరివారా! మల్లేశ్వర = మల్లేశ్వగుండ, సర్వదేవ = వినాయ
 కాది సర్వదేవతలు, కిరీటాఘ = పరివారముగా గల తల్లి!; హర... కృతీ,
 హర = హరమలయందు, హీర = కజ్జిరూపమయిన కొలికిపూసవలెను
 శ్రవణించు, అకృతీ = అకారముగల తల్లి! దుర్గా = దుర్గాచిహ్న! గుణ...
 పృథ, గుణ = సత్యదయాదులయిన గుణములను, మల్లీమాన = మల్లెపూవుల
 యొక్క, సాగంధ్య = పరిమళముచే, సర్వ = ఎల్లజీవులకు, అమోద =
 మిక్కిలి సంతోషమును, పృథ = ఇచ్చుజననీ! పాద..... కిరీ
 టాఘ! పాదపద్మ = పద్మముల వంటి పాదముల యందు, నవ = నూతన
 మలయిన (లేక) తొమ్మిది విధములయిన, రత్న = రతనములయొక్క,
 అమేయ = పోలికలేని, కాంతి = నిగ్గులయొక్క, స్ఫుర = స్ఫురణములయం
 దున్మృతీ = కాంతులయందును, మాహేంద్రధనుః = ఇంద్రధనుస్సును, స్పృతి =
 తలఁపును, పృథ = కలిగించు, సురశ్రేణీ = దేవతా సమూహముయొక్క, కిరీట =
 మకుటములయొక్క, ఓఘ = సమూహము కల, తల్లి = తల్లి! లేమిఁ = చేద
 కాస్త్రముల యందును, నీమూర్తియందును ప్రాణులకు గలగు అభావబుద్ధిని,
 పాఁగదమ్మ = తొలగింపుమని ప్రార్థించు చుంటినమ్మా!

గుణములను మల్లెపూవుల పరిమళముచే నెల్లయెడల నానందము
 గలిగించుచు దామర పూవులవంటి పాదములయందు సాష్టాంగ నమస్కార
 మొనర్చ వాగ్దలిన దేవతల కిరీటముల యందలి వజ్ర, వైష్ణవ్య, మాణిక్య,
 గోమేధిక, మరకత, పృవాశేంద్రనీలాదిమణుల యొక్క కాంతులు, నీ
 దయావర్షము నూచించుటకయిన ఇంద్ర ధనుస్స్ఫురణమున కగుచున్నది.
 తల్లి! నీవు లేవనివాదించు నాస్తికుల దుర్వాదములను నశింపజేయుము.

శా॥ తేమింబాపఁగదయ్య తండ్రి! గుణలాలిత్యాత్మసాహిత్య వి
ద్యా మాధుర్య మధుద్రవోపహితహృద్యద్వివ్య సంగీత గో
ష్ఠీ మాంజిష్ఠ నిధీశ సౌహృదకలాచ్చిన్నాయసంఘన్న దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హారహీరాకృతీ!

ప॥ లేమిఁ - పాపఁ - కద - ఆయ్య - తండ్రి - గుణలాలిత్యాత్మ
సాహిత్యవిద్యామాధుర్యమధుద్రవోపహితహృద్యద్వివ్య సంగీతగోష్ఠీ మాంజిష్ఠ-
నిధీశసౌహృదకలాచ్చిన్నా - ఆసంఘన్న - దుర్గామల్లేశ్వర -

ప్ర॥ గుణ.....మాంజిష్ఠ, గుణ = గృహణ ప్రబోధములు మొద
లయిన గుణములయొక్క; లాలిత్య = మనోహరత్వము, లత్య =
స్వరూపముగాగల, సాహిత్య = స్వకాంత్రుసమ్మేళనముకల, విద్యా =
జ్ఞానముయొక్క, మాధుర్య = కుచి యనెడు, మధుద్రవ = మకరంద
మతో, ఉపహిత = కూడుకొనియుండుటచే, హృద్యత్ = వినుచుండగనే
కరిగించుస్వభావముకల, దివ్య = మానవుల కలభ్యమైన స్థాయిగల,
సంగీత = గానముయొక్క, గోష్ఠీమాంజిష్ఠ = శ్రేష్ఠమైన కచ్చేరీలుగల
తండ్రి! నిధీశ.....చ్చిన్నా! నిధీశ = కుబేరియొక్క, సౌహృదకలా-
చ్చిన్నావిశేషమతో, ఆచ్చిన్నా = తెంపులేనివాఁడా! ఆసంఘన్న =
ఇంద్రియ కోశగుణిత) యాదులయందుండియు, వానితో బద్ధత్వము
లేనితండ్రి, దుర్గామల్లేశ్వర! = కనకదుర్గాదేవితో ప్రకాశించుదేవా!
లేమిఁ = వేదకాంత్రములయందును, నీమూర్తియందును ప్రాణులకుగల
నాస్తికత్వమందయిన బుద్ధిని, పాపఁగదయ్య = తొలగింపుమని ప్రార్థించు
చున్నానయ్యా!

ప్రసాదము మొదలయిన గుణములచే సుందరములయిన యభిప్రాయముగల సాహిత్యమును విద్యలయొక్క యింపుదనమును మకరందముతోఁ గూడియుండుటచే నెల్లమొదల రంజింపఁగల దేవగానము కచ్చేరిలతో నానింద మనుభవించుచు నవనిధులుగల యక్షేత్రరునితోఁ దెంపులేని చితి కాంక్షుగల తండ్రి! లోకముయొక్క నాస్తికత్వమును పోగొట్టుము.

కా॥ నామొట్టన్వినుమమ్మ తల్లి! నిజకంఠ ప్రోత్థసప్తస్వర
 గ్రామప్రస్ఫుటమూర్ధనా గతిలయగ్రాహిస్వమాణిక్య వీ
 జా మోఘస్వరమాధురీచలదనంతానంతతానాంత దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హారహీరాకృతీ!

ప॥ నామొట్ట - వినుమా - అమ్మ - తల్లి - నిజకంఠప్రోత్థసప్త
 స్వరగ్రామప్రస్ఫుటమూర్ధనా గతిలయ గ్రాహిస్వమాణిక్యవీజామోఘ
 స్వరమాధురీచలదనంతానంతతానాంత-దుర్గామల్లేశ్వర-సర్వదేవపరివారా-
 హారహీరాకృతీ -

ప్ర॥ నిజకంఠ.....తానాంత, నిజ = స్వకీయమైన,
 కంఠ=కంఠమునుండి, ప్రోత్థ= బయలుపడెను, సప్త = ఏడయిన, స్వర = స -
 రి - గ - మ - ప - ధ - ని - యను సంజ్ఞలుగల స్వరములయొక్క,
 గ్రామ = సమాహమము, ప్రస్ఫుట = ప్రకటమైన, మూర్ధనా =
 మూర్ధనలను, గతి = తాళములయొక్క నక్షత్రల వైచిత్ర్యము, లయ = రాగ
 తాళములయొక్క సమన్వయము, గ్రాహి = గ్రహింపఁజాలిన, స్వ =
 తనదైన, మాణిక్యవీణా = మాణిక్యముణి వికారమయిన వీణయొక్క,
 అమోఘ = తెంపులేని, స్వర = జీవన్మయయొక్క, మాధురీ = మనోహర
 మయునగుచేత, చలత = స్ఫురించుచున్న, అనంత = అమితములైన,
 అనంత = అనంతయును సంజ్ఞావిశేషముతో నొప్పుచుండు, తాన = పదు
 నాల్గుభువనముల మహానంద సముద్రమండలి యలలపేరియుయ్యలలందు
 నూగించు, స్వరవిశేషము, అంఠ=హద్దుగల దుర్గా, = కనకదుర్గాదేవీ, నామొ
 ట్ట = మామనవిని, తల్లి=తల్లీ, వినుమమ్మ = వినుమని ప్రార్థించుచున్నాను.

నీకంఠమునుండి బయలుపడెను స. రి. గ. మ. ప. ధ. ని అను స్వర
 సమాహమము ప్రస్ఫుటముగా మూర్ధనలచేత గతి. గమక. లయములచేత
 గ్రహించు నీచేతివీణయుండు తెంపులేని ధ్వని, మాధుర్యము, అనంత, తానం
 అను ననుకృతి శబ్దములచే సర్వప్రపంచమానందపలుచురిల్లి, నామనవి వినుమా.

శా॥ నా మొట్టన్నినుమయ్య తండ్రి! భువనానందాను సంధాన వా
చా మోచాఫలశర్కరా మధురసా స్వాదప్రతుష్టామర
స్వామిధ్యేయపదారవిందయుగ సేవానమ్రనందీశ దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవపరివారాః హరిహీరాకృతీః

ప॥ నా మొట్ట - వినుము - అయ్య!- తండ్రి!- భువనానందాను
సంధాన వాచామోచా ఫలశర్కరా మధుర సాస్వాద ప్రతుష్టామరస్వామి
ధ్యేయ పదార విందయుగ సేవానమ్ర నందీశ!-

ప్ర॥ భువనా.....నందీశ! భువన = పదునాలుగు లోక
ములకు, ఆనంద = ఆనందమును, అనుసంధాన=కూర్చిజాలిన, వాచా =
వాక్కులవలన నగు, మోచాఫల = చక్రకేలి యరటి పండ్లయొక్కయు,
శర్కరా = పంచదారయొక్కయు, మధురస = తియ్యందనము యొక్క,
అస్వాద = అనుభవము యొక్క రుచిచేత, ప్రతుష్ట = మిక్కిలి సంతోష
పెట్టబడిన, అమర = దేవతలయొక్క, స్వామి = గురువయిన బృహస్పతి
చేత, ధ్యేయ = కొనియాడదగిన, పద = పాదములనెడు, ఆరవింద =
పద్మములయొక్క, యుగ = జంటయందు, సేవా = సేవించుట కొఱకు,
నమ్ర = వంగి విధేయత్వమును కాపుచున్న, నందీశ = కృషభేశ్వ
రుడు కలతండ్రి! నా మొట్ట - నామనవిని, వినుమయ్య = వినుమని
ప్రార్థించుచున్నాడను.

ఆరటిపండ్లు పంచదార పూజేయలతో గమానమై, పదునాలుగు
భువనముల కానందముఁ గలిగింపఁ జాలిన కుల్కబడితో బృహస్పతిని
సంతోష పఱచుచు, ధ్యానించుచు మీసాద పద్మముల సేవించుటకు
నందీశ్వరుడు సర్వదా వంగియుండును.

శా॥ నీమాహాత్మ్యమెఱుంగ శక్యమె సదానిద్రాశుకుక్షింధర
 వ్యామోహంధ నిరర్థమత్తఖల దుర్వ్యాసంగ గర్విష్ట చిం
 తామగ్నాధమ నాస్తిక ప్రతీతికై చారాపతిస్తుత్య దు
 ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హారహీరాకృతీ!

ప॥ నీ మాహాత్మ్యము - ఎఱుంగఁ - శక్యము - ఎ - సదానిద్రా
 శుకుక్షింధర వ్యామోహంధ నిరర్థమత్తఖల దుర్వ్యాసంగ గర్విష్టచింతా
 మగ్నాధమ నాస్తిక ప్రతీతికై - తారాపతిస్తుత్య - దుర్గా! - మల్లేశ్వర! -
 సర్వదేవ పరివారా! - హారహీరాకృతీ! -

ప॥ సదా.....ప్రతీతికై; సదా = ఎల్లవేళలయుండు,
 నిద్రాశు = (సర్పములవలె) నిద్రింతు స్వభావము కలవారును, కుక్షింధర =
 (కాకివలెను) పొట్టబోసికొను వారును, వ్యామోహ=నిత్యముకాని దానిని
 న్యాయముకొను భ్రాంతిచేత, అంధ = కనుగాననివారును, నిరర్థ = పనుల
 యందు పాల్గొనిత గలవారును, మత్త = (వీచునవలె) మడించినవారును,
 ఖల = (పులులు మొదలైన దుష్ట జంతువుల వలె) హింసించుటకు వెనుదీయని
 వారును, దుర్వ్యాసంగ = (దుష్ట చతుష్టయమువలె) దురాలోచన మొనర్చు
 వారును, గర్విష్ట = తనకంటె గొప్పవారు లేరని విజ్ఞప్తిగల వారును, చింతా
 మగ్న = విచార సముద్రమున మునిగియుండు వారును, అధమ = పతి
 తులై పనికిమాలిన వారునునగు, నాస్తిక ప్రతీతికై, నాస్తిక = ఏమియు లేదని
 కూన్యవాదమును జేయు, ప్రతీతికై = సమూహమునకు, నీమాహాత్మ్యము =
 నీయొక్క గొప్పతనము, ఎఱుంగఁ = తెలిసికొనుటకు, శక్యమె = విలగనాకీ

పాములవలె నెల్లప్పుడు నిదురించు వారును, కాకివలెఁ దమపొట్ట
 మాత్రమే నింపుకొను వారును, మిక్కిలి మోహముచే గాననివారును, పనికి
 మాలిన వారును, మడించినవారును, వెంకటేశము కలవారును, దురాలోచన
 గలవారును, గర్వముగలవారును, విచార సముద్రములో మునిగియుండు
 వారును, నీచులును, నీవులేవను వారును, మీ మహత్తును తెలియజాలరు.

కా॥ నీమాహాత్మ్య మెఱుంగశక్యము సదానిర్జిద్ర నిస్తంద్ర దీ
జ్జీమేధా మహితాశయ ప్రముదితస్వాంతప్రబోధోదయా
వ్యామోహాత్మ దయావిధేయులకు విద్యాశౌర్యధారేయ దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా' హారహారాకృతీ :

ప॥ నీమాహాత్మ్యము - ఎఱుంగశక్యము - సదా, నిర్జిద్రనిస్తంద్ర
దీక్షామేధామహితాశయ ప్రముదిత స్వాంతప్రబోధోదయావ్యామోహాత్మ
దయావిధేయులకు - విద్యాశౌర్య - ధారేయ-

ప॥ విద్యాశౌర్యధారేయ, విద్యా = జ్ఞానముయొక్క, శౌర్య =
కూరత్వముయొక్క, ధారేయ = భారము నిర్వహించుతల్లి, తండ్రీ, సదా=
ఎల్లప్పుడు, నిర్జిద్ర.....విధేయులకు, నిర్జిద్ర = కేల్కానియుండు
వారికిని, నిస్తంద్ర = తొందరలేని వారికిని, దీక్షా = కార్యనిర్వహణము
చేతను, మేధా = బుద్ధివిశేషముచేతను, మహిత = గొప్పచైన, అశయ = అభిప్రాయము
లేచేతను, ప్రముదిత = మిక్కిలి సంతోషపడు, స్వాంత = స్వదయముకలవారికిని;
ప్రబోధ = జ్ఞానప్రబోధముయొక్క, ఉదయ = పుట్టుకచేత, అవ్యామోహ =
అజ్ఞానములేని, అత్రు = హృదయముకల వారికిని, దయా = కనికరమునకు, విధే
యులకు = వశులగు వారికిని, నీమాహాత్మ్యము = నీగొప్ప, ఎఱుంగ =
తెలియుటకు, శక్యము = వీలగును,

ఎల్లప్పుడు శూర్యునివలె మేల్కొలుపువారును, దీక్షయందు పట్టుగల
వారును, గొప్పభావములుగలవారును, తొలుపుపాటులేనివారును, నిత్యానం
దముకలవారును, జ్ఞానవిశేషముచే నశించిన యజ్ఞానము కలవారును, భూత
దయకు లోబడువారును, నీమహత్తు నెఱుంగగలరు,

శా॥ నామీదన్నెనరుంపుమమ్మ సమఖండప్రాజ్యసామాజ్య శా
స్త్రామేయ ప్రతిభాస్ఫురాసుకవితా సామ్రాజ్య సంపత్ప్రదా
నామోఘాశయహృత్కుశేశయదయా న్యాసామహోల్లాస దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవపరివారా హారహీరాకృతీ!

పా॥ నామీదక - నెనరు - ఉంపుము - అమ్మ - సమఖండప్రాజ్య
సామాజ్యశాస్త్రామేయ ప్రతిభాస్ఫురాసుకవితా సామాజ్య సంపత్ప్రదా
నామోఘాశయహృత్కుశేశయ దయా న్యాసా, - మహోల్లాస - దుర్గా, -
మల్లేశ్వర-

ప్రా॥ సమఖండ.....న్యాసా సమఖండ, తెంపుతేనిదియు,
ప్రాజ్య = ప్రశస్తమయినదియునగు, సామాజ్య = సార్వభౌమపదవిని,
శాస్త్ర = సర్వశాస్త్రములయందు, అమేయ = బోల్గితేని, ప్రతిభా =
అపృటికప్పుడు స్ఫురణలుకల బుద్ధివిశేషముయొక్క, స్ఫురా = తోచుటలతో
నొప్ప, గుకవితా = మంచిలక్షణములుకల, కవితా = కవిత్యమున, సామ్రాజ్య =
సార్వభౌమపదవి యన, సంపత్ = సంపదలను, ప్రదాన = ఇచ్చుటయందు,
అమోఘ = తెంపుగల, అశయ = అభిప్రాయముగల, హృత్కుశేశయ = పద్మము
వంటిహృదయమునందు, దయా = కనికరముయొక్క, న్యాసా = నిక్షేపముకల
దానా!, మహోల్లాస = గొప్పసంతోషముకలతల్లీ!, నామీదక = నాయందు,
నెనరు = కనికరమును, ఉంపుమమ్మ = ప్రకటింపుమని ప్రార్థించుచున్నాడ.

చతుస్సిముద్రముల మధ్యనున్న భూమండలమేలగలిగి, పూజ్యమైన
మహాసామాజ్యమును షట్శాస్త్రజ్ఞాన విశేషముగల నవనవోన్మేషబుద్ధిబల
ముచే స్ఫురించుకవితా సామాజ్యమును సర్వసంపదల ననుగ్రహించుట
యందు దధిప్రాయముగల పద్మమువంటి హృదయమందు దయానిక్షేపముకల
తల్లీ మహాసంతోషముకల జననీ! నామీద వాత్సల్యమును జూపింపుము.

కా॥ నామీదన్నైనరుంపుమయ్య! శివ! యన్న ప్రాణ చిత్రాది మూర్తా మూర్తాంతర పంచకోశవిషయోపాల్లేశ జీవత్వ సత్తా మాత్రాత్మ సుఖానుభూతి విలసద్ధన్యత్వ సంపన్న దుర్గామల్లేశ్వర సర్వచేత పరివార! హరిహారాకృతీ:

ఇ॥ నామీదక - నెనరు - శంభుము - అయ్య! - శివ - అన్నప్రాణ చిత్రాదిమూర్తా మూర్తాంతర పంచకోశ విషయోపాల్లేశ జీవత్వ - సత్తామాత్రాత్మ సుఖానుభూతి విలసద్ధన్యత్వ సంపన్న - దుర్గామల్లేశ్వరి!

ప్ర॥ అన్న.....జీవత్వ! అన్న = అన్నమయము, పాణ్డ = వాక్యమయము, చిత్రి = మనోమయము, అది = మొదలయినవియు, మూర్త = కలపించు నవియు, అమూర్త = లెకొనము లేనివియు (కన్పించునవియు), అంతర = కొంచెము కొఱ్ఱకొర జూపించి కర్మభావము కలపియునగు, పంచకోశ = ఐదు కోశముల వలన నగు, విషయ = శబ్ద స్పృహపరిసర గంధములచేత, అనందముచేత, ఉపాత్త = పొందఁబడిన, ఈజీవత్వ = ఈశ్వరత్వ జీవత్వములు కలదేనా! శివ = శుభములను కలిగించువాడా! సత్తా.....సంపన్న, సత్తామాత్ర = ఉనికిచేత, అస్మగుఖ = దేశకాలములచే ఖండితము గాని యఖండితము యొక్క, అనుభూతి = అనుభవముచేత, విలసత్ = ప్రకాశించుచున్న, ధన్యత్వ = కృతార్థత్వమతో, సంపన్న = కూడినవాడా! నామీదక = నాయందు, నెనరు = కనికరమును, శంభుమయ్య = ప్రకటింపుమని పార్థింపువాడ.

అన్నమయ ప్రాణమయ మనోమయ విజ్ఞానమయ నంద మయములను పేర్లుకలిగి, కన్పడునవియు కన్పడనివియునగు పంచకోశములసంబంధము గలుగుటచే పొందఁబడిన జీవత్వము కలవాడా! ఉండఁబడును స్వరూపముతో నిత్యానంద మనుభవించుచు సర్వత్ర ప్రకాశించుచు వలెననివాడెయ్యినను ధన్యవాదములతోఁ గూడినవాడా! శుభములు కలిగించువాడా నాయందు వాత్సల్యముంపుము.

క॥ క్యామ శ్రీభ్రమరాంబ! గౌరి! శివ! కూష్మాండేశ్వరీ! చంద్రమం
టా! మాహేశ్వరీ! సిద్ధిదాత్రి! యుమ! కాత్యాయన్యభిఖ్యాంబ! లీ
లా మాధ్వీక! మహాసరస్వతి! మహాలక్ష్మీ! మహాకలి! దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హరహారాకృతీ!

౬౩ క్యామశ్రీభ్రమరాంబ - గౌరి - శివ - కూష్మాండేశ్వరీ -
చంద్రమంటా - మాహేశ్వరీ - సిద్ధిదాత్రి - ఉమ - కాత్యాయన్యభి
ఖ్యాంబ - లీలామాధ్వీక - మహాసరస్వతి - మహాలక్ష్మీ - మహాకలి -

[౬౩ క్యామ...రాంబ, క్యామశ్రీ] = నల్లని శరీర చ్ఛాయల; భ్రమరాంబ =
భ్రమరాంబి కావ్యరూపా, గౌరి = బంగారు చ్ఛాయల కల్లి! శివ = మంగళావ్యరూపా,
కూష్మాండేశ్వరీ = కూష్మాండేశ్వరీ సమాహ్వయా, చంద్రమంటా = చంద్ర
మంటాదేవి స్వరూపా. మాహేశ్వరీ = పదునాల్గు భవనములను పాలించు
కల్లి! సిద్ధిదాత్రి! = సిద్ధిదాత్రియను దేవీస్వరూపమున కల్లి! ఉమ =
ఉమా నామధాత్రి! కాత్యాయన్యభిఖ్యాంబ = కాత్యాయనియను కేరుగల
కల్లి, లీలామాధ్వీక = విలాసములయందు రుచిగలకల్లి, మహాసరస్వతి,
మహాలక్ష్మీ, మహాకలి, (సృష్టిస్థితిలయమలొనర్చుకల్లి! (మొక్కదను,)

నీలకేళుక్యామల మయిన శరీరచ్ఛాయల శ్రీకైలభ్రమరాంబభు
వచ్ఛవికర్ణముల గౌరి మంగళమల నొంగుదానవు కూష్మాండేశ్వరివి.
చంద్రామంటాదేవి సిద్ధిదాత్రివి, ఉమభు. మోక్షమున కన్ని స్థానము
లని వికర్ణించు కత్యాయనుని నుద్ధరించిన కాత్యాయనివి; విలాసముల రుచు
లెఱిగినదానవు మహాసరస్వతివి. మహాలక్ష్మీవి. మహాకలివి. ఇవియనగేలా
ఋషిశత్రులను నీవేయ్యెమున్నావు.

కా॥ భూమధ్యస్థ! చరారచస్థ! భవ! శంభూ! స్తంభితేంద్రావలే
పా! చాపాయితమేరుభూమిధర! యష్టైశ్వర్య! దివ్యోదయా!
ప్రామాణ్యైక సులభ్య! భక్తజనతా వాసాగ్రముందార దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివార! హరహారాకృతీ!

ప॥ భూమధ్యస్థ - చరారచస్థ - భవ - శంభూ - స్తంభితేంద్రావ
లేపా - చాపాయిత మేరుభూమిధర - యష్టైశ్వర్య - దివ్యోదయా -
ప్రామాణ్యైక సులభ్య - భక్తజనతా వాసాగ్రముందార -

ప॥ భూమధ్యస్థ, భూ = కనుబొమల యొక్క, మధ్య = మధ్య
భాగమునందు, స్థ = నిలసించువాడా! చరారచస్థ, చరాచర = స్థావర
జంగమాత్మక మునున సర్వ ప్రపంచముందు, స్థ = నిలిచినవాడా!, భవ =
కర్తా స్వరూపమును సర్వ కాల సర్వదశలను నెలకొనువాడా! శంభూ! =
లోకములకు మేలు కలిగించువాడా! స్తంభితేంద్రావలేపా, స్తంభిత =
వృద్ధముగాఁ జేయఁబడిన, ఇంద్ర = ఇంద్రుని యొక్క, అవలేపా! =
గర్వము కలవాడా!, చాపాయిత మేరుభూమిధర, చాపాయిత = ధనుస్సు
గాఁ జేయఁబడిన, మేరుభూమిధర = బంగారకొండ కలవాడా!,
యష్టైశ్వర్య = ఆ టివ, మహిమ, గరిమ, లభిమ, ప్రాప్తి,
ప్రాకాశ్యము, ఈశ్వర్యము, వశిష్ట్యమును నను నెనిమిది సిద్ధులు కల
వాడా! దివ్యోదయా = స్వయముగా జన్మించుకల శక్తి కలవాడా!,
ప్రామాణ్యైక సులభ్య = ప్రమాణబుద్ధి కలవారికి ముఖ్యముగా గోచరింపఁ
గలవాడా! భక్తజనతావాసాగ్ర మందార, భక్తజనతా = భక్తసముహము
యొక్క, వాస = ఇంటియొక్క, ఆగ్ర = ముంగిటి యందలి, మందార =
కల్పవృక్షమా, దుర్గామల్లేశ్వర! = దుర్గామల్లేశ్వర స్వామి! నమస్కారము.

దహరాకాశమున నెలకొన్నావు. అంతటను కలుగు చున్నావు.
శుభములకు స్థానమవు. కరమెత్తి యింద్రుని అగ్రమునందలివి. మేరుధనుస్సు
చేతియందుఁ గలదు. అణిమ. మహిమ. గరిమ. లభిమ. ప్రాప్తి ప్రాకాశ్యము.
ఈ శివ్యము. వశిష్ట్యము నను నెనిమిది సిద్ధులుగలవు. ప్రమాణబుద్ధి కలిగియున్న
భక్తుల యింటిముంగిటి కల్పకమవు.

కా॥ గోమంతంబును సారసంతమునునా గోదావరీ కృష్ణవే
ణీ మధ్యంబున యందు దుర్గపురి వాణిగేను సుధ్యేయ ది
వ్యామేమాలయఁ గోటివీరశరభ పృస్తుత్య నెక్కొంటి దు
ర్గామల్లేశ్వర సర్వదేవ పరివారా! హరిహరికృతీ!

అ॥ గోమంతంబు - శా - సారసంతము - శా - బౌగోదావరీ కృష్ణ
వేణీ మధ్యంబులయ దుర్గా - దుర్గపురి - వాణిగేను సుధ్యేయ = దివ్యా
మేమాలయ - కోటివీరశరభ పృస్తుత్య - నెక్కొంటి - దుర్గామల్లే
శ్వర - సర్వదేవపరివారా - హరిహరికృతీ -

[ప్ర॥ గోమంతంబును = అట్టలులరయ; సారసంతమును = రేఖలది
యును, బౌగోదావరీ కృష్ణవేణీ మధ్య బులయ దుర్గా, బౌ = అగునట్టి,
గోదావరీ = గోదావరీది యొక్కయు, కృష్ణవేణీ = కృష్ణాది యొక్కయు,
మధ్యంబుల కాదుర్గా = మధ్యభాగములందు, వాణిగేను సుధ్యేయ దివ్యా
మేమాలయ, వాణి = సున్నునది, శేయ = గతిప్రసంగములు, దు,
సుధ్యేయ = మిక్కిలి కొనియాడఁబడిన, దివ్య = నిర్మల కాశములను,
అమలు = వాల్మీకినివినునగు, అలనా = కోటలకుల, దుర్గపురి =
బైజవాడలోని దుర్గాపురము, కోటవీరశరభపృస్తుత్య, కోట = కాపిత
కనకమర్గాల - హరి పుచ్చాకోటయ్యను నిర్దస్తున చేతన, వీరశరభ = బేత
పూడివీరశరభయ్యను నిర్దస్తునిచేతన, భిక్షు నిజగుణా సదససాసనున,
ప్రస్తుత్య = స్తుతించఁబడిన, దుర్గామల్లేశ్వర = దుర్గామల్లేశ్వర స్వామి! నెక్కొంటి
స్థిముగా నెలకొంటివి.

గోవులును, సారమును, గలకృష్ణా గోదావరీ మధ్యనున్న బైజవాడలో
సర్వదేవదేవగణితముతో కలయింపఁ గొనియాడఁబడిన విశేషముల కల
దివ్యాలయముల గలదుర్గాపురి “పుచ్చాకోటయ్య” “కాపితకనకమర్గాంబి”
“బేతపూడి వీరశరభయ్య” యను నిర్దస్తులచే గొనియాడఁ బడియ నెల
కొని యున్న దుర్గా! మల్లేశ్వర స్వామి! సర్వ దేవతల పరివారముగా
సేరింపఁబడిన వాడా! వారియందు వ్రాసునది సర్వ శత్రులలో వర్ధింపు
తల్లి దండ్రులారా! నా శతకమును గ్రహించి కృతార్థులగుజేయుము!

శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

ఓం నమో శత సత్.

13554